

ЛУКАЙИ КТИБТУ УЖУВЛАН ХАБАР

Му Ужувлан хабар Лукайи 58-62-ни йисари гьибикІуб вуди гьисаб апІура. Лукайин кеспи духтирвал вуди гьабхьну. Жара миллетарикан вуди, Исайихъ хьугъу Лука, Аллагьдин рьякьюъ вари кьувват хьипну лихуз хьюгъру. Ужувлан хабар рабгъури, Рим вилайт вуйибси лицури гьахь Павелихъди саспиган Лука-ра лицури шулу. Дугъан хиларилан, кІваъ Аллагьдин Рюгъ ади, «Ужувлан хабар» кІуру му китаб, зигьимлу грекжви, Фиофилин ччвур дибисну улдубчІуб вуди урхури шулухъа. Гирами Рюгъну дугъаз, дугъридан Иса Фуж вуш, Дугъу инсаният бадали фу гьапІнуш, улупну. Китабдин сифте кІуларуан хьюгъну, Ягъ'я пайгьамбрихъди ва Иса Месигъ бабкан хьпахъди аьлакьалу гьядисийрикан ктибтура. Му китабди жара «Ужувлан хабарнан» китабариъ алалахъру уьмрин гизаф терефарикан ктибтура, гьадму вахтнан гьядисийрихъди вуйи аьлакьийр улупура. Гьадму вари гьядисийрикан вуйи хабар неинки Исайин багахъ хьайидариз, хъа дюн'яйин вари инсанариз дебккра.

Лукайин Феофилихъна вуйи гаф

1 ¹Ич арайиъ гьаши мялум вуйи гьядисийрин гьакьнаан гьамус гизафдари бикІуз хьюгъна. ²Учузра дураар сифте кІулиан чпин улариинди гьяркьдари ва Аллагьдин Гафнан гьуллугъниин алидари гизафдар ктитну. ³Узура, гьарсаб жигъат дикъатниинди сифтейиан аьхиризкьан ахтармиш апІбалан кьяляхъ,

гъамрарикан увуз, гьюрматлу Феофил, хъайи-хъайиси дибикІ-ну, ктибтуб лазим вуди фикир гъапІунза. ⁴Миди увуз туву аьгьюваларин бин мюгькам апІиди.

Малайикди Закар'яйиз
Ягъ'я бабкан хъубкан туву хабар

⁵Ягъудия уьлкейин паччагъ Гьироддин девриъ душваъ Абияйирин «ражнаъ» гьуллугъ гъабхураи Закар'я кІуру сар малла ва Гьарундин тухмиан вуйи Елисавета кІуру дугъан хпир ади гъахъну. ⁶Дурар кьюридра, Аллагъдин вари табшуругъар ва къайдйир урхюри, Дугъан улихъ дугъри агълар вуди гъахъну. ⁷Дурариз веледар адаи, гъаз гъапиш Елисавета бегьерсузур вуйи. Дурар кьюридра агъли яшнахъна хъуркънайи.

⁸Сабан, Закар'яйи Аллагъдиз чан гьуллугъ апІураи вахтна (дугъахъди хъайи маллйирин раж, яна гьуллугънан нубат хъубкънайи), ⁹маллйирин арайиъ, аьдат вуйиганси, тупут ипиган, думу Аллагъдин хулаъ ищци ниъ хъайидар ургуз гъягъбакк ккуркънайи. ¹⁰Хъа Аллагъдин хулан гъяятдиъ халкъ му вахтна ккарагурайи. ¹¹Гъадмуган Закар'яйиз ищци ниъ хъайидар ургурайишван арччул терефнаъ Аллагъдин малайик дийигъну рякьюру. ¹²Думу гъяркъган, Закар'я чашмиш шулу ва дугъак яманди гучІ кабхъру. ¹³Малайикди дугъаз гъамци кІуру:

– ГучІ мапІан, Закар'я, яв ккарагувал деебхъна, ва яв хпир Елисаветайи увуз бай апІиди, дугъ'ин Ягъ'я кІуру ччвур илив. ¹⁴Увуз хуш'вална шадвал хъибди, ва гизафдар думу бабкан хъувалиин шад хъиди, ¹⁵фицики думу Аллагъдин улихъ, зурба касси, заан хъиди. Дугъу чяхир вая жара ички убхъидар. Думу чав бабкан гъахъи йигъханмина Аллагъдин Рюгънахъди ацІнайир хъиди. ¹⁶Дугъу Израилин баярикан гизафдар Аллагъдихъинди илтІикІиди. ¹⁷Абйирин юкІвар веледарихъна илдицбан бадали, мютІюгъ дарудар марцци касарин фикрарихъна илтІикІбан бадали ва Агъа гъяйиз халкъ гъязур апІбан бадали, думу Дугъан улихъди Ил'ясдин рюгънахъди ва къудратнахъди гъягъюри хъиди.

¹⁸Закар'яйи Малайикдиз кІуру:

– Му гъякъ вуйиб узуз фици аьгью хъибди, узу къабир вуза, хъа йиз хпирра агъли яшариъ а?

¹⁹Малайикди дугъаз гъапи:

– Узу Аллагъдин улихъ дийигънайи ва увухъна ужуб хабар тувуз гъаьнайи Жабраил вуза. ²⁰Амма гъадму ляхин кІулиз удубчІвру йигъ гъайиз, яв чІал бисиди ва увуз улхуз мумкинвал хьибдар. Гъаз гъапиш чарасуз кІулиз удучІвру му йиз гафарихъ хъугъундарва.

²¹Му арайиъ чІат Закар’яйиз ккилигурайи халкъ думу Аллагъдин хулаъ энгел духънайивалиин мюгъталди айи. ²²Думу халкъдихъна удучІвиган, улхуз даршули гъузру ва дурариз, Закар’яйиз Аллагъдин хулаъ Малайик гъаркъюб, аьгъю шулу. Закар’яра, лал гъаширси, халкъдихъди хилин ишаратариинди улхуз хъюгъру. ²³Хъа Аллагъдин хулаъ гъуллугъ апІбан йигъар ккудукІиган, Закар’я чан хулаз хътакуру.

²⁴Гъадму йигъарилан къяляхъ дугъан шив Елисавета, гъагъдиъ духъну, хъуб вазлин арайиъ чІатна удудучІвди, учв улупури гъахъундар. Дугъу гъамци кІуйи:

²⁵– Гъаму йигъари узухъинди илдицу Аллагъди инсанарин арайиъ уз’ин али бегъерсузвалин нянат алдабгъруганси гъапІну.

***Малайикди Мар’ямдиз
Иса бабкан хъуваликан туву хабар***

²⁶Хъа йирхъубпи ваз улубкъиган, Аллагъди Галилей уълкейиъ айи Назарет кІуру шагъриз ²⁷Давудрин тухмиан вуйи Юсуф кІуру касдиз хъирснайи шурахъна Жабраил малайик гъагъру. Шуран ччвур Мар’ям вуйи. ²⁸Малайикди, риш айи хулаъ учІвну, гъапну:

– Хайир ибшри, Аллагъди кадагънайи Дишагъли! Аллагъ гъарган увухъди хъади хъиди!

²⁹Думу гъаркъиган, Мар’ям дугъан гафариин мюгътал шулу ва, учв мици саламламиш апІувал фу вуйкІан кІури, фикрарик кахъру.

³⁰Хъа малайикди дугъаз гъапну:

– ГучІ мапІан, Мар’ям, Аллагъди увуз уж’вал улупна: ³¹магъа БицІир киршдивук ва Бай апІдива. Дугъ’ин Иса кІуру ччвур иливидива. ³²Думу зурба Кас хъиди, ва Дугъаз ВаритІанзаанурин Бай пиди. Агъа Аллагъди Дугъаз Чан аба Давудрин паччагъвалин тахт тувди. ³³Дугъу Якъубдин халкъдиин уьмурлугъди паччагъвал апІиди, ва Дугъан паччагъвалин аьхир хьибдар.

³⁴ Мар'ямди малайикдиз кІуру:

– Му ляхин хьуб фици мумкин вухъа, узу мегьел швуваз душ-надарди?

³⁵ Малайикди Дугъаз гъапи:

– Аллагъдин Рюгъ учІвди увуъ ва ВаритІанзаанури уву Чан къувватнакк ккаъди, гъаддиз бабкан шулайи Гирамийиз Аллагъдин Бай пиди. ³⁶ Магъа чаз бегьерсузур кІурайи яв багахьлу Елисаветара чан къабишнаккди, бицІир кади гъагъдиъ ади, йирхьубпи ваз ву, ³⁷ гъаз гъапиш Аллагъдин гъич саб гафра къувватсузди гьубзурдар.

³⁸ Мар'ямди:

– Узу Аллагъдин лукІ вуза, уз'ин уву кІурайидар улуркъри, – кІуру.

Хъа малайик Дугъхъан гьудучІвуру.

Мар'ямдинна Елисаветайин сюгъбат

³⁹ Гъадму йигъарикан сад йигъан Мар'ям, гъялаквал кади, Ягъудия уълкейин дагълариъ айи саб шагъриз гъягъюру ⁴⁰ ва, Закар'яйин хулаъ учІвну, Елисаветайиз салам тувру. ⁴¹ Мар'ямдин салам гъебхьыган, Елисаветайин фуниъ бицІир гъиришву ва Елисавета Аллагъдин Рюгънахъди ацІру. ⁴² Елисаветайи, зарбди чІигъ дапІну, гъапну:

– Уву дишагълийирин арайиъ бахтавар вува, ва яв фуниъ айи бегьерра бахтавар ву! ⁴³ Узухъна йиз Агъайин дада гъювалин бахт узуз наънан гъафиб вуйкІан? ⁴⁴ Яв салам туврайи сес йиз ибарихъна гъурубкъубси, йиз фуниъ айи бицІир шадди гъялак гъахъну. ⁴⁵ Аллагъдихъан дупнайиб тамам шлувалихъ хъугънайир, хуш бахтавар вува.

⁴⁶ Мар'ямди гъамци жаваб тувру:

– Узу йиз кІваан Агъа заан апІураза.

⁴⁷ Йиз рюгъ узу гъарсабдихъан уърхюрайи Аллагъдикан шад духъна.

⁴⁸ Дугъу чан лукІран аъжуз гъялназ лигну рягъим гъапІну, гъамусдихъантина вари наслари узуз уж'вал алабхъу кас пиди,

⁴⁹ Гъаз гъапиш Къувватлури узуз зурба ляхин гъапІну, ва Дугъан ччвур гирами ву.

- 50 Чахъан гучІрудариз наслариан наслариз Дугъан уж'вал а.
 51 Дугъу, Чан хиларин кьувват улупури, кІваъ дамагълу фикрар айидар гьубкьушвахъинди гъарагъну.
 52 Къудратлудар тахтарилан илдитну ва аьжузар заан гъапІну.
 53 Дарвал айидар ужувлариинди рази гъапІну, хъа девлетлугІан девлетлу шулайидар фукІа адарди деетну.
 54-55 Чан гьуллагъниин али Израилин халкъдиз кюмек гъапІну, Чав ихъ абйириз гъапиганси, Ибрагъимдиз ва дугъан тухмиз гъаргандиз уж'вал апІуз тувнайи гаф кІваин уьбхюра.
 56 Мар'ям Елисаветайихъ шубуб вазлиъкъан гьузну, хъа чан хулаз хътакуру.

Ягъ'я бабкан хьуб

57 Елисаветайи, вахт улубкъиган, биціир апІуру. 58 Агъайи рягъим дапІну думу за апІбакан гъуншйиризна майил-мадатдиз гъеебхънийи ва дурар дугъахъди сабси шад гъахънийи.

59 Миржидпи йигъан багахълуйир биціирин суннат апІуз гьюру ва дугъ'ин чан адашдин ччвур Закар'я иливуз ккун шулу. 60 Мид'ин балин дада рази даршиди, дугъаз Ягъ'я кІурхъа, гъапну.

61 Хъа дугъаз: «Яв багахълуйиригъ дициб ччвур алир фужкІа гъядар», кІуру. 62 Хъасин, бал'ин фициб ччвур иливуруш, хилин ишаратариинди Закар'яйихъан гьерхру.

63 Дугъу, чахъна чан къул хуз гъитну, дидик гъамци бикІуру: «Дугъан ччвур Ягъ'я хьибди». Хъа вари мюгътал шулу. 64 Гъадму сьаьт дугъан ушвна мелз деебтнийи ва думу, Аллагъдин ад апІури, улхуз хьюгъру. 65 Дурарин гъуншйир-мирасарик гучІ кабхъру ва вари гъамрарикан бютюн дагълу Ягъудия уьлке вуйибси ктибтури гъахъну. 66 Мидкан гъеебхъдари, мурар чпин кІваъ уьрхюри, гъамци кІури гъахъну:

– Аллагъдин хил али му балкан фуж шуйкІан?

Закар'яйин чан балихъна вуйи гаф

67 Хъа балин адаш Закар'яйира, Аллагъдин Рюгънахъди ацІнади, гъамци кІури, чан аьяндарвал улупуру:

- 68 – Израилин Аллагъ вуйи Агъайиз чухсагъул!
 Дугъу, кюмекназ дуфну, Чан халкъ азад гъапІну.
- 69-70 Дегъзаманайи гъахъи марцци пайгъамбрарин мелзналан
 мялум гъапІубси, Дугъу Чан лукІ вуйи Давудрин
 тухмиан Къудратлур – ухъу гунгъарикан азад
 АпІрур – адаъну.
- 71 Дугъу ухъу вари ихъ душмнарихъан ва ухъу даккнидарихъан
 уърхюз гаф тувну.
- 72 Дугъу ихъ абйириз уж’вал апІуз ва дурарихъди гъийитІу
 гирами вуйи йикърар тамам апІуз гаф тувну.
- 73 Му йикърар Аллагъди ихъ ахъю аба Ибрагъимдиз ухъу
 душмнарихъан уърхюз туву агът ву:
- 74-75 Дурари ухъуз, гучІ дарди, ихъ уъмрин кІулиан аххиризкъан
 Дугъан улихъ марцциди ва гъякъди гъуллугъ апІуз
 гъитди.
- 76 Хъа увуз, йиз бай, ВаритІанзаанурин пайгъамбар пиди,
 гъаз гъапиш уву Агъайин улихъди Дугъаз рякъяр
 ккабалгуз, ⁷⁷ Дугъу халкъ уърхрувалин ва инсанарин
 гунгъарилан хил алдабгърувалин гъякънаан халкъ
 гъаврикк ккауз,
- 78 Аллагъдин зурба уж’вал ахсрарин Нурси ухъ’ина дуфну,
 79 МучІушнаъ ва аъжалин гъабгъу дяхъникк деънайидариз
 акв тувуз, ихъ рякъяр мясляабтнииана хуз, гъидива.
- ⁸⁰ БицІи Ягъ’я, ахъю шули, рюгъниинди мюгъкам хъуз хъюгъ-
 ру. Думу, Израилин халкъдиз гъуллугъ апІуз гъайизкъан, ичІи
 чюллерий яшамиш шулу.

Иса бабкан хъуб

2 ¹ Думу йигъари Август кІуру Римдин паччагъдин чан вари
 ругариин али агъалйир гъисаб апІуз амур удубчІуру. ² Му
 Сирия вилаятдиъ Квиринийи паччагъвал апІурайи девриъ сабпи
 ражну гъабхурайи ляхин вуйи. ³ Гъаддиз вари, чпи дикІбан бада-
 ли, гъарур чан шагъриз гъушניים.

⁴ Галилей уълкеийи айи Назарет шагъриан Ягъудия уълке-
 йиъ айи Давуд бабкан гъахъи Вифлеем кІуру шагъриз Юсуфра
 гъягъюру, фицики думу Давудгъарин тухмиан вуйи. ⁵ Думу чаз
 хъирснайи ва гъагъдиъ айи Мар’ямдихъди чпи дикІуз душнайир

вуйи. ⁶Дурар душваъ айиган, Мар'ямдин бицИр шлу вахт улуб-кьюру, ⁷ва дугъу чан сарпи велед – Бай апІуру. Думу ччаппаригъян гьидиржну, ахъиъ айи тІунаъ дитру, гъаз гъапиш дурариз хялар дергру хулариъ йишв ади гьибихъундайи.

***Малайикари марччлихънариз,
Иса бабкан гъахъну, кІури, хабар дебккуб***

⁸Гъадму улкейиъ йишвну чюлиъ марччлихънар чпин сюрйирин гъаравлиъ айи. ⁹Сабпну дурарин улихъна Агъайин малайик гъафнийи. Агъайин гъайбатнан нурну дурар варишварихъанди аку гъапІнийи, ва дурарик гучІ кабхънийи.

¹⁰Малайикди дурариз кІуру:

– ГучІ мапІанай, узу учвуз вари халкъ шад апІру ужуб хабар дубхназа: ¹¹гъи Давудрин шагъриъ учву гунгъариккан азад апІрур, Агъа Месигъ, бабкан гъахъну. ¹²Магъа учвуз мидин лишанра: учвуз, ччаппаригъ гьидиржнади, тІунаъ БицИр дихъидичвуз.

¹³Ва сабпну му малайикдин къяляхъди гизаф къадарнаъди жара малаикарра гъюру ва дурари, Аллагъдин ад апІури, гъамци кІуру:

¹⁴– Аьршариин али Аллагъдин ад за ибшри, жилиин Аллагъдиз разивал хурайи инсанарин арайиъ ислягъвал ибшри!

¹⁵Малайикар дурарихъан завариз удучІвиган, марччлихънари чиб-чпиз гъамци кІуру:

– Вифлеемдиз душну, душваъ фу гъабхънуш, Агъайи ухъуз фтин гъакънаан хабар дебккнущ, лигухъа.

¹⁶Тядивал кади гъафидариз Мар'ямна Юсуф ва тІунахъ хъайи БицИр рякъюру. ¹⁷Дурар гъяркъиган, марччлихънари му БицИрин гъакънаан чпиз малайикди гъапибдикан ктибтуру.

¹⁸Мидкан гъебхъкъандар вари марччлихънари ктитдариин мюгътал шулу. ¹⁹Хъа Мар'ямди му вари гафар, саб-сабдиин иливури, чан кІваъ урхюру.

²⁰Марччлихънарра, чпиз малайикди гъапидар, чпин улариз рякъбаз лигну, Аллагъ адлу апІури ва Дугъан тярифар апІури, къяляхъ хътакуру.

Иса Аллагъдиз бахш апІуб

²¹ Миржид йигълан БицІирин суннат апІру вахт улубкыган, Дугъ'ин, Учв бабак киршайиз малайикди улупу, гьадму Иса кІуру ччвур иливуру.

²² Хъа, Мусайин къанундиз лигну, суннат марцц хъпан йигъар тамам гъашиган, Думу Агъайин улихъ дерккбан бадали, Ерусалимдиз хуру. ²³ Агъайин Къанундиъ улупнайиганси, «гъарсаб хизандиъ сарпи жили бай Агъайиз бахш апІуб лазим вуйи». ²⁴ Ва, гьадму Къанундиъ дибикІнайиганси, «къюб гъюд вая луфран чиркквар, гъурбан дапІну, урккуб лазим вуйи».

Симеон ва Анна

²⁵ Думу деврин Ерусалимдиъ Симеон кІуру сар кас айи. Думу Израилиз Аллагъдихъан къомек рубкъайиз ккилигурайи дугъри ва аьдалатлу адми вуйи. Дугъ'ин Аллагъдин Рюгъ алийи. ²⁶ Дугъаз Аллагъдин Рюгъну, Агъайи кадагънайи Месигъ чаз рякъяйиз, аьжал хьибдарив пну, улупнайи. ²⁷ Симеон Аллагъдин Рюгънаккди Аллагъдин хулаз гъюру. Абйир-бабари БицІи Иса Къанундиъ улупнайиб апІуз гъахиган, ²⁸ Симеонди, Иса хилариина гъадагъуру ва, Аллагъдин ад дапІну, кІуру:

²⁹ — Я Гьюкумдар! Уву гъапиганси, гъамус узу, Яв лукІ, разивалиинди деет, ³⁰⁻³² сарун, магъа вари халкъарин улихъ Уву улупу, учу завалариккан уърхюз дүфнайи Месигъ Вуйир, аллагъсузар зигъимдихъна гъахру нур Вуйир ва Яв Израилин халкъдин адлувал Вуйир йиз улариз гъаркъниз.

³³ Юсуфна Мар'ям БицІи Исайикан гъапидариин мюгътал шулу. ³⁴ Симеонди, дурариз уж'вал ккун дапІну, Мар'ямдиз гъамци кІуру:

— Гъаму яв Бай Израилиъ гизафдар асккан хъпан, гъам заан хъпан сеbeb хьиди. Мугълантина гизаф улхбар хьиди. ³⁵ Яв кІвантина яракъ итІибгъиди ва гъаддиинди ахъючІвеъ юкІварий айи ниятар ачухъ хьиди.

³⁶ Мушваъ гъацира Ашерин тухмиан вуйи, гизаф къаби яшнаъ айи, чан жилирихъди ургуд йисантІан яшамиш дарши, Фануилин риш аьндар Аннара айи. ³⁷ Думу, миржцІурна юкъуд йисаъ

айи ачІни гъари, йигъ-йишвди ушвар дисбииндина ккарагбиинди Аллагъдиз гьуллугъ апІури, Аллагъдин хулхъан гьудудучІври шуйи. ³⁸ Аннайи, гъадму вахтна душвахъна дүфну, Аллагъ адлу апІури, Ерусалим азад хъувализ ккилигурайикъандариз вардариз Исайин гъякънаан ктитури гъахъну.

³⁹ Вари ляхнар Агъайин Къанундиъ улупнайиси ккудукІган, Юсуфна Мар’ям Галилей уълкейиъ айи чпин Назарет шагъриз хътакуру. ⁴⁰ Хъа Бицір ахю шули, мюгъкам шули, аьгъювалари аціри, Дугъ’ин Аллагъдин уж’вал алди гъабхъну.

**«Узу йиз Адашдин ужагъдиъ
духъну ккун»**

⁴¹ Исайин абйир-бабар гъар йисан Ерусалимдиз Пасхайин машквраз гъягъюри шуйи. ⁴² Исайин йиціккъюд йис тамам гъабшиган, дурар, чпин аьдат вуйиганси, Ерусалимдиз гъадму машквраз гъафну. ⁴³ Машквран йигъар ккудукІну, къяляхъ хътакру вахтна, живан Иса Ерусалимдиъ гъузру. Амма абйир-бабариз мидкан аьгъяди гъабхъундар. ⁴⁴ Дурари, Иса жарадарихъди гъюрашул кІури, фикир апІуру. Хъа сад йигъандин рякъ ккадапІиган, дурари багахълуйирин ва таниш вуйидарин арайиъ Иса агуз хъюгъру. ⁴⁵ Хъа чпиз Иса дидрихъиган, Дугъахъ лицури Ерусалимдиз хътакуру. ⁴⁶ Шубуд йигълан Думу, Аллагъдин хулаъ мялимарин арайиъ деъну, дурарихъ хъпехъури ва дурариз суалар туври рякъюру. ⁴⁷ Исайихъ хъпехъурайидар вари Дугъан фагъумлувалиин ва Дугъан жавабариин мюгътал духънайи. ⁴⁸ Душваъ Иса гъяркъиган, абйир-бабар мюгътал гъахъи. Дада-йи Дугъаз гъапну:

– Я жан Бай! Уву учкан гъапІунва? Магъа узуна Яв адашди зурба хажалат кади Уву агури гъахъунча.

⁴⁹ Исайи дурариз гъапи:

– Узу гъаз агури гъахъунчва? Мегер учвуз узу йиз Адашдин ужагъдиъ духъну ккуниб аьгъданчвуз?

⁵⁰ Амма дурар Дугъу гъапи гафарин гъаври ахъундайи.

⁵¹ Хъа Иса дурарихъди Назаретдиз гъюру ва мютІюгъ шулу. Дугъан дадайи вари гъаму ляхнар чан кІваъ уьрхюри шуйи. ⁵² Иса гъам фагъумлувалииъ, гъам яшнаъ улихъна гъягъюри гъахъну. Думу Аллагъдизра, инсанаризра ккунди гъузру.

Ягъ'яйи инсанар штуан апІуб

3¹Тиберий кІуру Римдин паччагъди паччагъвал апІури йи-
цІихъудпи йис вуйиган, Ягъудия уълкейиъ Понтий Пилатди
аьхювал апІурайи девриъ, Гьирод – Галилей уълкейин, дугъан
чве Филип – Итурей уълкейинна Трагъонит юрднан, хъа Лиса-
ний – Абилей уълкейин гьюкумдрар вуйиган, ²Гъаннай ва Кая-
фа аьхюну маллийр вуди гъахъну. Гъадму йисан ичІи чюлиъ айи
Закар'яйин бай Ягъ'яйиз завариан Аллагъдин дих гъабхънийи.
³Гъаму дихнахъди Ягъ'яйи, вари Ярдан нирин гъирагъар вуйиси
лицури, гъар касди чан тахсрар гардандиъ дисбан, инсанар шту-
ан апІбан ва гъамци чпин гунгъарилан хил алдабгъбан бадали,
аьгъювалар рагъури гъахъну. ⁴Му Ишая пайгъамбрин китабдиъ
дибикІну айиси гъабхъну:

– ИчІи чюлиъ дих атІабгура: «Агъайин рякъ ккабалгай, Ду-
гъаз рякъяр-жилгъйир диш апІинай. ⁵Гъарсаб гъар ругди гъаб-
цІиди, гъарсаб дагъна тепе – ис, къяни йишвар – дюз, дюз дару
рякъяр цІалцІам хъиди. ⁶Гъарсар жан алириз Аллагъди Чав гун-
гъариккан азад апІувал рябкъиди».

⁷Чахъна штуан апІуз гъафи халкъдиз Ягъ'яйи кІуйи:

– БитІракан гъахъидар! Гъюз ккайи Аллагъдин хъюлхъан гьер-
гуз шли улупунчвуз? ⁸Учву, ичв гунгъар гардандиъ дидисну,
уьмур дигиш апІуз шлуси, ичв ляхнариинди улупай ва, «Ич
аба Ибрагъим ву» кІури, фикиркъана мапІанай, гъаз гъапиш
учвуз кІуразаки, Аллагъдихъан гъаму гъванариканра Ибрагъим-
диз веледар ктауз шулу. ⁹Гъарин къаблихъ магъа екІв гъазурди
хъа: гъяни йимиш туври адру гъарсаб гъар алдабтІиди ва цІигъна
гатІабхъиди.

¹⁰Хъа халкъди дугъхъан гьерхру:

– Хъа учу гъапІну ккунду?

¹¹Ягъ'яйи кІуру:

– Къюб гъат палат айири, сабнуб адруриз туври; шлиз ипІ-
руб-убхъруб аш, гъадгъура гъаци пай апІри.

¹²Налук уч апІрударира, чпи штуан апІбан бадали дүфну, ду-
гъаз: «Я мялим! Учү гъапІча?» – кІури, гьерхру.

¹³Ягъ'яйи дураризра жаваб туву:

– Учвуз улупнайибтІан артухъ налук мибисанай.

¹⁴ Эскрарира дугъхъан гьерхру:

– Учу гьапІну ккунду?

Хъа дугъу дураризра кІуру:

– Сар касдизкъан гиран макадапІанай, футна мапІанай ва ичв дуллугъниин рази йихъай.

¹⁵ Халкъ Месигъдиз ккилигуради, вардари: «Гъаяман, му Ягъ’я Месигъ даришри гъа?» – кІури, фикир апІурайиган, ¹⁶ Ягъ’яйи дурариз вардариз жаваб туври гъахъну:

– Узу учву штуан апІуразачву, амма йиз къяляхъди узутІан Къудратлур гъюра, узу Дугъан шаламарин гъахмйир гъадарчузкъан лайикъ дарза. Дугъу Гирами Рюгънахъдина цІихъди цІийи алаидичву. ¹⁷ Дугъан хилиъ йирф хъибди, Дугъу дяхинна нахъв жара апІиди: дяхин Чан танхариъ абхъди, хъа нахъвар хътрубгру цІигъ гъахъну ургиди.

¹⁸ Ягъ’яйи гъамци ва хъанара жара гафариинди халкъдиз ужуб хабар дебккри гъахъну.

¹⁹ Хъа Ягъ’яйи гъакимдар Гъироддик, чан чвуччвун хпир Иродиада чаз дитбаз ва жара пис ляхнар апІбаз лигну, тахсир кипган, ²⁰ Гъиродди чан чІуру ляхнар, думу дустагъдиъ итбиинди, гужал гьапІну.

²¹ Вари халкъ штуан шулайиган, Исара Ягъ’яйихъна гъафну. Штуан гъахъи Иса ккарагурайиган, зав атІабццуру, ²² ва Аллагъдин Рюгъ луф жюрейиинди Исайиина ис шулу, хъа зав’ан дих шулу:

– Уву Йиз масан Бай вува! Узу Ув’ин гизаф рази вуза!

Исайин ата-бабйир

²³ Исайин, Аллагъдиз гьуллугъ апІуз хъюгъруган, сумчІур йис дубхънайи. Халкъди фикир апІурайиганси, Думу Юсуфдин бай ву кІура. Юсуф Гъелийин бай, ²⁴ Гъели Маттатдин бай, Маттат Левийин бай, Левий Мелкийин бай, Мелки Яннайин бай, Янна Юсуфдин бай, ²⁵ Юсуф Маттайин бай, Матта Амосдин бай, Амос Нагъумдин бай, Нагъум Эслимдин бай, Эслим Наггайин бай, ²⁶ Наггай Маатдин бай, Маат Маттайин бай, Матта Симеиндин бай, Симеин Ясегъдин бай, Ясегъ Ядайин бай, ²⁷ Яда Янандин бай, Янан Рисайин бай, Риса Зеруббабелдин бай, Зеруббабел Шеалтиэлин бай, Шеалтиэл Нерийин бай, ²⁸ Нери

Мелкийин бай, Мелки Аддийин бай, Адди Косамдин бай, Косам Элмадамдин бай, Элмадам Эрин бай, ²⁹ Эр Ешийин бай, Еши Элизарин бай, Элизар Яфимдин бай, Яфим Маттатдин бай, Маттат Левийин бай, ³⁰ Левий Симеондин бай, Симеон Ягьудайин бай, Ягьуда Юсуфдин бай, Юсуф Янамдин бай, Янам Элиякимдин бай, ³¹ Элияким Мемайин бай, Мема Меннандин бай, Меннан Маттатдин бай, Маттат Натандин бай, Натан Давудрин бай, ³² Давуд Ессейин бай, Ессе Обеддин бай, Обед Воаздин бай, Воаз Салмандин бай, Салман Нецрондин бай, ³³ Нецрон Амминадабдин бай, Амминадаб Арамдин бай, Арам Гьецрондин бай, Гьецрон Перецдин бай, Перец Ягьудайин бай, ³⁴ Ягьуда Якьубдин бай, Якьуб Исакьдин бай, Исакь Ибрагьимдин бай, Ибрагьим Терагьдин бай, Терагь Нагьорин бай, ³⁵ Нагьор Серукдин бай, Серук Реуйин бай, Реу Пелегдин бай, Пелег Эберин бай, Эбер Шелайин бай, ³⁶ Шела Каинандин бай, Каинан Арфакшаддин бай, Арфакшад Симдин бай, Сим Ньюгьдин бай, Ньюгь Лемекдин бай, ³⁷ Лемек Метушелагьдин бай, Метушелагь Янокдин бай, Янок Яреддин бай, Яред Магьалеелин бай, Магьалеел Кайнандин бай, ³⁸ Кайнан Еношдин бай, Енош Шитдин бай, Шит Адамдин бай, Адам Аллагьдин бай вуди гьахьну.

***Иблисдин Иса рьякь'ан адауз
чалишмиш'вал***

4 ¹ Гирами Рюгьну ацлу Иса Ярдан нирхъан кьяляхъ хътакуру, ва Рюгьну Думу ичИ чюлиз гьахуру. ² Душваъ иблис ягьчИвур йигъан Иса рьякь'ан адауз чалишмиш шулу. Исайи му йигъари фукла дирипИди гьахьну, хъа гьадму йигъар улдучИвиган, аьхирки, Дугъаз яманди гаш шулу.

³ Хъа иблисди Исайиз гьапи:

– Эгер Уву Аллагьдин Бай вуш, гьаму гьвандикан уъл хьуз гьит.

⁴ Исайи жаваб вуди гьапи:

– Гирами китабариз дибикИнаки: «Инсан ялгъуз уъл'инди яшамиш шуладар».

⁵ Иса ягьал йишв'ина адаъну, иблисди Дугъаз саб геренди вари дюн'айин паччагьлугъар улупуру, ⁶ ва кИуру:

– Вари гьаму паччагьлугьар ва дурарин гьайбат Увуз тувдиза, фицики дурар йиз ихтиярназ тувна ва узхьан дурар узуз ккуни-риз тувуз шулзухьан. ⁷ Эгер Уву узуз икрам гьапИиш, гьадрар вари Явдар хьиди.

⁸ Исайи дугъаз жаваб туву:

– Гирами китабарий дибикІна: «Яв Агъа Аллагьдиз икрам апІин ва сар ДугъазтІан гьуллугь мапІан».

⁹ Иблисди хъана Иса, Ерусалимдиз духну, Аллагьдин хулан вартІан ягьлишв'ин дерккру ва кІуру:

– Эгер Уву Аллагьдин Бай вуш, ари гьамлин исина урс, ¹⁰ фицики дибикІна: «Аллагьди Чан малайикариз, гьайгьушнаъ духьну Уву уьрх кІури, амур апІиди. ¹¹ Ва Яв ликкьан гьвандихъ йивуз гьидритруганси, Уву чпин хилариина гьадагьиди».

¹² Исайи дугъаз жаваб вуди гьапи:

– Гьамцира дупна: «Яв Агъа Аллагь ахтармиш мапІан».

¹³ Иса рякь'ан адаьру вари чарйир хьтІарцциган, жара саб ужуб вахт ккабхъайиз, иблис Дугъхьан гьудучІвну гьушу.

*«Гьич сар пайгьамбарра чан ватандиъ
лайкььлуди кьабул апІури шулдар»*

¹⁴ Иса Аллагьдин Рюгьнан тясирнаккди Галилей уьлкейиз хьтакуру ва Дугъан гьакьнаан бютюн уьлке вуйибси аваза рабгьуру.

¹⁵ Исайи мистарий аьгьювалар улупуйи, ва вардари Думу адлу апІуйи.

¹⁶ Хъа Иса, Учв тербияламиш гьаши Назаретдиз дуфну, Чан аьдат вуйиси, султ йигъан мистаъ учІвру ва Гирами китаб урхуз гьудужвуру. ¹⁷ Гьадмуган Исайихьна Ишая пайгьамбрин китаб тувру. Дугьура китаб абщру ва гьамци дибикІнайишв'ин ала-хьуру:

¹⁸ – Агъайин Рюгь Уз'ин ал. Узуз Аллагьди касибариз Ужувлан хабар рабгьуз гьюкум тувнайиз ва Узу йисирариз азадвал хьади, курариз акв хьади ва гьацира зулум-зиллетнакк ккайидар азад апІуз ва ¹⁹ Аллагьдин рягьимнан вахт улубкьну, кІуру, хабар тувуз гьаьну.

²⁰ Хъасин китаб ккибкну, мистан гьулугьнаъ айирихьна тувну, Иса деьру. Хъа мистаъ айи вардарин улар Гьадгьуин алди гьахьну. ²¹ Исайи дурариз кІуру:

– Учвуз гъеерхъу Гирами китабдиъ дидикІнайи гъаму гафар, магъа, гъи ичв улихъ кІулиз удучІвна.

²² Исайин улихъ варидали гъаци вуйивал улупу ва, Дугъан мелз-налан гъюрайи кабалгру гафариин мюгътал шули, дурари гъерх-ри гъахъну:

– Му ихъ Юсуфдин бай даринхъа?

²³ Исайира дурариз гъапи:

– Гъелбетки, учву Узуз, абйирин мисалик дупнайиганси, пидичва: «Эй духтир! Сифте Жвуву Жвув сагъ апІин!» «Уву Кафер-нагъумдиъ гъапІу аьлааматнан ляхнарикан учуз деебхъначуз, гъамус гъадму ляхнар мушваъ, Яв абайин ватандиъра, апІин» пидичва. ²⁴ Гъякъди кІуразачвуз, гъич сар пайгъамбарра чан абайин ватандиъ лайикълуди къбул апІури шулдар. ²⁵ Дюзди кІуразачвуз: Израилиъ Ил’ясдин девриъ, шубуд йисанна йирхъуб вазлин арайиъ мархъ адарди гъабхъи вахтна, гизаф ачІни дишагълийир гъахънийи, фицики вари жилиин ахю гаш алабхънийи. ²⁶ Хъа дурарикан гъич сарихънакъан Ил’яс пайгъамбар гъаунда-йи. Думу ялгъуз Сайдаин багахъ хъайи Сарепта кІуру шагъриз сар ачІни дишагълийихънатІан гъаундаи.

²⁷ Гъацира Елисей пайгъамбрин девриъ хамран аьзар кабхъна-йидарра гизаф айи, хъа Сирияйиан вуйи Найман кІуру сар кас-дикантІан ктарди, сариканра хам марцц гъабхъундаи.

²⁸ Му гафар гъеерхъиган, мистаъ айидарик хъял кубчІвру ²⁹ ва, гъудужвну, дурари Иса, гъарзарилан итбан бадали, утІурккнну, шагъур али дагъдиина гъахуз хъюгъру. ³⁰ Хъа Иса, рякъюъди дурарин къялгъян гъюдучІвну, гъушнийи.

***Исайи жинар кайи кас
сагъ апІуб***

³¹ Хъа Галилейиъ айи Кафернагъум кІуру шагъриз дүфну, Иса-йи халкъдиз султ йигъари аьгъювалар улупури гъахъну. ³² Исайин улупбариин халкъ мюгътал шуи, фицики Дугъан гафар гъюкум айидар вуйи.

³³ Мистаъ жин кубчІвнайи сар кас айи, ва дугъ’ан диди зарбди чІигъ апІуру:

³⁴ – Учухъ фу хъаяв, Назаретдиан вуйи Иса? Уву учу пуч апІуз дуфнана? Уву фуж вуш, аьгъязуз, Аллагъдин Гирамир!

³⁵ Исайи, дидиз улхуз гьадагъа дапІну, гъапи:

– ХьючІюбкъ ва удубчІв дугъ’ан!

Жин, думу кас мистан къял’ин алдакнугъ, дугъаз саб зарарра тутрувди, дугъ’ан удубчІвугу.

³⁶ Му гъябкъю вардари, русвагъ духъну, чиб-чпиз гъамци кІури гъахъну:

– Мурар фу аьламатнан гафар ву: Дугъу, Чан гъюкмийинди ва къувватнийинди амур апІури, жинар ктаурада!

³⁷ Юкъуб аьтраф вари йишвариъ Исайин аваза рабгъуру.

Симондин сижарбаб

³⁸ Мист’ан удучІвну, Думу Симондин хулаз гъушу. Симондин сижарбабак пис убцрушнан уьзур кайи ва Исайикан думу сагъ апІувал тІалаб гъапІнийи. ³⁹ Дугъан зиина ял духъну, Исайи убцрушназ гъадагъа апІуру ва думу ктубчІвугу. Симондин сижарбаб, дишла ликриина гъудужвну, хяларин гъайгъушнаъ учІву.

⁴⁰ Ригъ алабхъурайи вахтна, Исайин багахъна жюрбежюр ищрушнар кайидар хури гъахъну. Исайира, гъарурийн Чан хилар иливугури, дурар сагъ апІури гъахъну. ⁴¹ Гизафдариан жинарра удучІвугури гъахъну. Жинари: «Уву Аллагъдин Бай вува!» – кІури, чІигъар апІуйи. Хъа Дугъу Учв Месигъ вуйибдикан жарадариз пуб дурариз гъадагъа апІури гъахъну, фицики дурариз, Думу Месигъ вуйиб, аьгъяйи.

Ягъудияийъ аьгъювалар улупуб

⁴² Хъайигъан гвачІин улубкъиган, хул’ан удучІвну, Иса халват йишваз гъягъюру, хъа халкъди Думу агури шулу. Хъасин Исайихъна дуфну, учхъан мягъан кІури, Дугъахъ ккарагури хъюгъру.

⁴³ Амма Исайи дурариз гъапи:

– Жара шагъраризра Аллагъдин Паччагълувал гъюрайиваликан Ужувлан хабар рабгъуб лазим ву, гъаз гъапиш Узу гъадин бадали Гъаьнайир вуза.

⁴⁴ Исайи Ягъудия уьлкейин мистариъ аьгъювалар улупувал давам апІури гъахъну.

*«Гьамусдихъантина
адмийрин юкІвар дисидива»*

5 ¹Сабан, Аллагъдин гаф ебхъбан бадали, халкъ Исайилан ил-тІишуру, хъа Думу Учв Геннисарет гьюлихъ дийигъну айи-ган, ²Дугъаз гьюл'ин кьюб лютке рякьюру. Дурариан эдеу балугъчйири чулар марцц апІурайи.

³Люткйирикан Симондинубдиъ учІвну, Исайи дугъхъан лют-ке гьирагъдихъан цІиб тинаси хъапІуб ккун гъапІну ва гъадлин, деъну, аьгьювалар улупуз хъюгъру.

⁴Чан улхуб ккудубкІиган, Исайи Симондиз кІуру:

– Яв лютке гьюлин кьялариз хъапІ, хъа яв чулра ккип.

⁵Симонди Исайиз жаваб вуди гъапну:

– Я Мялим! Ярхи йишвди чалишмиш духъну, учхъан фукІа бисуз гъабхундарчухъан, амма Яв гафназ лигну чул ккипарза.

⁶Хъа гъаци дапІну, дурари гъадмукъан балугъар гьидиснуки, гъеле чул чІябгъюзра цІибтІан имдаи.

⁷Дурари тмуну люткейиъ айи юлдшаризра кюмекназ дих дапІ-ну, дурарра дуфну кьюбиб люткйирра гъаци арцІруки, лютк-йир ккадрахъди саб нуфт гъубзнийи.

⁸Му гъябкъиган, Петр кІуру лакІам хъайи Симонди, Исайин къамкъариина ис духъну: «Я Агъа! Узхъан гьудучІв, гъаз гъа-пиш узу гунагъкар вуза», гъапи. ⁹Фицики Симон ва дугъахъ хъа-йидар, чпи гьидису ахъючІвеъ балугъариз лигну, русвагъ гъахъ-нийи. ¹⁰Хъа Симондин дустар вуйи Зеведейин баяр Якъубдикна Югъандик Симондиксиб пис гучІ кабхъру. Симондиз Исайи: «ГучІ мапІан, гьамусдихъантина инсанарин юкІвар дисиди-ва», кІуру.

¹¹Хъасин кьюбиб люткйирра гьирагъдихъна кадагъну, вари душваъ гьибтну, дурар Исайин кьяляхъди гъягъору.

Хамран аьзар марцц апІувал

¹²Иса саб шагъриъ айиган, Дугъахъна хамран аьзар кабхънайи сар кас гъору. Иса гъяркъиган, жил'ина ккадакнуду, думу Дугъаз ккарагуру:

– Я Агъа! Увуз ккун гъабшиш, узу марцц апІуз шулвухъан.

¹³Исайи, хил гъачІабккнуду, дугъак кубкІну, кІуру:

– Ккундузуз, марщ йихь!

Ва дишлади дугъан хам аьзарнахъан марщ шулу. ¹⁴ Исайи дугъаз: мидкан саризра макІан, хъа маллайихъна душну, жвув улуп, халкъдиз уву марщ хъпан шагъидвал вуди, Муса пайгъамбри дупнайиганси, гъурбан апІуз ужуб гъайибх, кІури, табшурмиш гъапІу.

¹⁵ Амма гъаци вушра, Исайикан аваза гъарабгъу, ва Дугъахъ хъпехъуз, чпин уьзрар сагъ апІуз гизаф халкъ гъюз хъюгъру. ¹⁶ Хъа Иса, фужкІа адру йишвариз гъягъюри, ккарагури шулу.

Паралич кайир сагъ апІуб

¹⁷ Сад йигъан Исайи аьгъювалар улупурайиган, Галилейна Ягъудия уьлкйириан ва гъацира Ерусалимдиан Дугъахъна дуфнайи фарисйирна къанунчйир деънайи. Дугъу аьзарлуйир Аллагъди туву къувватниинди сагъ апІурайи, ¹⁸ ва магъа Дугъахъна ахниин алди паралич кайи сар кас хуз хъюгъю. Думу хулаз духну, Исайин улихъ дитуз ккун гъабхъи. ¹⁹ Му кас гизаф илтІишна-йи халкъдин арайигъан гъахуз йишв дибрихъди, хулан гъваина за дапІну, гъваъланди, ахниин илмиди, Исайин улихъна хулан къял’ина ирхру. ²⁰ Исайира, дурарин зурба хъугъвал рябкъюри, гъадму касдиз кІуру:

– Эй инсан, яв гунгъарилан хил алдабгъураза.

Къанунчйиризна фарисйириз Исайин гъюкум улупуб

²¹ Къанунчйирина фарисйири чиб-чпикди фикир гъапІу:

– Аллагъдиз къаршуди улхурайир гъаму фуж ву? Сар Аллагъдилан гъайри, сарун шлихъан гунгъарилан хил алдабгъуз шулухъа?

²² Исайи, дурарин фикрарин гъаври ахъну, жаваб тувру: «Гъаз дицдар фикрар ичв юкІвариъ тІаърачва? ²³ „Яв гунгъарилан хил алдабгъураза“ пуб рягъят вуйин, даршиш „гъудужвну лиц“ пуб? ²⁴ Инсаниятдин Бализ жилиин гунгъарилан хил алдабгъуз гъюкум айиб учвуз аьгъю хъпан бадали, магъа лигай» – пну, Дугъу паралич кайириз: «Гъудужв кІуразавуз, гъадабгъну яв ахин, яв хулаз гъарах», – кІуру.

²⁵ Думура дишла гьудужвну, учв дахънайи ахинра гьадабгъну, Аллагъдин адар апІури, чан хулаз гьягъюру.

²⁶ Хъа вари мюгътал шулу ва, Аллагъдин тярифар апІури, гучІ-баан зегъле дубшну, гьамци кІури гьахъну:

– Гъи аъжаб кереметнан ляхнар гьяркъюндарин ухъуз!

Левийиз дих апІуб

²⁷ Мидхъан хул’ан удучІву Исайиз налук уч апІури деънайи Левий кІуру гьуллугъагъли рякъюру ва дугъаз Чахъди гьач кІуру.

²⁸ Думура, чан кеспи гьибтну, Дугъан къяляхъди, гьудужвну, гьягъюру.

²⁹ Хъасин дугъу чан хулаъ Исайиз ахю хялижв’вал апІуру. Душваъ ахючІвеъ налукар уч апІрудар ва дурарихъди гутйириз гъюн йивну дахънайи жара хяларра айи. ³⁰ Аьлимарина фарис-йири наразивал кади Исайин ученикариз: «Учву налукар уч апІрударихъдина гунагъкраихъди гьапІуз ипІури-убхъури шулчва?» – кІури гьахъну.

³¹ Исайи дурариз жаваб вуди гьапну:

– Духтир сагъидариз ваъ, хъа аъзарлуйириз лазим ву. ³² Узумарци касари ваъ, хъа гунагъкрари, чпин гунгъар гардандиъ дидисну, уьмур дигиш апІбан бадали, дуфнайир вуза.

Ушвар дисбакан

³³ Дурари кІуруш Исайиз гьапи:

– Гъаз Ягъ’яйин ва гьацира фарисйирин ученикар кми-кмиди ушвар дисури ва ккарагури шулу, хъа Явдар чпиз ккун гьабши вахтна ипІури-убхъури гъаз шулу?

³⁴ Исайи дурариз кІуру:

– Швушв хурайирихъди хъайи сумчрин хяларихъди учвхъан ушвар дисуз гьитуз шулинхъа? ³⁵ Хъа швушв хурайир гужназ гьадагъру вахт гьибди, ва гьадму йигъари ушварра дисиди.

³⁶ Мидихъди сабси Дугъу саб тахалус ктибтуру:

– Гъич сарира, цІийи палатдикан кадабтІну, йирси палатдик цІил ктривур, даршиш дугъу цІийи палатра чІябгъиди, хъа гьацира дидкан ктабтІу цІил йирсибдик балгидира дар. ³⁷ Ва гъич сарира таза чяхир йирси иржариъ убзидар, фицики таза чяхри иржар гьутІурчвиди, учвра удубзиди ва иржарра пуч хъиди.

³⁸ Гъаддиз таза чяхир цїйи иржарихъ убзуб лазим ву.

³⁹ Ва гьич саризра, кюгъне чяхир дубхъну, дишлади таза чяхир ккун хьидар, фицики «кюгъне чяхир ужу ву» – кІури шулу.

*«Инсаниятдин Бай
султ йигъ'инра Агъа ву»*

6 ¹ Султ йигъан Иса дяхин дубзнайи хутІларинан гъягъбакк ккуркъну, ва Дугъахъ хъайи ученикари, дяхнин кІулар кту-тІури, хиларигъ ктІиршури, итІури шулу. ² Фарисейирикани бязидари дурариз кІуру:

– Учву султ йигъан Къанунди гъадагъа дапІнайи ляхин апІу-ранчва?

³⁻⁴ Исайи дурариз жаваб туву:

– Мегер учвуз Давудри, чаз ва чахъ хъайидариз гаш гъабшиган, гъапІнуш, фици дугъу, Аллагъдин хулаъ учІвиган, маллийрилан гъайри шликІан итІуз ихтияр адру Аллагъдиз бахш дапІнайи уьлер гъадагъну гъитІнуш ва чахъди хъайидаризра тувнуш, Гирами китабарихъ гъурхунданчва?

⁵ Хъасин гъапи:

– Инсаниятдин Бай султ йигъ'инра Агъа ву.

Гъебциу хил хъайи кас

⁶ Жара саб султ йигъан Иса мистаз гъягъбакк ва душваъ аьгъювалар тувбакк ккуркъру. Душваъ арччул хил деебцнайи сар кас ади шулу. ⁷ Къанунчйирна фарисейир, Исайик тахсир кипбан бадали, Дугъу султ йигъан думу сагъ апІидайкІан кІури, ул хъипнайи. ⁸ Амма Исайи, дурарин ниятар аьгъяди, хил дебцнайи касдиз кІуру:

– Гъудужвну гъач, варидарин улихъ дийигъ.

Думу гъудужвну, улихъна гъюру. ⁹ Гъадмуган Исайи дурариз гъапи:

– Узу учвхъан гъерхраза: султ йигъан фу апІуз ихтияр а? Уж'вал, даршиш писвал? Уьмур уьбхюз, дарш пуч апІуз?

Дурар чІалкъан даркІури гъузру. ¹⁰ Вардарилан ул илбицну, Исайи гъадму касдиз кІуру:

– Яв хил гъачІабкк.

Дугъу гъаци гъапІумитІла, дугъан хил сагъ шулу. ¹¹ Фарисйир-на аьлимар хъюл'ан деллу шулу ва, чпин арайиъ улхури, Исайи-кан гъапІруш, аьжуз духъну гъузру.

Исайин вакилар

¹² Гъадму йигъари Иса, ккарагбан бадали, дагъдиз удучІвур у ва ярхи йишвди Аллагъдиз ккарагури шулу.

¹³ Йигъ улубкъиган, Чан ученикариз дих дапІну, дурарикан йи-цІикъюр кас ктагъуру ва дурариз Чан вакилар кІуру ччвур тувуру. ¹⁴ Дурар: Петр кІуру лакІам хъайи Симонна дугъан чве Андрей, Якъубна Югъанна, Филипна Варфоломей, ¹⁵ Маттана Фома, Алфе-йин Якъубна Зилот кІуру лакІам хъайи Шимон, ¹⁶ Якъубдин Ягъу-да ва хъасин душман гъаши Искарот Ягъуда – гъамрар вуйи.

Рази хъубан гафар ва агърар

¹⁷ Иса, дурарихъди дагъдилан гъафир, дюз майдандиина гъю-ру. Дугъахъди ахъючІвез Чан ученикара, вари Ягъудияйианна Ерусалимдиан, хъа гъацѳира гъюлин гъѳирагъдихъ хъайи Тир ва Сидон шагърариан дуфну, ¹⁸ Исайихъ хъпехъуз ва чпи аьзарари-хъан сагъ апІуз гъафидарра, гъацѳира жинари гъаркІ апІурайи-дарра хъади гъахъну. Хъа, дурар вари сагъ шулира гъахъну. ¹⁹ Ва-ри халкъдиз Исайик кучуз ккунди гъабхъну, фицики Дугъхъан къувват рабгъури ва диди вари сагъ апІури гъахъну. ²⁰ Хъа Дугъу, Чан ученикарилан ул илбицури, гъапи:

– Бахтаврар вучва, касиб вуйидар,
фицики Аллагъдин Паччагълугъ учвусдаринуб ву.

²¹ Бахтаврар вучва, му вахтари гашлудар,
фицики тухъ хъидичва.
Бахтаврар вучва, му вахтари ишурайидар,
фицики аьлхъидичва.

²² Учву инсанариз даккун гъахъиган,
учву дурари утІурккган
ва беабур апІруган,
ичв ччвур нянайикк ккипруган
Инсаниятдин Бай бадали,
бахтаврар вучва.

²³ Гъадму йигъан рази йихъай

- ва шадвал ачмиш апІнаи,
 фицики аършариъ учвуз айи пешкеш зурба ву.
 Учву даккнидарин абйирира
 пайгѣамбрарихъди гѣаци апІури гѣахъну.
- 24 Мураризси дарди, пис гѣял хѣибди ичв,
 девлетлуйир,
 фицики учвуз сарун ужувлар дяркѣначвуз.
- 25 Пис гѣял хѣибди ичв, му вахтари уьлдюгъну гѣярайидар,
 гѣаз гѣапиш гаш хѣибдичвуз.
 Пис гѣял хѣибди ичв, му вахтари аьлхѣюрайидар,
 фицики, гѣяйиф дизигну, ишидичва.
- 26 Учвкан жарадар ужуди улхруганра,
 пис гѣял хѣибди ичв,
 фицики дурарин абйири
 кучІлин пайгѣамбрариканра гѣаци апІури гѣахъну.

Душмнарра ккун апІнаи

27 Хѣа вари Узухъ хѣебехънайидариз кІураза: ичв душмнар ккун апІнаи, учву даккнидариз уж'вал апІнаи. 28 Учву нянатлу апІурайидариз гѣюрматлу гафар апІнаи ва учвуз гиран ктапІ-рударихънди ккарагаи. 29 Яв саб гарцІликкан бачІ ккадатуриз тмунубра ккив ва яв зиьлан палат илдибтруриз кІанакк ккайи ккурттра чаз гѣадабгъуз манигъ'вал мапІан. 30 Учвкан тІалаб апІурайириз тув ва явуб гѣадабгъуриз «кѣяляхъ ча» макІан. 31 Учвуз учвухъди адмийир фици духъну ккундуш, гѣадрарихъди учвура гѣаци йихъай. 32 Хѣа эгер учву ккунидартІан учвуз ккундарш, мидкан фу чухсагъул ачвуз? Фицики гунагъкраризра чиб ккунидар ккунди шулу. 33 Учвуз уж'вал апІрудариз учвура уж'вал апІурарш, мидкан фу чухсагъул ачвуз? Фицики гунагъкрарира гѣаци апІуру. 34 Хѣа эгер учву бурж кѣяляхъ апІуз удукърурихъна миж кади тувраш, мидкан фу чухсагъул ачвуз? Фицики гунагъкрарира чпи буржназ тувкѣануб кѣяляхъ гѣадабгъуз ният ади туври шулу. 35 Хѣа учву ичв душмнар ккун апІнаи, ужувлар апІнаи, кѣяляхъ бисуб миж ктарди, буржназра тувай, ва учвуз зурба пешкеш хѣибди, ва учву ВаритІанзаанурин баяр хидичва. Фицики чпиз гѣапІу уж'вал аьгъю даршлударизра, пис касаризра Аллагъ гѣя-нир ву. 36 Гѣаци учвура, ичв Адашси, мани юкІвар ади йихъай.

**Жарарин диван мапІанай,
Аллагъди ичвра апІидар**

³⁷ Жарарин диван мапІанай, Аллагъди ичвра апІидар; жарар тахсир мапІанай, учвур тахсир апІидар. Хил алдабгъай, учвланра алдабгъиди. ³⁸ Хил ачухъ апІинай, учвузра тувди: убжнайи ва кІакІ алди абцІнайи уьлчмейиинди ичв танхлиъ абхъди, фицики учву фициб уьлчмейиинди ебцураш, учвузра гъацибдиинди ебциди.

³⁹ Дурариз Исайи тахалусарра ктитур:

– Курихъан кур хъади гъягъюз шулинхъа? Дурар кьюридра ичІаъ ахъидаринхъа? ⁴⁰ Ученик чан мялимІан заан дар, амма зегъмет зигури, дубгъури гъабхъиш, гъарсар чан мялимдихъ хъуркъди.

⁴¹ Увуз яв чвуччвун улиъ айи чІюрх гъаз рябкъюрвуз, яв улиъ айи хамхар дярябкърайи вахтна? ⁴² Ваяки яв гъардшиз: «Яв улиъ айи чІюрх адабгъуза», – фици пидива, увуз яв улиъ айи хамхар дярябкърайиган? Эй, кюб маш гъяйир! Сифте яв улиъ айи хамхар адабгъ, хъа гъадмуган увуз, яв гъардшин ул’ан чІюрх фици адабгъуруш, рябкъидивуз.

**Гъар йимишдиз лигну
аьгъю шулу**

⁴³ Гъяни гъари чІуру бегъер, чІуру гъари гъяни бегъер хурдар, ⁴⁴ фицики гъарсаб гъар чан йимишдиз лигну аьгъю шулу. Гъаддиз зазарилан инжир, чІуру хутарилан тІумутІ уч апІури шулдар. ⁴⁵ Ужур касди чан кІван хазнайиан ужуб, хъа чІурури чан кІван хазнайиан чІуруб адабгъуру, фицики инсандин мелз, дугъан юкІв фти абцІнаш, гъаддикан улхури шулу.

Къюб шибритІ

⁴⁶ Учву Узуз: «Я Агъа, я Агъа!» гъаз кІуручва, Узу учвуз гъапиб дарапІрайиган? ⁴⁷ Узухъна дуфну, Узухъ хъебехъну, Йиз гафар тамам апІру гъарсар кас шлиз ухшар вуш, кІарзачвуз: ⁴⁸ Думу, хулар дивруган, жил дериндиз дирибккну, шибритІар гъвандин диву касдиз ухшар ву, фицики, селлер дуфну, шид улубчІвиган, думу хулар ришвуз гъахъундар, гъаз гъапиш дурар гъвандин дивнайидар вуди гъахъну.

⁴⁹ Хъа Йиз гафар ерхъури, дурар тамам дарапІрайи кас шибри-тІар ккадру хулар диву касдиз ухшар ву, фицики шид улубчІвиган, дурар дишлади ахъну, дармадагъин хъиди.

*Юзбашийин гьуллугъчи
сагъ апІуб*

7 ¹ Чахъ хъебехънайидариз пуз ккайи гафар ккудукІиган, Иса Кафернагъумдиъ учІвру. ² Римдин юзбашийин чаз ккуни сар гьуллугъчи кетІерццну йикІру гьялнаъ ади шулу. ³ Исайикан хабар дубхъну, юзбашийи, чан гьуллугъчи сагъ апІбан бадали, Думу хъади гъюз жугъдарин агъсакълар гъаъру. ⁴ Дурари, Исайихъна дуфну, Дугъкан ижмиди миннат апІуру:

– Му юзбаши Уву кюмек апІбаз лайикълу кас ву, ⁵ фицики думу кас ич халкъ гизаф ккунир ву ва дугъу учуз ккарагру хал тикмиш гъапІну.

⁶ Иса дурарихъди гъягъюру. Думу юзбашийин хуларихъна хъуркъради, юзбашийи Исайихъна гъамци пуз чан дустар гъаъру:

– Инжиг махъан, Агъа, гъаз гъапиш Уву йиз хулаъ учІвбаз узу лайикъ дарза. ⁷ Гъаддиз узу Увухъна гъюзкъан жвув лайикълур вуди гъисаб гъапІундарза. Анжагъ Уву саб гаф йип, ва йиз гьуллугъчи сагъ хъиди.

⁸ Фицики зура жарарин хликк ккайир вуза, ва узуз мюгІюгъ вуйи эскрарра азуз. Дурарикан сариз узу «гъарах» кІурза – думу гъягъюру, тмунуриз «гъач» кІурза – гъюру, йиз гьуллугъчийиз «гъамци апІин» кІурза, дугъу тамам апІуру.

⁹ Му гафар гъеерхъиган, Иса дугъ’ин мюгътал шулу ва, илдицну, Чан къяляхъ хъайи халкъдиз кІуру:

– КІуразачвузки, Израилиъра Аллагъдихъ гъамкъан хъугърайи кас гъяркъюндаруз.

¹⁰ Юзбашийи гъаъдариз, чпи дугъан хулаз хъадакнугъафиган, кетІерццнайи гьуллугъчи сагъ духънади рьякъюру.

ДукІнайириин жан алапІуб

¹¹ Дидхъантина Иса Наин кІуру шагъриз гъушу. Дугъахъди Чан ученикар ва ахъючІвеъ халкъра гъягъюри гъахъну. ¹² Хъа Иса шагърин урнарехъна багахъ гъашиган, сар ачІни хпирин айина-адру бай дукІну, дугъан майит накъваригъна гъабхуз адабгъури шулу,

ва майтихъ хайлин халкъра хъайи. ¹³Агъайиз, балин дада гъяркъиган, язухъ шулу ва дугъаз, мишан, кІуру. ¹⁴Хъа багахъна дуфну, Исайи мягъражарик хил катру, майит гъабхурайидар дийигъуру ва Дугъу кІуру: «Живан! Увуз кІураза, гъудужв!» ¹⁵ДукІ-найир за духъну деъру ва улхуз хъюгъру, хъа Исайи думу дадайихъна тувру.

¹⁶Мушв'ин вардарик пис гучІ кабхъну, Аллагъдин адар апІури, гъамци кІури гъахъну:

– Ихъ арайиз зурба пайгъамбар адахъна, ва Аллагъ Чан халкъдин гъайгъушнаъ а.

¹⁷Исайикан гъамциб фикир вари Ягъудия вилаятдиъ ва аьтрафарихъ хъайи миди вуйи юрдаридъ рабгъуру.

Ягъ'яйихъан вуйи илчйир

¹⁸Хъа Ягъ'яйиз чан ученикари гъамрар варидарикан ктитурру. ¹⁹Ягъ'яйи, чан ученикарикан къюриз дих дапІну, дурар Агъа Исайихъна гъамци гъерхуз гъаъру: «Гъюз ккайи Месигъ Уву вуна, даршиш жарариз ккилигуча?»

²⁰Дурари, Исайихъна дуфну, кІуру:

– Штуан апІру Ягъ'яйи учу Увухъна гъерхуз гъаъна: «Гъюз ккайи Месигъ Уву вуна, даршиш жарариз ккилигуча?»

²¹Му вахтназ Исайи аьзарарикканна ищрушнариккан гизафдар ккадаъну, жинар кадаъну, аьхючІвеъ кур вуйидариз акв улупну айи. ²²Гъаддиз Исайи дурариз жаваб вуди кІуру:

– Душну Ягъ'яйиз, учвуз гъяркъдар ва гъеерхъдар кидитай: кур вуйидариз рябкъюра, ликудар лицура, хамран уьзур кайидарин хам марщ шула, кар вуйидариз ебхъура, гъачІидар чІиви шула ва касибариз Ужувлан хабар рабгъура. ²³Шли Уз'ина вуйи хъугъвал дубградарш, думу бахтавар ву.

Штуан апІру Ягъ'яйикан Исайин гаф

²⁴Ягъ'яйи гъаъдар гъушхъан, Исайи Ягъ'яйикан халкъдиз гъамци кІуру:

– ИчІи чюлиз фтиз лигуз гъушнийчва? МикІлу тІубччвурайи чІеъдиз лигуз гъушнийчвахъа? ²⁵Шлиз лигуз гъушунчва дина? Багъа палтар али касдиз? Хъа дамагънан палтар алахърудар ва чпиз ккуниси яшамиш шлудар паччгъарин дараматаридъ а.

²⁶ Шлиз лигуз гъшунчва учву? Пайгъамбриз лигуз? Ав, кІура-
зачвуз, пайгъамбартІан аьхюриз лигуз гъшунчва. ²⁷ Гъадму Ягъ'-
яйикан ву гъамци дибикІнайиб: «Магъа, Яв улихди Узу Йиз кас
гъаъраза: дугъу Яв улих Яв рякъ ккабалгиди». ²⁸ КІуразачвуз:
дишагълийири бабкан гъахидаригъ Ягъ'ятІан зурба кас гъядар;
хъа Аллагъдин Паччагълугъдиъ айидарикан варитІан биціир ду-
мутІан зурба ву.

²⁹ Дугъахъ хъпехъурайи вари халкъди ва налук гъюдюбхрудар-
ра кмиди, Ягъ'яйин штуан апІувалиинди цІийи духъну, Аллагъ
гъякъ вуйиб гардандиъ гъибису. ³⁰ Хъа фарисейирна къанунчйир,
Аллагъдихъан чпиз вуйи ният гъясбикк дарапІри, Ягъ'яйихъ
штуан гъахъундар.

³¹ – Гъаму наслин адмийир шлихъ тевза ва дурар шлиз ухшар
ву? – пну, гъерху Исайи. – ³² Дурар, чиб-чпиз чІигъар апІури,
раццаригъ гъамци кІури деънайи биціидариз ухшар ву: «Учу
учвуз швутІрамар йивури гъахъунча, хъа учву ялхъвнаркъан гъа-
пІундарчва; учу учвуз ишлар апІури гъахъунча, хъа учву ишуз-
къан гъишундарчва».

³³ Штуан апІру Ягъ'я гъафну ва дугъу я уъл ипІури, ясана чя-
хир убхъури гъахъундар. Хъа учву: «Дугъаъ жин а», кІурачва.
³⁴ Инсаниятдин Бай гъафну, Дугъу ипІуру ва убхъуру, ва дурари
Дугъаз: «Лигай, магъа уъж ва пияниска, налукар гъюдюхруда-
ринна гунагъкрарин дуст», кІурачва. ³⁵ Аькъюллувал вари аькъюл-
лудари улупну ккун.

*Дишагълийин аьхючІевъ гунгъарилан
хил алдабгъну*

³⁶ Фарисейирикан сари Исайикан чан хулаз уъл ипІуз гъюб тек-
лиф апІуру. Фарисейин хулаз гъушу Иса гъюн йивну дахъру.
³⁷ Хъа магъа, гъаму шагъриан вуйи сар гунагъкар дишагълийи,
Думу фарисейин хулаъ гъюн йивну дахънайиб аьгъю дубхъ-
ну, лизи ругдин гажниъди аьтрин ниъ хъайи ягъсиб хуру ва,
³⁸ Исайин ликарихъ дийигъну ишури, Дугъан ликар нивгъарихъ-
ди къяши апІури ва чан кушарихъди марцц апІури, Дугъан ли-
кариз макар апІури, гъадму ягъ ктатури шулу.

³⁹ Му ляхин гъябкъиган, теклиф дапІну, Иса хулаз хъади гъа-
фи фарисейи чав-чакди фикир апІуру:

– Эгер Думу дугъриданра пайгъамбар вуйиш, Чак хилар катрайи дишагъли фуж вуш, Дугъаз аьгъю шлийи. Думу гунагъкар даринхъа!

⁴⁰ Фарисейихъинди илдицну, Исайи дугъаз гъапи:

– Я Симон! Увуз кІуру саб гаф айиз.

Дугъу: «Йип, Мялим!» – гъапи.

⁴¹ Исайи кІуру:

– Сар пул буржназ туврурихъ кьюр буржлу кас шулу. Дура-
рикан сар хъудварж динар-пул буржлу вуйи, тмунур – хъцІур.

⁴² Хъа дурарихъ кьяляхъ тувуз пул хътарди хъпаз лигну, дугъу кьюриддизра буржар гъялал апІуру. Йип ари, гъадму жви гъадра-
рикан фунуриз артухъди ккун шул?

⁴³ Симонди жаваб тувру:

– Ахъю бурж кайириз вушул, пну, фикир апІураза. Исайи ду-
гъаз: «Ари дюзди фагъум гъапІунва» кІуру.

⁴⁴ Хъа дишагълийихъинди илдицну, Симондиз гъапи:

– Гъаму дишагъли рьякъюрануз? Узу яв хулаз гъафунза, уву
Узуз ликар жикІуз шид тувундарва; хъа дугъу Йиз ликар чан
нивгъариинди гъижикІнийиз, чан кушарихъди марщ гъапІни-
йиз. ⁴⁵ Уву Узуз мак гъапІундарва, хъа дугъу, Узу гъафихъантина
Йиз ликариз сикин дарди макар апІура. ⁴⁶ Уву Йиз кІулкан ягъ
ктатундарва, хъа дугъу Йиз ликарикан ягъ ктатну. ⁴⁷ Магъа гъад-
диз кІуразавуз: чан гизаф ккун хъували дугъан ахъючІвеъ гунгъа-
рилан хил алдабгъурайиб улупура. Хъа шлиз цІибди багъишла-
миш'вал тувруш, дугъан ккунивалра цІибтІан дар.

⁴⁸ Дишагълийиз Исайи кІуру:

– Яв гунгъарилан хил алдабгъна.

⁴⁹ Хъа дугъан багахъ гъюн йивну дахънайидари чиб-чпикди пуз
хъюгъю:

– Му фуж ву гунгъариланра хил алдабгъуз?

⁵⁰ Исайи, кІуруш, дишагълийиз гъапи:

– Яв хъугъували уву гъюрхну, архаин духъну гъарах.

Исайихъди лицурайи дишагълийир

8 ¹ Дидхъантина Иса, шагъарийъна гъуларийъ, Аллагъдин Па-
ччагълугъдикан Ужувлан хабар рабгъури, Чан йицІикъюр
ученикарра хъади, лицури гъахъну. ² Дурарихъди жинарихъан

гъорхю ва уьзрар сагъ гъапІу бязи дишагълийир: чаан ургуб жин удучІву Магдалайиан вуйи Мар'ям, ³Гъироддин мулкар идара апІурайи Хуздин хпир Югъанна, Сусанна, гъацира чпиз айи-ад-рубдиинди Дугъан гъайгъу зигурайи жара дишагълийирра хъади гъахъну.

Тум узбакан тахалус

⁴АхъючІвеъ халкъ уч гъашиган ва вари шагърариан агъалиир Дугъахъна гъафиган, Исайи тахалусдиинди пуз хъюгъру:

⁵— Сар нежбер тум узбуз удучІвуру. Узбурайиган, гъацІар уд-рар рякъюхъ дахъру, малари ликариккан апІуру ва жакъвари удуру. ⁶Сакъюдар гъван ккайи ругдиин дахъру ва ктучІвиган ер-ццуру, гъаз гъапиш дуариз ламушин адарди гъабхъну. ⁷Сакъю-дар удрар азаригъ гъахъру ва удартІан зарбди ктучІву азари дуар ккаъру.

⁸Хъа сакъюдар авадан ругдик кахъру, ктучІвиган дуарари варж-бан артухъ бегъер тувру.

Гъамци дупну, Исайи гужал дихниинди гъапи:

— Шлин ибариз ебхъураш, гъит ебхъри!

Тахалусдин мяна

⁹Ученикари Дугъхъан гъерхуз хъюгъну:

— Му тахалусдин мяна фу ву?

¹⁰Дугъу гъапи:

— Учвуз Аллагъдин Паччагълугъдин сирар агъю хъуб тувна-чвуз, хъа имбудариз му тахалусариѳтан агъю хъуб тувнадар. Гъаци вуйиган, лигурашра, дуариз рякъюрадар ва, ебхъураш-ра, дуарари аннамиш апІурадар.

¹¹Му тахалусдин мяна магъа: тумар — Аллагъдин гаф ву. ¹²Рякъ'ина тадахъдар — мурар, чпиз Аллагъдин гаф ебхъурайи, амма чпихъна хъасин иблис дуфну, дуар ебхъурайи гафнахъ хътругъри ва гъаци уърхювал гъазанмиш дарибшри пну, дуар-рин кІваан иблисди гъадму гаф гъабхъурайи касар ву. ¹³Хъа гъва-нариина ахъдар — мурар, Аллагъдин гаф гъебхъиган, думу шад-ди къабул апІурудар, хъа чпихъ мягъкам ччивар хътарди хъпаз лигну, бязи вахтари хъугърудар, хъа читин гъашиган, хъругъ-рудар ву. ¹⁴Хъа азаригъ гъахъдар — мурар Аллагъдин гафнахъ

хъпехърудар, амма гъайгъушнари, девлетну ва гешт хъапІбу йи- сир дапІну, Аллагъдин гафнахъан гъудучІврудар ва, гъаддиз, бе- гьер дархрудар ву. ¹⁵Хъа авадан ругдиина ахъдар – мурар, Ал- лагъдин гаф гъебхъиган, му чпин марцци кІваъ уьбхрудар ва са- бур апІбиинди бегьер туврудар ву.

Чирагъ чан йишв'ин дивру

¹⁶Исайи хъанара давам апІуру:

– Сарира, чирагъ кабхъну, дид'ин гъаб иливдар вая кровать- дикк ккивдар. Дугъу думу, хулаъ учІврайидариз акв шлуси, чан йишв'ин дивру. ¹⁷Фицики ашкар даршлу жиниб фукІара адар ва, мялум даршиди, арайиз ададабхъру гъич саб сир адар. ¹⁸Гъа- ци вуйиган, учву Узухъ дикъатниинди хъебехъай: шлиз аш, ду- гъаз хъана тувди; хъа шлиз адарш, айибдихъна хъибдизуз кІуруб- ра тадабгъиди.

Исайин дадана чвйир

¹⁹Исайихъна дадана чвйир гъюру ва дуарар, халкъ гизаф ади хъпаз лигну, Дугъахъна багахъ хъуз даршули айи. ²⁰Хъа Исайиз: «Яв дадана чвйир, Уву рякъюз ккунди, чІат дийигъна», – кІури, хабар тувру. ²¹Дугъу дуарариз жаваб вуди кІуру:

– Йиз дадана чвйир, Аллагъдин гафнахъ хъпехърудар ва думу тамам апІрудар вуйиз.

Исайи тІурфан яваш апІуб

²²Сад йигъан Дугъу, Чан ученикарра хъади люткейиъ эъну, дуарариз гъапи:

– Гъюлин тмуну гъирагъдихъна сирнав апІидихъа.

Дуарар люткейиъди гъушу. ²³Сирнав апІурайиган, Иса нивкІуз гъягъюру. Гъюл'ина гужал тІурфан утІубчвну, лепйири лютке ккапІуз хъюгъру, ва дуарар хатІалу гъялнаъ ахъру. ²⁴Дуарар, Иса- йихъна дуфну, Думу нивкІ'ан хъиргну кІуру:

– Мялим! Мялим! Батмиш шулахъу!

Хъа Дугъу, гъудужвну микІлаз ва штун лепйиригъа гъадагъа апІу- ру, ва дуарар лал шулу, архаинвал абхъру. ²⁵Гъадмуган Исайи ду- рариз гъапну:

– Хъугъ'вал набшдичв?

Дурари, гучІ кабхъну ва мюгътал духъну, чиб-чпиз кІури гъахъну:

– Му фуж вуйкІан, микІаризра, штузра амур апІрур, ва дурар Мугъаз мютІюгъра шула?

Жинар кайир сагъ апІуб

²⁶Хъа дурари Галилей уълкейин гъаншариъ айи Герасин юрд-наз сирнав апІуру. ²⁷Иса гъирагъдихъна ктучІвиган, Дугъахъна ухдихъанмина жинар кайи сар кас гъюру. Думу, учв шагъриан вушра, палтар алалахъди, хулаъ ваъ, хъа накъварин хъарар-дюр-хъяригъ яшамиш шулайир вуйи.

²⁸⁻²⁹Жин гагъ-гагънак кубчІвруган, дугъан хилар-ликар зунж-рарихъди ва гъялкыйрихъди йитІуйи, амма дерккуз даршули, дурар къатІар апІуйи, жинди думу аьсси апІуйи, хъа чІурариз гьергуйи. Исайи чиркин рюгъназ, мугъ’ан удубчІв пну, амур апІуру. Иса гъяркъиган, дугъ’ан чІигъ утІубччвур уа, Дугъан улихъна ккадакн у, зарбди кІуру:

– Яв узухъди фу вуяв, ВаритІанзаан Аллагъдин Бай Иса? Мин-нат вуйиз, йиз зегъле мабхан!

³⁰Исайи дугъхъан гьерхру:

– Ччвур фуж вуяв?

Дугъура: «Къушум вуйиз» – кІуру, гъаз гъапиш дугъак гизаф жинар кучІвнади гъабхъну.

³¹Хъа жинари Исайикан чпи гурбагуриз гъадрауб тІалаб апІу-ру. ³²Мушвхъан ярхла дарди дагъдик силарин ахю лиж ка-рабгънайи, ва жинари чпиз гъадрариъ учІвуз ихтияр тувуб тІа-лаб апІуру. Исайи дурариз ихтияр тувру. ³³Адмийиан удучІву жинар силариъ учІвру, ва силарин лиж гъарзарилан гъюлиъ убс-ру ва ккабхъру. ³⁴Му ляхин гъябкъю силарбнари, жаргъну душну, шагъриъ ва гъулариъ гъамдикан халкъдиз ктибту. ³⁵Хъа му гъя-къикъи гъабши ляхниз лигуз халкъ Исайихъна гъюру. Жинар ктучІву кас Исайин ликарихъ деънади, палатра алди ва чан фик-рихъ хъади гъяркъиган, дурарик гучІ кабхъру.

³⁶Му аьламат гъябкъдари дурариз, жинар кайир фици сагъ гъахънуш, ктибту. ³⁷Хъа Герасин юрднан вари халкъди Исайи-кан чпихъан гъудучІвну гъягъювал ккун апІуру, фицики дурарик зурба гучІ кабхънайи. Исара, люткейиъ эъну, къяляхъ хътаку.

³⁸ Чакан жинар ктучІву касди учвра гѣадагѣуб Исайикан тІалаб гѣапІнийи. Амма Исайи думу гѣамци дупну гѣадауру:

³⁹ – Яв хулаз хѣадакнѣ, Аллагѣди увѣз фу гѣапІнуш, кидибт.

Дугѣура душну, Исайи чакан гѣапІнуш, шагѣур вуйибси ктибтуру.

«Яв хѣугѣували увѣ гѣюрхну»

⁴⁰ Иса кѣяляхъ хѣтакиган, халкѣди думу тебрик апІуру, фицики вари Дугѣаз ккилигурайи. ⁴¹ Ва магѣа жугѣдарин мистан ахѣюр вуйи Ягѣир кІуру сар кас дуфну, Исайин ликарикк дахѣну, Дугѣаз чан хулаз гѣюб тІалаб апІуру, ⁴² гѣаз гѣапиш дугѣахъ йикІру гѣялнаѣ айи йицІикѣюд йисаѣкъан айи риш хѣайи.

Иса дина гѣягѣру вахтна халкъ, Дугѣлан илтІишну, кѣяляхѣди гѣюри гѣахѣну. ⁴³ Му арайиѣ, йицІикѣюд йисан ифи хѣтадабтІрайи, духтрариз вари чан айи-адруб харж дапІну, сарихѣанра сагѣ апІуз дархѣи сар дишагѣлийи, ⁴⁴ кѣялхѣянди дуфну, Исайин палатдин гѣирагѣдик хил кубкІру ва дишлади дугѣан ифи хѣтабтІуру. ⁴⁵ Хѣа Исайи гѣерхру:

– Узук фуж куркІну?

Вари инкар шулайиган, Петри кІуру:

– Я Мялим! Халкѣди увѣ кѣялаѣ тІаѣна ва хѣуржра.

⁴⁶ Хѣа Исайи гѣапи:

– Фуж-вуш Узук куркІну, Уз’ан кѣувват удубчІвуб гѣисс гѣапІунза.

⁴⁷ Дишагѣлийиз чахѣан гѣитІикІуз даршлѣуб дябкъну, гукІунди багахъ духѣну, Исайин ликарикк ккархѣну, чав Дугѣак гѣаз куркІнуш ва фици учв дишла сагѣ гѣахѣнуш, вари халкѣдин улихъ мялѣм гѣапІу. ⁴⁸ Исайи дишагѣлийиз гѣапи:

– Йиз риш! Яв хѣугѣували увѣ сагѣ гѣапІунву; архаин духѣну, гѣарах.

Ягѣирин риш сагѣ апІуб

⁴⁹ Исайи гѣамци кІури имиди, жугѣдарин мистан ахѣюрин хул’ан дуфну, сар касди дугѣаз кІуру:

– Яв риш гѣакІну, сарун Мялим инжик мапІан.

⁵⁰ Хѣа Исайи, гѣаму гафар деерхѣну, дугѣаз кІуру:

– ГучІ мапІан, анжагѣ хѣугѣ, яв риш ккадархѣиди.

⁵¹Дурарин хулаз хьуркъган, Исайи Петризна, Югъандизна Якъубдиз ва гьацира шуран адашдизна дадайизтІан хулаъ учІвуз ихтияр тувундайи. ⁵²Вари гьачІи шурахъ ишури ва ишлар апІури айи. Хьа Исайи дурариз гьапи:

– Мишанай, думу дукІнадар, хьа даахна.

⁵³Хьа халкъ, думу дукІнайиб аьгъяди, Исайиин аьлхьюри гьахьну. ⁵⁴Дугъу, кІуруш, вари хул’ан утІурккну, шуран хил дибисну, кІуру:

– Я риш! Гьудужв!

⁵⁵Ва шуран рюгъ къяляхъ хьтабкуру, думу дишлади гьудужвуру. Исайи, шураз ипІруб тувай, кІуру. ⁵⁶Шуран абйир-бабар мюгьтал шулу. Исайи му ляхникан шлизкІа даркІуб амур апІуру.

***ЙицІикьюр ученик Аллагьдин Паччагьлугьдикан
хабар рабгьуз гьауб***

9 ¹Чан йицІикьюр ученикдиз дих дапІну, Исайи дурариз, вари жинарин зиин гьюкум ва уьзрар сагъ апІбан бадали, къувват тувру. ²Дугъу дурар Аллагьдин Паччагьлугьдикан хабар рабгьуз ва ищрудар сагъ апІуз гьаьру. ³Исайи дурариз кІуру: «Рякьюз фукІа магьадабгъанай: я чамах, я тавра, я уьл, я пул, ва къюб жар палатра хьади дарибшри. ⁴Фуну хулаъ учІвишра, гьадушваъ дергай ва гьадлин рякьюъ учІвай. ⁵Хьа эгер учву наанкІа къабул дарапІиш, думу шагьриан удучІвруган, ичв ликарик кайи бишируг гьадрарихьинди кадабхьай. Гьит му дурариз чпиин улубкьрубдин улихьмиди дебккрайи лишан ибшри».

⁶Аллагьдин Паччагьлугьдикан Ужувлан хабар рабгьури ва аьзарлуйир сагъ апІури, дурар гьуларийъ лицуз рякьюъ учІву.

Гьироддин гьалабулугь

⁷Исайи апІурайи гьаму вари ляхнарикан гьакимдар Гьироддиз ебхьуру. Думу мюгьтал шули гьахьну, гьаз гьапиш садари му гьачІихьан чІиви гьаши Ягь’я ву кІури, ⁸тмундари, Ил’яс пайгьамбар гьафну кІури, имбударира дегьзаманйирин пайгьамбарикан сар чІиви гьахьну кІури, аваза ипнийи. ⁹Хьа Гьиродди кІури гьахьну:

– Ягъ'яйин кІул узу алдабтІунза, хъа узуз Мугъкан гьамкъан ебхъурайи му Кас фуж вуйкІан?

Гьаддиз Гьиродди Иса рякъюз чарйир зигурайи.

Хъуд агъзур кас тухъ апІуб

¹⁰Хъадакнугъафи вакилари, чпи фу гъапІнуш, Исайиз ктибтуру. Хъасин Иса, вакиларра гъадагъну, Вифсайда кІуру шагъриз гъягъюру. ¹¹Амма мидкан хабар гъабхъи халкъ Исайин къяляхъ хъахъру. Дугъура, къабул дапІну, дурариз Аллагъдин Паччагълугъдикан сюгъбат гъабхуру, хъа сагъ духъну ккунидар уызрарихъан марцц апІуру.

¹²Йигъ хябяхъ хъуз хъюбгъю. ЙицІикъюрддира Исайин багахъна дуфну, кІуру:

– Халкъ деет, гъит багахъ хъайи гъуларий ва ятгъарий йишва адапІри ва ипІруб абгри, гъаз гъапиш ухъу фукІа адрушваъ ахъа.

¹³Исайи: «Дурариз ипІруб учву тувай», – кІуру. Ученикарира: «Учухъ хъуб улна къюб балугътІан хъадарчухъ, гъамус учу, душну, му халкъдиз ипІруб гъадабгъну ккундинхъа?» – кІуру.

¹⁴Дурар хъуд агъзур касдихънакъан вуйи. Исайи дурариз: «Дурар дестйирий хъу-хъуцІуркъан ади дитай», – гъапи. ¹⁵Ученикари гъаци дапІну дурар дитру.

¹⁶Исайи, хъуб улна къюб балугъ гъадагъну, завузди дилигну, Аллагъдин ужувлакк ккахъри, дупну, гъудутІну, ученикарихъна халкъдиз пай апІуз тувру. ¹⁷Вари халкъди ипІуру, тухъ шулу ва хъиригъу къацІари йицІикъюб тавра ацІру.

Исайи

Чан улубкърубдикан кІура

¹⁸Сабан, Чан ученикара хъади, саб халват йишваъ ккарагура-йиган, Исайи дурарихъан гьерхру:

– Халкъди, Узу фуж ву пну, гъисаб апІура?

¹⁹Дурари жаваб вуди кІуру:

– Садари Уву штун апІру Ягъ'я, тмундари Ил'яс, шубурпидари кюгъне пайгъамбрарикан сар чІиви гъахъну кІури, гъисаб апІура.

²⁰Исайи дурарихъан хъана гьерхру:

– Хъа учву, Узу фуж ву кІури, гъисаб апІурачва?

Петри жаваб тувру:

– Аллагъдин Месигъ ву кІури.

²¹Хъа Дугъу, мидкан гъич саризра дарпуб ижмишнаан гъада-гъа дапІну, ²²хъа давам апІуру:

– Инсаниятдин Бал’ин гизаф аъзабар улукъиди, ахъюдари, маллйири ва къанунчйири Думу нигъ апІиди ва йикІиди, хъа шубудпи йигъан чІиви хъиди.

**«Узухъди гъюз ккунури
чав учв нигъ апІри»**

²³Вардарихъинди илдицну, Исайи кІуру:

– Шлиз Узухъди гъягъюз ккундуш, думу чан тямгъяр дирч-ну, гъар йигъандин хач гъадабгъну* Узухъди гъюри. ²⁴Фици-ки, шлиз чан уьмур уьбхюз ккундуш, дугъан думу дубгди, хъа шли чан уьмур Узу бадали пуч гъапІиш, дугъу думу уьбхиди. ²⁵Чав учв пуч, ясана чав чаз зарар гъапІхъантина, вари дюн’я чаз гъабшишра, инсандиз фу хайир ахъа? ²⁶Шли Узхъан ва Йиз гафарихъан нач гъапІиш, Адашдин, Чан ва марци малайика-рин гъяйбатлувалигъди гъафиган, дугъхъан Инсаниятдин Бали-ра нач апІиди. ²⁷Гъякъди кІуразагъуз: мушв’ин дийигънайидари-кан сакъюдариз, чпин аъжал хъубкъайиз, Аллагъдин Паччагълугъ рябкъиди.

**Муса ва Ил’яс пайгъамбарихъди
гъабхъи гюрюш**

²⁸Гъаму гафар дупну миржид йигъланси Иса Петр, Югъан ва Якъуб хъади дагъдиина ккарагуз удучІуру. ²⁹Ккарагурайиган, Исайин машинан рябкъювал дигиш шулу ва Дугъан палтарра лизи шулу, вацІрацІар апІури, нур туври шулу. ³⁰Ва магъа, Дугъахъди къюр жвуву сюгъбат апІура: мурар Муса ва Ил’яс вуйи. ³¹Гъяйбатлу аднагъди дуфнайидари, Ерусалимдиъ улубкъру Исайин аъжаликан улхури айи. ³²Петрна дугъахъ хъайидар му арайиъ нивкІуз душнайи, хъа нивкІ’ан хъиргиган, дурариз Исайин гъяйбатлувал ва Дугъан багахъ хъайи гъадму къюр кас рякъюру.

* 9:23 Исайи му гафариинди Чан уьмур хачриин фици аъзабариккна тувнуш, гъаци чан уьмур гъяйф дарди тувуз шлуриз кІурайиб ву.

³³ Дурар Исайихъан гьудучІвурайиган, Петри, чав фу кІурашра аьгъдарди, Исайиз кІуру:

– Я Мялим! Учуз мушвахъ ужуди вучуз! Гъач учу шубуб паж апІуча: саб Увуз, саб Мусайиз ва саб Ил’ясдиз (Петриз, чав фу кІураш, аьгъдайи).

³⁴ Дугъу гъаци кІурайи вахтна, диф арайиз гъюру ва дурар ккаъру. Дурар дифру ккаъган, ученикарик гучІ кабхъру. ³⁵ Хъа дифрагъян сес шулу:

– Му Йиз кадагънайи Бай вуйиз, Гъамгъахъ хъебехъай!

³⁶ Му сеснахъан, Иса сарди гъузру. Ученикар гъадму йигъари чпиз гъабкъюбдикан саризра чІалкъан дарпиди гъузнийи.

***Жин кубчІери шу бай
сагъ апІуб***

³⁷ Хъайигъан дурар дагъдилан улдучІвган, Иса гизаф халкъди къаршуламиш апІуру. ³⁸ Сабпну халкъдин арайигъян сари гъарай гъапІну:

– Мялим! Миннат вуйиз Увуз, дүфну йиз бализ лига, узухъ хъайир думу сар вуйиз! ³⁹ Жинди думу чІюркъюри шулу, хъа сабпну чІигъар утІурччүвүру ва чІиргуру, ушвниан каф утІубччүвүру, хъасин, бегъемди аъзабар тувбалан къяляхъ, цІиб яваш шулу.

⁴⁰ Узу Яв ученикарикан думу ктІубккуб тІалаб гъапІнийза, хъа дурарихъан гъабхъундар.

⁴¹ Исайи жаваб тувру:

– Агъ хътругъру ва аьрбатан дубхънайи насил! Узу филиадиз учвухъди хъиди ва учву ах апІури гъузди! Хъади гъач мина яв бай.

⁴² Исайихъна гъюрайиган, бай жинди ккитІикІуру ва чІиргуру. Исайи чиркин рюгъназ буйругъ тувру ва жигъил, сагъ дапІну, чан адашдихъна тувру.

***Ученикар Чан аьжаликан гъати Исайин
гъаври ахъундар***

⁴³ Вари Аллагъдин кьудратнийин мюгътал шуйи. Исайи гъапІкъандариин вари мюгъталди имиди, Дугъу Чан ученикариз кІуру:

⁴⁴ – Гъаму гафар ужуди ичв кІваин гъитай: Инсаниятдин Бай багарихъди инсанарин хилиз тувди.

⁴⁵ Амма дурар му гафарин гъаври ахъундар ва дурарин мяна ученикарихъан гъебкнади гъабхъну, гъаддиз дурари думу аннамиш гъапундайи. Хъа мидкан Исайихъан гьерхуз дурариз гучуйи.

Фуж ахъюр ву

⁴⁶ Хъасин ученикарин арайиъ, дурарикан ахъюр фуж вуйкIан кIури, гъюжат абхъру. ⁴⁷ Исайи, дурарин юкIвариъ айиб агъяди, сар бицIир гъадагъну, думу Чан улихъ дерккру, ⁴⁸ ва ученикариз Дугъу гъамци кIуру:

– Шли му бицIир Йиз ччвурнахъ къабул гъапIиш, гъадгъу Узу къабул апIура. Хъа шли Узу къабул гъапIиш, гъадгъу Узу Гъаур къабул апIура, фицики учвкан вартIан цIиб вуйир фуж вуш, гъадму зурба ву.

⁴⁹ Гъадмуган Югъанди гьерхру:

– Мялим! Учуз Яв ччвурнахъан жинар ктаурайи сар кас гъяркъюнчуз ва дугъаз гъадагъа гъапунча, гъаз гъапиш думу ухъухъди лицури шлур дар.

⁵⁰ Исайи дугъаз кIуру:

– Гъадагъа мапIанай, фицики фуж учвуз къаршу дарш, думу учвхъанди ву.

***Самария улкейин саб гъулаъ
Иса къабул гъапундар***

⁵¹ Иса жиларилан аършариз гъадагъру йигъар багахъ гъахъиган, Дугъаз Ерусалимдиз гъягъюз ккун шулу. ⁵² Ва Дугъу Чан улихъди чархачийр гъаъру. Дурарра душну, Думу гъюбаз гъязурвал апIбан бадали, Самария улкейиъ айи саб гъулаъ учIвру. ⁵³ Амма душваъ Иса къабул гъапундайи, гъаз гъапиш дурариз Думу Ерусалимдиз гъягъюрайир вуйиб агъю гъабхънийи. ⁵⁴ Му ляхин дякъъну, Дугъан ученикар вуйи Якъубдина Югъанди кIуру:

– Я Агъа! Учучу, завариан цIа убгъ, дупну, диди дурар тIанкъ дапIну ккундунуз?

⁵⁵ Хъа Дугъу, дурарихъинди илдицну, гъадагъа апIуру. ⁵⁶ Хъасин дурар саб жара шагъриз гъягъюру.

*Аллагъдин Паччагълугъдиъ
учІвуз лайикълуваликан*

⁵⁷ Дурар рякъюъ айиган сари Исайиз:

– Уву наана гъушишра, узу Увухъди гъидиза, – кІуру.

⁵⁸ Исайи дугъаз гъапи:

– Сулариз – мугъарйир, завун ничхрариз мукъар а, хъа Инсаниятдин Бализ кІул дивну дахъру йишв адар.

⁵⁹ Хъа сар жарариз Исайи: «Узухъди гъач!» – кІуру. Хъа дугъу: «Агъа! Узухъди сифте, душну, дукІнайи йиз адаш кивуз гъит», – кІуру.

⁶⁰ Хъа Исайи дугъаз гъапи:

– Гъит дийихнайидари чпин гъийихдар киври, хъа уву душну Аллагъдин Паччагълугъдикан Ужувлан хабар рабгъ.

⁶¹ Хъана сари гъапи:

– Узура Увухъди гъягъидиза, Агъа, амма сифте, душну, йиз хуландариз баркаллагъ пуз гъит.

⁶² Исайи дугъазра гъамци гъапи:

– Дурциин чан хил иливхъан, къяляхъинди илдицу кас Аллагъдин Паччагълугъдиз ярамиш дар.

*Исайи чан улихъди шагърар-гъулариз
ургџІурна къюр ученик гъаъру*

10 ¹ Мидхъан Исайи ургџІурна къюр жара ученикара ктагъну ва къю-къюрди, Чан улихъди, Учв гъягъюз ккайи гъарсаб шагъриз вая гъулаз гъаъру. ² Дурариз гъамци кІуру:

– Иган гизаф а, хъа убгрудар цІиб; гъаддиз игнин Агъайиз, Чан игниз убгрудар гъаъ кІури, ккарагай. ³ Гъарахай! Узу учву жанавраригъна агълижарси гъаъразачву. ⁴ Жвувахъди я пул, я тавра, я шаламар магъадагъанай ва саризра рякъюъ салам мутуванай.

⁵ Фуну хулаъ учІвишра, сифте: «Му хулаз мясляаът ибшри!» йипай. ⁶ Ва эгер гъадму хулаъ мясляаътчи кас аш, дугъаз учвухъди мясляаът хъибди, хъа нагагъ адарш, мясляаът учвухъна къяляхъ гъибди.

⁷ Дергу хулаъ гъузай, дурариз айибдикан ипІинай-убхъай, фицики лихруриз чан гъякъи лайикъ ву. Хул’ан хулаз удучІури махъанай. ⁸ Фунуб вушра шагъриз гъафиш ва учву къабул гъапІиш, учвуз гъивуб ипІинай. ⁹ Душваъ айи аьзарлуйир сагъ

апИнай ва дурариз: «Учвухъна Аллагъдин Паччагълугъ багахъ дубхъна», йипай. ¹⁰ Эгерки саб шагъриз дуфну, учву къабул да-рапИш, кючейиз удучІвну йипай: ¹¹ «Ичв шагъриъ учук кабсу биширугра ичв ликариина кІубччвурача, хъа аьгъю йибхъайки, учвухъна Аллагъдин Паччагълугъ багахъ дубхъна». ¹² Узу учвуз кІуразаки, гъиямат йигъан Содомдиз гъадму шагъризтІан ужу хъибди.

***Тахсрар гардандиъ дидрисру
Галилей уълкейин шагърарин
гъял пис хъибди***

¹³ Гъял пис хъибдияв, Хоразин! Гъял пис хъибдияв, Вифсайда! Учвуз Узу улупу гъяйбатар Тириз ва Сайдайиз гъяркънийиш, дурарин агъалйири ухдитІан, чпихъ яснан палтар ва кІул'ин рюкъ алди деъну, тахсрар чпин гардандиъ дисидийи. ¹⁴ Гъаци вушра, суд апІруган, учвutztІан Тиризна Сайдайиз рягъятди хъибди. ¹⁵ Хъа увура, Кафернагъум, аършаризкъан за хъибдиза кІурайна? Ваъ, гурбагуриъ абхъдиву!

¹⁶ Учвухъ хъпехъурайир Узухъ хъпехъура, ва учвхъан маш гъадабгъурайири Узхъан маш гъадабгъура. Хъа Узхъан маш гъадабгъурайири Узу му дюн'яйиз Гъаурихъан маш гъадабгъура.

***Ургџурна кьюр
шадди хъадакнугъафи***

¹⁷ Исайи гъаънайи ургџурна кьюр ученикди, шадди къяляхъ хъадакнугъа, кІуру:

– Агъа! Яв ччвурнахъди учуз жинарра кимиди мютІюгъ шуйи.

¹⁸ Исайи дурариз гъапи:

– Узуз зав'ан кьюркълин цІаси абхъу иблис гъябкъюнзуз. ¹⁹ БитІариин, аькърабариин ва вари душманвалин къувватариин алархъуз Узу гъюкум тувразачвуз ва учвуз фтикІа зарар тувидар. ²⁰ Аммаки жинар учвуз мютІюгъ шула кІури, мид'ин шад махъанай; хъа гъаддиин шад йихъайки, ичв ччвурар сарун аършарик дидикІна.

Исайин шадвал

²¹ Гьадму сяьатна Иса Аллагьдин Рюгьналан шадвали ацІру ва кІуру:

— Адаш, заваринна жиларин Агъа! Аьяндрарихъанна аькъюл-лударихъан гьитІибкІнайиб бицІи касариз ачухъ апІбаз Увуз чухсагьул! Ав, Адаш, Увуз думу Яв ужувлан ният гьаци дубхъну ккундувуз. ²² Йиз Адашди вари тувунзуз. Бай фуж вуш, Адаш-дизтІан гъайри саризра аьгъдар, Адаш фуж вуш, БализтІан гъайри саризра аьгъдар. Ва Бали Адаш шлиз ачмиш гъапІиш, гьадгъаз аьгъю хьибди.

²³ Анжагъ ученикариз вуди, Исайи дурарихъинди илдицну кІуру:

— Учвуз рябкъюрайиб рябкъюрайи улар хушбахтаварар ву!
²⁴ Фицики кІуразачвуз: гизаф пайгъамбраризна паччгъариз учвуз рябкъюрайиб рябкъюз ккундийи, хъа гъябкъюндар, учвуз ебхъурайиб ебхъуз ккундийи, хъа гъебхъундар.

Багахъ хъайир фуж ву

²⁵ Магъа сар къанунчийи гьудужвну, Иса ахтармиш апІури, гьерхру:

— Мялим! КкудудубкІру уьмур рубкъуз узу гъапІну ккунду?

²⁶ Исайи дугъхъан гьерхру:

— Къанундиъ фу либикІна? Дидиъ фу урхури шулва?

²⁷ Дугъу гъапи:

— Яв Агъа Аллагъ, вари юкІв хъипну, вари рюгънаан, вари къувватнаан, вари фагъмиан ккун апІин ва яв багахъ хъайир жвуваз жвувси ккун апІин.

²⁸ Исайи дугъаз кІуру:

— Дюзди жаваб тувунва; гьаци апІин ва яшамиш хьидива.

²⁹ Хъа дугъу, учв дюз алауз ккунди, Исайиз кІуру:

— Хъа йиз багахъ хъайир фуж ву?

³⁰ Мидиз Исайи гъапи:

— Сар кас Ерусалимдиан Ерихондиз гъягъюри гъахъну ва, гъач-гъарин хилиъ ахъру, дурар, дугъан палтар илдитну, думу дурччвну, йикІру гъялнаъ итну, гьудучІвну гъягъюру. ³¹ Чан ляхин ади, гьадму рякъюъди сар малла гъягъюри гъахъну ва, гьадму кас

гъяркънушра, гьудучІвну гьушну. ³² Гъаци Левитра, гьадушвхъан-тина, дидригъди, гьудучІвну гъягъюру. ³³ Самария уылкейиан вуйи сар кас, гьадлантина даждиинди гъягъюрайир, дугъ'ин алахъуру ва, дугъаз думу дяркъну, дугъан язухъ шулу. ³⁴ Хъасин багахъна дуфну, ччимна чяхир улубзури, дугъан зийнар илитІну, чан даждиин илитну, хялар дергрушваз духну, дугъан гъайгъу гъизигну. ³⁵ Хъайигъан гъягъюрайири, хялар дергрушван эйси-йихъна къюб динар пул тувну, дугъаз кІуру: «Мугъан гъайгъу зиг, хъа пул артухъди харж гъабхъиш, хъадакнугъюрури туварзаяв». ³⁶ Гъаму шубур касдикан гъачгъарин хилиъ ахъуриз вартІан багахъ гъашир фуж ву кІури, фикир апІурава?

³⁷ Къанунчийи:

– Гьелбетда, дугъаз уж'вал гъапІур, – гъапи.

Исайи:

– Гъарах ва увура гъаци апІури йихъ, – кІуру.

Марфайин хулаъ

³⁸ Сабан Чан ученикарихъди рякъюъ айи Иса саб гьулаз гъюру; мушваъ сар Марфа кІуру дишагълийи Думу чан хулаъ къабул апІуру. ³⁹ Дугъаз Мар'ям кІуру чи айи; думу, Исайин ликарихъ деъну, Дугъан гафарихъ хъпехъури гъахъну. ⁴⁰ Марфайи, ужуб хураг апІбан гъайгъушнаъ ади, Исайин багахъна дуфну гъапи:

– Я Агъа! Йиз чуччу узу сарди гъитну Увуз вижна ктарнуз? Узуз кюмек апІин йипа дугъаз.

⁴¹ Исайи дугъаз жаваб вуди гъапи:

– Гъей Марфа, Марфа! Уву гизаф ляхнарин гъайгъушнаъ ади гъяжяргъюрава. ⁴² Хъа лазим вуйиб анжагъ саб ву. Хъа Мар'ямди сарихъанра тадабгъуз даршлу ужувлан пай кадабгъна.

Исайи ученикариз ккарагуз улупуб

11 ¹ Сабан Иса саб йишваъ ккарагурайи. Ккарагбахъан, Дугъан ученикарикан сари Дугъаз гъапну:

– Агъа! Ягъ'яйи чан ученикариз ккарагуз фици улупнуш, учузра ккарагуз улупа.

² Дугъу дурариз гъапи:

- Ккарагруган, йипай:
 Я ич Адаш! Яв ччвур гирами ибшри;
 Яв Паччагълугъ улубкьри;
 3 Гьарсаб йигъаз учуз лазим вуйи уъл ча;
 4 Ич гунгъариланра хил алдабгъ,
 учура гьарсар учуз буржлурилан хил
 алдабгъури шулча;
 хъа учу тямгъариъ маан.

***Ча кІуруриз тувди, абгъуриз бихъиди,
 раккник кучруриз абциди***

⁵ Хъана Исайи дурариз кІуру:

– Пухъаки, учвкан сари, чаз дуст ади, гъацІишваринган дугъахъна дуфну, дугъаз кІуру: «Я дуст! Узуз шубуб уъл буржназ ча, ⁶рякъюъ айи йиз сар дуст хулаз дуфнайиз, ва узуз дугъаз гьивуз ужуб фукІа адарзуз». ⁷ Хъа дугъу хулан айтІан увуз жаваб тувди: «Узу бизар мапІан, раккнар сарун хъяркъназа ва йиз баярра узухъди ахникк дахъна; узхъан гъудужвну, увуз уълер тувуз шулдарзухъан». ⁸ Хъана кІарзачвуз, дугъу увуз ичв дуствалин гьюрматнаан уъл тутрувишра, хъа эгер чахъан уву тувайизкъан хъгадакруб агъю гъабхъиш, гъудужвну, ккун гъапІу къадар уълер тувдивуз. ⁹ Узу кІуразачвуз: ча йипай – тувдичвуз; абгай – бихъидичвуз; раккник кучай – абцидичвуз. ¹⁰ Гьарсар ча кІурайириз тувди; абгурайириз бихъиди; кучрайириз абциди. ¹¹ Уву фицир адаш вува, бали балугъ ча гъапиган, дугъаз балугъин ерина битІ туврур? ¹² Ясана, мурта ча гъапиган, дугъаз акъраб туврур?

¹³ Гъаци вуйиган, учву пис адмийир вушра, ичв веледариз ужуб тувуз удукъруган, аьршариин али Адашдихъан, хъанара жууди, Чахъан ча кІурудариз Аллагъдин Рюгъ тувуз хъибди.

Иса ва Велзевул

¹⁴ Саб ражари Исайи чІал дибиснайириккан жин ктапІу ва думу улхуз хъюгъю, халкъра мид'ин мюгътал гъахъи. ¹⁵ Дурарикан бязидари кІури гъахъну:

– Дугъу жинар жинарин ахъюр Велзевулин къувватниинди ктаура.

¹⁶Хъа тмундари, Иса ахтармиш апІури, Дугъкан аършариан саб аьлааматнан лишан ккун апІури гъахъну.

¹⁷Хъа Дугъу, дурарин ниятар аьгъяди, кІуру:

– Чан айтІ душманвал ади, пай гъабши гъарсаб паччагълугъ ичІи шул ва душманвал ади жара гъабши хизанра ккадабхъур.

¹⁸Эгерки иблисра чан айтІ чахъди дявдиъ гъабшиш, дидин паччагълугъ фици сагъди гъубздихъа? Хъа учву, Узу Велзевулин къувватну жинар ктаура, кІурачва. ¹⁹Эгер Узу Велзевулин къувватну жинар ктаураш, хъа ичв терефкрари дурар шлин къувватну ктаура? Гъаддиз дурар учвуз диванчйир ишри. ²⁰Эгерки Узу жинар Аллагъдихъан гъюрайи къувватну ктаураш, икибаштІан, учвуз Аллагъдин Паччагълугъ хъубкъна.

²¹Къувватлури, хилиъ яракъ ади, чан хал уьбхюрайиган, дугъан мутмуйиз хагІавал адар. ²²Хъа дугъ’ина думутІанра гужлир алархъиган ва дугъ’ин гъалиб гъашиган, гъадмуган дугъан, учв уьрхюрза кІури миж кайи вари яракъра чаз гъадабгъиди ва тадабгъубра пай апІиди.

²³Фуж Узухъди дарш, гъадму Узуз къаршу ву ва, шли Узухъди уч апІурадарш, гъадгъу зяя апІура.

Жин хъадабкнугъюваликан

²⁴Чиркин рюгъ, инсандиан удубчІивиган, шид адрушвариъ либцури, чаз архайинвал абгури шулу, дибрихъиган, кІуру: «Узу утІубкку йиз хулаз хътабкидиза». ²⁵Хътабкубдиз хал ичІибкнади ва марцц дапІнади рябкъюру. ²⁶Гъадмуган диди, дубшну, хъана ургубсан жин хуру, дурар дугъаъ учІвну яшамиш шулу, ва думу касдиз улихъдитІан гъамус артухъ пис шулу.

Гъякъькы бахтаварвал

²⁷Исаяи гъамци кІурайиган, сар дишагълйии халкъдигъян яманди Дугъаз кІуру:

– Уву дюн’яйиз гъахи ва аьхю гъапІу дишагъли хушбахтавар ву!

²⁸Хъа Исаяи дугъаз кІуру:

– Аллагъдин гаф ебхъурайидар ва тамам апІрудар хъана артухъ хушбахтавар ву!

***Заварин вуйи аьламатарикан
Исайи аьгъювалар улупура***

²⁹ Хъа халкъ гизаф уч гъашиган, Исайи пуз хъюгъру:

— Му хътругъру насил ву; дурар заварин аьламатариз ккили-гура, хъа Юнусдин аьламатналан гъайри дурариз жара аьламат рябкъидар. ³⁰ Юнус Ниневияйин агъалйириз фици аьламат вуди гъахънуш, гъаци Инсаниятдин Байра му наслиз аьламат вуди хьиди. ³¹ Гъиямат йигъан суд апІру вахтна къиблайн паччагъ-ханум гъамусдин адмийириз къаршу гъудужвну, дурар тахсиркар апІиди, фицики думу дюн'яйин тму кІулиан Сулеймандин фагъумлувалихъ хъпехъуз гъафнийи; хъа магъа мушвахъ СулеймантІан зурба Вуйир хъа. ³² Гъиямат йигъан Ниневияйин агъалйир му наслин адмийирин дивандиз дуфну, дурарин тахсрар ачухъ апІиди, фицики Юнусди улупу аьгъювалариинди дурари чпин гунгъар гардандиъ гъидисну. Хъа магъа мушвахъ ЮнустІан аьхюр Вуйир хъа!

Бедендин чирагъ

³³ Сарира, чирагъ кабхъну, жини йишвахъ дивдар, я дид'ин гъаб иливдар, хъа, хулаъ учІврайидариз акв шлуси, чан йишв'ин дивру. ³⁴ Бедендин чирагъ ул ву, гъаци вуйиган, эгер яв ул марциди вуш, яв вари беденра акуди хъибди. Хъа эгер яв ул чІуруб вуш, яв беденра мучІуб хъибди. ³⁵ Гъаци вуйиган, лиг гъа: увуъ айи акв мучІушин вуди дарибшри! ³⁶ Эгер яв беден вари акуб вуш ва дидик сабкъан мучІу пай ктарш, вари гъаци аку хъибдики, хиял апІин, чирагъди уву чан нурниинди аку дапІна.

***Исайи фарисйирикна къанунчйирик
тахсрар кирчра***

³⁷ Исайи гъаци кІурайиган, сар фарисеи Дугъаз чан хулаз лисундин хураг ипІуз теклиф апІуру. Иса, дугъахъна дуфну, гъюн йивну, дахъру. ³⁸ Фарисей, Исайи, уъл ипІайиз, чан хилар джрикІиган, мюгътал шулу. ³⁹ Агъайи дугъаз кІуру:

— Учву, фарисйири, ичв рюкъчарин чІатан терев марцц апІури шулчва, хъа ичв айтІишв угъраш'валихъдина аьмалдарвалихъди абцІну шуличв. ⁴⁰ Эй фагъумсузар! ЧІатан терев яратмиш

ГъапІури айтІишвра яратмиш гъапІундаринхъа? ⁴¹ Ужуб гъадму вуки, учвуз айибдикан садакъа тувай, гъадмуган ичв вари ляхнар марщидар хъиди.

⁴² Ичв пис гъял хъибди, фарисйир, фицики учву шюшеукІа-рилан, кІашнишарилан ва миди вуйи мейвйирилан йицІубдик саб пай туврачва, хъа гъякълувалин ва Аллагъдин масанвалин гъайгъушнаъ адарчва. Учву гъамунубси, тмунубра дапІну ккунду. ⁴³ Ичв пис гъял хъибди, фарисйир, фицики учву жугъдарин мистариъ гъюрматлу йишвар дисуз ва мажлисариъ жвуван тяри-фар ерхъуз ккунидар вучва. ⁴⁴ Ичв пис гъял хъибди, фицики учву, чпин зиълан инсанар лицури ва мидкан чпиз хабар адру, жиликк ккайи накъварсдар вучва.

Къанунчйирихъди сюгъбат

⁴⁵ Мидиз жаваб вуди къанунчйирикан сари Дугъаз гъапи:

– Мялим! Гъамци кІури, уву учузра гиран ктапІурава.

⁴⁶ Хъа Исайи кІуру:

– Учвухъра, къанунчйир, бала хъабхъди, фицики инсанари-ин гъахуз даршлу гъагъар илирчурачва, хъа дурагъахбан бадали, учву ичв саб тІубкъан кучрадарчва. ⁴⁷ Пис гъял хъибди ичв, фицики учву, ичв абйири гъийиху пайгъамбрариз гюмб-тар диврачва. ⁴⁸ Гъамдиинди ичв абйири гъапІу чІуру ляхнарин гъякънаан шагъидвал апІурачва ва дурарихъди рази шулачва, фицики гъадрари пайгъамбрар гъийихну. Хъа учву дурариз гюмбтар диврачва. ⁴⁹ Гъаддиз Аллагъдин аъяндарвалиинди гъамци кІура: «Дурарихъна пайгъамбрарна вакилар гъаъдиза, хъа дурарикан садар йивну йихиди, хъа тмундар утІурккиди». ⁵⁰ Ва гъаму насликан дюн'я яратмиш гъапІхъамина гъийиху вари пай-гъамбрарин удубзу ифи кадабгъри. ⁵¹ Авелин ифдилан гъадабгъ-ну, Аллагъдин хулаъ айи гъурбан гъапІдар урккру йишванна Гирами йишван арайиъ удубзу, Закар'яйин ифдиина гъяйиз-къан, кадабгъри. Ав, кІуразачвуз, гъаму насликан ктабгъиди. ⁵² Пис гъял хъибди ичв, къанунчйир, фицики учву абгъювала-рин ачар бисуз дибисначва, амма я учву учІвундарчва, ясана учІврудар гъитрадарчва.

⁵³ Иса гъудучІвурайиган, къанунчйирна фарисйир Исайиз, хъючІюркъну, багахъ шуз хъюгъру. Дугъкан чпин абхючІвевъ

суалариз жаваб тувуб ккун апІури, ⁵⁴ дуарариз, Исайи туву жавабариз Дугъак тахсир кипуз шлу гафар агуз ният ади гъабхъну.

Къюб маш гъяйи фарисйиркан

12 ¹Му арайиъ, агъзрариинди халкъ уч духъну, сари-сар хъур-жуз хъюгъиган, Исайи сифте Чан ученикариз кІуру:

– Ихтият йихъай фарисйирин дунихъан. Думу къюб маш гъяйивал ву. ²Учв ачухъ даршлу гъич саб гъитІибкІуб адар ва ашкар даршлу гъич саб жиниб адар. ³Гъаддиз учву мучІушнаъ гъапиб аквнахъ ебхъиди ва хулан айитІ ибахъна гъапиб гъваълан атІабг-ну пиди. ⁴Учвуз, Йиз дустариз, кІураза: беден йибкІрударихъан гучІ мапІанай, фицики дуарарихъан сарун артухъ фукІа апІуз шулдар. ⁵Хъа шлихъан гучІ дапІну ккундуш, кІурзачвуз: гъачІиган, жегъеннемдиъ Итрурихъан гучІ апІанай. Ав, кІуразачвузки, Гъадгъухъан гучІ апІури йихъай. ⁶Къюб кепкихъ хъуб гъулан-жакъв масу тувдаринхъа? Гъадрарикан сабкъан Аллагъди кІваълан гъаънадар. ⁷Ичв кІул’ин али чІарарра кмиди Дугъу гъисаб дапІна. Гъаци вуйиган, гучІ мапІанай: гизаф гъуланжакъвартІан учву заан вучва.

Исайи абгъювалар улупура

⁸КІуразачвузки, адмйирин улихъ Узу къабул гъапІу гъарсар кас Инсаниятдин Бали Аллагъдин малайикарин улихъ къабул апІиди. ⁹Хъа шли адмйирин улихъ Узу къабул дарапІиш, думу Аллагъдин малайикарин улихъ къабул апІидарза. ¹⁰Инсаниятдин Бализ къаршу гаф гъапиш, дугълан хил алдабгъиди, хъа шли Аллагъдин Рюгънакан чІуру гаф гъапиш, дугълан хил алдабгъидар. ¹¹Хъа учву мистариз гъакимаринна гъюкумдрарин улихъна хъади гъахи вахтна, фици ва фициб жаваб тувруш, вая фу кІуруш, дидин гъайгъушнаъ махъанай. ¹²Аллагъдин Рюгъну, учву фу дупну ккундуш, учвуз гъадму гъялатнаъ абгъю апІиди.

Тямгъкрар махъанай

¹³Халкъдин къялгъян сари Дугъаз гъапи:

– Я Мялим! Йиз чвуччвуз, адашдилан учуз гъурубкъу ирс узухъди пай апІин, йипа.

¹⁴ Исайи гьадму касдиз гьапи:

– Ичв диван апІуз вая пай апІуз Узу шли дерккнун?

¹⁵ Мидихъди сабси Дугъу дурариз гьапи:

– Лигай гьа, тямьгькрар махъанай, фицики инсандин уьмур дугъан девлетналан асиллу дар.

***Нефс кур девлетлуйикан
тахалус***

¹⁶ Хъа Исайи дурариз тахалус ктибтуру:

– Сар девлетлу касдин хутІлиъ ужуб бегьер битмиш дубхънади шулу. ¹⁷ Дугъу чав-чакди гьамци фикир апІуру: «Узу гьапІру? Узуз йиз ризкъар ахърушв адарзуз, аьхир. ¹⁸ Гьамци апІидиза: йиз амбарханйир дарагъну, аьхюдар дивдиза ва гьадина вари йиз рузи ва вари йиз девлет уч апІидиза. ¹⁹ Хъа йиз кІваз пидиза: эй йиз юкІв, увуз гизаф йисариз аьхючІвеъ девлет уч дапІназа: архаин йибхъ, ипІин, убхъ, шад йибхъ». ²⁰ Хъа Аллагъди дугъаз кІуру: «Эй ахмакъ! Ахъли яв юкІв увхъан гьадабгъиди: уву гьязур гьапІуб шлиз ккабхъдийкІан?» ²¹ Шли чаз девлетар уч апІураш, гьадгъаз гьаци хьибди. Думу Аллагъдин улихъ девлетлу шулдар.

***Гъян хурагтІан,
жан палаттІан заан ву***

²² Чан ученикариз Исайи гьапи:

– Гьаддиз учвуз кІуразаки, ичв гъян бадали фу ипІуруш ва ичв жан бадали фу алабхъуруш, гьаддин гъайгъушнаъ махъанай.

²³ Фицики гъян хурагтІан, хъа жан палаттІан заан ву.

***Фана дюн'яйин гъайгъушнар
ва фтин гъаннаъ духъну ккундуш***

²⁴ Къяркърариз лигай: дурари я убзури, я ккадабцІури шулдар, дурариз я хулар, я амбарханйир адар. Аллагъди дурариз ипІруб тувра. Хъа учву ничхрартІан хайлин артухъ дарнучвахъа?

²⁵ Учвкан сарихъанра, жвуван гъайгъу зигури, гьич саб хъуршлииндикъана жан ягъал апІуз шулин? ²⁶ Гьаци вуйиган, эгер учвхъан лап цІиб вуйибра апІуз удукъурдаш, имбунубдин гьакънаан фу гъайгъу зигидичвахъа? ²⁷ Лизи кюкйир фици аьхю шулаш,

лигай: дурари я зегьмет зигурадар, я парча убхурадар. Хъа, кІу-разачвуз, Сулейман паччагъди чан лап ад айи вахтнара дура-рихъ гьарсабдихъ хъайисдар палтар алахъури гъахъундар. ²⁸ Эгер гъи чюлиб ади, закур цІигъ убгурайи укІ Аллагъди гъаци уччвуди балгурайиган, Дугъу учв'ин дицитІан уччвуди палат алаб-хъидаринхъа, цІибтІан хътругърудар! ²⁹ Гъаци вуйиган, учву ипІ-рубдихъна убхърубдихъ милицанай ва инжик махъанай. ³⁰ Гъаз гъапиш вари гъамрар му дюн'яйин аллагъсузари агури шулу; хъа ичв Адашдиз учвузра дурар лазим вуйиб аьгъя. ³¹ Аллагъдин Паччагълугъ абгури йихъай. Гъаци гъапиш, имбуб вари Дугъу тувдичвуз.

³² ГучІ мапІанай, бицІи лиж! Фицики ичв Адашди учвуз Чан Паччагълугъ тувуз ужуб къаст дапІна. ³³ Ичв мулкар масу туври, садакъади пай апІанай. Жвуваз аьршариь угъри удручІвру, йир-си даршлу ужагъ, камк ктрабхъру ва хъгІатІабциру хазна гъа-зур апІанай. ³⁴ Фицики, ичв девлет наан аш, ичв юкІвра гъаду-шваь хъибди.

Гьуллугъчийин уягъвал

³⁵ Гьарсабдиз гъазур вуди йихъай: юкь'ан чІулар идитІну иш-ри ва чирагъар кархъну ишри. ³⁶ Агъа сумчриан дүфну, хъумп гъапубси, дугъаз раккнар арццуз ккилигурайи гьуллугъчийириз ухшар хъидичва. ³⁷ Агъайиз, хулаз хътакиган, даахнадарди гъяр-кью лукІар хушбахтаврар ву; гъякъди кІуразачвузки, дугъу, чан юкь'ан идибтІну, дурар дитди ва, гъарурихъна гъюри, чавра ду-рариз гьуллугъ апІиди. ³⁸ Ва думу гъацІишваринган гъафишра, гъириккна гъафишра, гъазур гъялнаь гъидихъу лукІар хушбах-таврар ву. ³⁹ Учвуз аьгъю йибхъайки, хулан эйсийиз угъри гъю-ру вахт аьгъяш, думу чан хулаь учІвуз гъитдар. ⁴⁰ Учвурра гъазур-ди гъузай, фицики учву ккилигури адру сьаьтна Инсаниятдин Бай гъиди.

⁴¹ Гъадмуган Петри Дугъхъан гьерху:

— Я Агъа! Му тахалус учуз кІурана, даршиш вардариз?

⁴² Агъайи кІуруки:

— Вафалу ва аькьюллу гьуллугъчи фуж ву? Агъайи чан лукІа-риз вахтнииинди хураг пай апІбан бадали аьхюрди дерккур. ⁴³ Ху-лаз гъафи агъайиз ляхин апІури гъяркью гьуллугъчи бахтавар ву.

⁴⁴ Гякъ кІуразачвузки, агъайи думу чан вари хал-йишван ахјурди дерккди. ⁴⁵ Эгерки гјуллугъчийи чан кІваан: «Йиз агъа багаригъди гъидар» пну, гъаравшариз йивуз, ипІуз-убхъуз ва пиянвалар апІуз хъюгъиш, ⁴⁶ агъа, думу ккилигури адру йигъан ва мялум дару сѣятна хъркъди ва думу гјуллугъчи кюб швур апІиди: дугъкан чаз мютІюгъсузариз апІруб апІиди.

***Чаз гизаф тувнайи гъарсарикан
ккунра гизаф апІиди***

⁴⁷ Чаз агъайин къаст агъяди, дугъу гъаписи дарапІу лукІ гизаф урчвиди. ⁴⁸ Хъа чаз агъдарди жазайиз лайикълу ляхин гъапІур цѣбди урчвиди. Гизаф тувнайи гъарсарикан ккунра гизаф апІиди, ва шлин ихтиярнаъ гизаф ивнаш, гъадгъахъди йишв'ина-ра гизаф хуз гъитди.

***«Узу инсанар жара апІуз
Гъафир вуза»***

⁴⁹ Узу жил'ина цІа кчѣбгуз Гъафир вуза ва гъаци ккунди азуз-ки, думу сарун гъамустІанра кабхъну! ⁵⁰ Узу аъзабарикк ккуркъну ккунду ва гъаму кІулиз удубчІвайиз инжик вуза! ⁵¹ Узу жилина мясляаѣт тувуз дуфна кІури, фикир апІуранчва? Ваъ, кІуразачвуз. Узу сар-сарихъан жара апІуз дуфнайир вуза. ⁵² Фицики гъамусдихъантина саб хулаъ айи хър кас жара хъуз хъюгъди, шубур кюриз кършу ва кюр шубуриз кършу вуди; ⁵³ адаш бализ, бай адашдиз кършу хъиди, дада шураз, риш дадайиз кършу хъиди; сижарбаб швушваз, швушв сижарбабаз кършу хъиди.

Деврин буйругъар

⁵⁴ Халкъдизра Исайи гъапи:

– Ригъалабхъру терефнахъан гъюрайи диф гъябкъиган, диш-лади: «мархъ убгъиди» кІурчва, ва гъаци шулу. ⁵⁵ Къиблайин микІ хъивиган, «гизаф мани хъибди» кІурчва, ва гъацира шулу. ⁵⁶ Эй кюб маш гъяйидар! Учву, жилин ва завун лишнари фу улупураш, гъудубгъунчва, хъа му вахтарин лишнарин мяна гъаз агъю шуладарчвуз? ⁵⁷ Гъаз учвхъан жвуван фикриинди, фу дапІну ккундуш, агъю апІуз шуладарчвухъан? ⁵⁸ Уву яв гъюжаткрехъди ахјурихъна гъягъяйиз, рякъюъ имиди дугъахъди мясляаѣт апІуз

чалишмиш йихъ. Гъаци даршиш, дугъу уву суддиз гъахиди, судди уву жаллатІрихъна тувди, хъа жаллатІри уву дустагъдиъ итди. ⁵⁹Хъа кІуразавуз: аьхиримжи кепкиина гъяйиз, яв вари бурж ктипайизкъан, душв'ан удучІвидарва.

Гунгъар гардандиъ дисай

13 ¹Гъадму арайиъ сакъюдари, гъаина дүфну, Аллагъдиз икрам апІурайиган, Пилатди Галилей уьлкейин гъийиху агъларикан, Исайиз кІуру.

²Исайи дурариз ктибтуру:

– Дурариз мициб инсафсуз жаза тувуз, дурар миди вуйи Галилей уьлкейин агълартІан артухъди гунагъкрар ву, пну, фикир апІуранчвахъа? ³Ваъ, кІуразачвуз: эгер учву ичв гунгъар гардандиъ дидрисиш, тахсрар апІури гъашиш, учвура вари гъаци йихидичву. ⁴Ясана учву, Силамдин чІвурд абхъиган, гъийиху йицІимиржир кас Ерусалимдин миди вуйи агълартІан артухъди тахсиркрар ву кІури, гъисаб апІуранчва? ⁵Ваъ, кІуразачвуз: эгер учву ичв гунгъар гардандиъ дидрисди, тахсрар апІури гъашиш, учвура вари гъаци йихидичву.

Бегъерсуз инжирикан тахалус

⁶Хъа Исайи гъамциб тахалус ктибтуру:

– Сари чан багъдиъ инжирин гъар кивнади гъабхъну. Сабан, думу гъаригъ йимишар гъяш лигуз гъюру, амма гъядарди рябкъюру. ⁷Дугъу багъбанчийиз кІуру: «Магъа, шубуд кІуру йисан мина йимишар гъяш лигуз гъюраза ва гъядарди шула; думу алдабтІ, диди давди йишв бисура». ⁸Хъа багъбанчийи дугъаз: «Эй агъа! Гъаму йисансана гъибт, узу, дидин къаблихъишв дирибккнуну, пейин хъабхъдиза. ⁹Диди бегъер хуруш лигухъа, нагагъ дархиш, гъюру йисан думу алдабтІархъа».

Султ йигъан

жинар кайи дишагъли сагъ апІуб

¹⁰Султ йигъан Исайи саб жугъдарин мистаъ агъювалар улупурайи. ¹¹Душваъ йицІимиржид йисан уьзрин жин кайи сар дишагъли айи. Думу, дацІаркнуну, беден хъцІабкуз даршули гъахъну. ¹²Исайи, думу дяркънуну, дих апІуру ва дугъаз кІуру:

– Дишагъли! Уву яв уъзрихъан азад шулава.

¹³Хъа Исайи дугъ’ин хилар иливуру, дишагъли дишлади хъцІа-куру ва Аллагъдин ад за апІуз хъюгъру. ¹⁴Мистан ахъюри гъадмуган, Исайи султ йигъан адми сагъ гъапІну кІури, хъял кубчІвну, халкъдиз кІуру:

– Му ляхин апІуз йирхъуд йигъ а, гъаддиз сагъ апІбан бадали султ йигъан ваъ, хъа миди вуйи йирхъуд йигъари гъачай.

¹⁵Агъайи дугъаз жаваб вуди гъапи:

– Эй къюб маш гъайидар! Ухъкан гъарури султ йигъан чан йиц вая дажи, тІунхъан хъудубчну, шид тувуз хъапІри шулдаринхъа? ¹⁶Хъа магъа йицІимиржид йисан иблисди йитІнайи му Ибрагъимдин риш султ йигъан азад апІуз хай шулдаринхъа?

¹⁷Исайи гъамци кІуруган, Дугъаз къаршу удучІвнайи вардариз нач шулу, ва вари халкъ Исайин адлу ляхнариин шад гъахънийи.

Дилкан ва дуникан

¹⁸Дугъу хъана гъапи:

– Аллагъдин Паччагълугъ фтихъна гъубшуб ву ва думу фтихъ тевза? ¹⁹Думу, инсанди бистниъ киву дилиз ухшар ву: ктубчІвиган, дидкан бегъем гъар шулу ва завун ничхрари дидин циркларигъ мукъар апІуру.

²⁰Исайи хъанара гъапи:

– Аллагъдин Паччагълугъ сарун фтихъ тевза? ²¹Думу дишагълийи гъадабгъну, шубуб сеъ хюйик капІну, хамир вари утуз гъибту дуниз ухшар ву.

Ккуру урнарикан

²²Хъасин, гъамци агъювалар улупури, шагъриан шагъриз, гъул’ан гъулаз гъягъюри, Иса Ерусалимдиз рякъюъ учІвру. ²³Рякъюъ сари Дугъхъан гъерхру:

– Я Агъа! Яраб уърхрюдар цІибтІан хъидайкІан?

Исайи дугъаз кІуру:

²⁴– Ккуру урнариантина учІвуз гъялак йихъай, фицики гизафдариз учІвуз ккунди, хъа учІвуз хъибдар. ²⁵Гъадмуган эйсийи, гъудужвну, урчІар хъяркъди, хъа учву чІатан гъамци кІури урчІарик кучри гъуздичва: «Я Агъа! Учзу урчІар арцава». Хъа Дугъу учвуз пиди: «Учву фузар ва наънан вушра, агъдарзуз».

²⁶ Гьадмуган пидичва: «Учу Яв улихь ипІури-убхъури гьахьунча ва кючйириъ Уву учуз аьгьювалар улупуйва». ²⁷ Хъа Дугъу пиди: «Учву фу жар ва наънан вушра, аьгьдарзуз; Узхъан дург йи-хъай, вари нягьякъвалар апІрудар!» ²⁸ Учвуз Ибрагъим, Исакъ, Якъуб ва вари пайгъамбрар Аллагъдин Паччагълугъдиъ гъяр-къиган, хъа учву дилин утІурккруган, зурба ишубна суза зигидичва. ²⁹ Хъа ригъгьудубчІвруна алабхъру, кафарина къибла тере-фарихъанди дуфнайидар Аллагъдин Паччагълугъдиъ гъюн йивну дахъди. ³⁰ Ва магъа, аьхиримжидар сарпидарди, сарпидар аьхи-римжидарди хъиди.

*Ерусалимдин гъякънаан
Исайин дердлувал*

³¹ Думу йигъан фарисйирикани бязидари, дуфну, Исайиз гъапи: – УдучІвну, гъамлин гъарах, дарш Гъироддиз Уву йикІуз ккунди а.

³² Дугъу дурариз гъапи:

– Душну, гъадму аьмалдар сулаз йипай: магъа гъира, закур-ра Исайи инсанарикан жинар ктаиди ва инсанар сагъ апІиди, хъа саритІ Чан ляхин ккудубкІиди. ³³ Дупну ккундуки, Узуз гъина, закурна саритІган лицуз вахт имдарзуз, фицики пайгъамбрар, Ерусалимдиъган дарди, жара йишваъ йикІбакк ккуркъри шулдар.

³⁴ Эй, пайгъамбрар йивну йихру ва чахъна гъау илчйириин гъван улюбхру Ерусалим! Швнубан Узуз, пеъли чан хлин-цариккна шюхъарси, яв халкъ уч апІуз ккун гъабхьунзуз, хъа учву кІул ккивундарчва! ³⁵ Лигай, магъа ичв хал ичІиди гъубзна. Магъа кІуразачвуз: «Агъайин ччвурнахъ Гъюрайир ужув-лакк ишри», кІури, учву дих дарапІкъан гагъди, Узу сарун ря-къидарчвуз.

Фарисейин хулаъ

14 ¹ Саб султ йигъан Иса фарисйирин гъакимарикан сарин хулаз уъл ипІуз гъюбакк ккуркъру; хъа, Дугъу гъапІруш, дурари ул хъипнийи. ² Исайин улихь хамракк шид уч шлу аьзар кайи сар кас деънайи. ³ Мициб дюшюшназ лигну, Исайи къанунчйирихъанна фарисйирихъан гъерхру:

– Султ йигъан духтирвал апІуз хай шулин?

⁴Дурар ккебехъну гъузру. Дугъу му аьзарлу дидисну, сагъ дапІну, хулаз деетуру.

⁵Мидихъди сабси Дугъу гъапи:

– Нагагъ учвкан сарин бай вая йиц фуриъ абхъиш, дугъу, султ йигъ вушра, думу дишлади адабгъидаринхъа?

⁶Дурарихъан Исайиз жаваб тувуз гъабхъундар.

«Шли учв заан апІури гъашиш»

⁷Дих дапІнайидари ужудар йишвар ктагъуради дябкъну, Иса-йи дурариз тахалус ктибтуру:

⁸– Сари увуз сумчриз гъюб теклиф гъапІиган, ужуб йишв'ин медеан, гъаз гъапиш гъач дупнайидарикан фужкІа увугІан артухъур вуди гъабшиш, ⁹хъа увузна дугъаз теклиф гъапІури, увухъна дуфну: «Мушв гъадгъан йишв ву», кІуруси дарибшри, даршиш думуган, начра дубхъну, харжи йишв'ин деуз мажбур хъидива. ¹⁰Саки увуз гъач дупнайиган, дуфну харжи йишв'ин деъ, увуз гъач гъапири, увухъна дуфну: «Дуст кас! Минаси кудучІв» кІуруганси. Гъадмуган увуз увухъди деънайидарин улихъ артухъ гъюрмат хъибди. ¹¹Фицики, шли чав учв за апІури гъашиш, гъадму асккан хъиди, хъа учв аскканди дисрур заан хъиди.

Хулан эйсийиз туву тербия

¹²Хъа хулан эйсийизра Исайи кІуру:

– Лисундин вая хябяхъдин хураг апІруган, я яв дустариз, я яв чвйириз, я яв мирасариз, ясана девлетлу гъуншйириз гъач макІан, дурари, увузра гъач дупну, уву гъивуб увухъна хътадабкруганси. ¹³Хъа шадвал апІру вахтна аьжузариз, шикастариз, ликудариз, курдариз дих апІин. ¹⁴Ва уву бахтавар хъидива, фицики дурарихъан чпиз гъивуб увуз къяляхъ апІуз хъибдар, хъа явра, дугъридар чІиви гъашиган, гъисабнаъ хъибдияв.

Зурба дем дюзмиш гъапІурикан тахалус

¹⁵Му гафар гъеерхъиган, Исайин гъвалахъ деънайидарикан сари кІуру:

– Аллагъдин Паччагълугъдиъ уьл ипІрур хушбахтавар ву!

¹⁶ Исайи дугъаз гьамци кІуру:

— Сар касди, ахью шадвал дюзмиш дапІну, гизафдариз гъач гьапну ¹⁷ ва, хябяхъ гьабшиган, чан лукІ хялариз: «Гъачай, гьарсаб гъязур духъна» пуз, гьаъру. ¹⁸ Хъа вардари, гаф саб дапІнайиганси, кІулар ккадагъуз хьюгъну. Сарпири дугъаз гьапну: «Узу жил гьадабгъназа ва узу, дина душну, дидиз дилигну ккунду, ккун апІурза узлан хил алдабгъуб». ¹⁹ Тмунури гьапну: «Узу хьуд жут йицар гьадагъназа ва узу дурариз лигуз душну ккунду, узлан хил алдабгъуб ккун апІурза». ²⁰ Шубурпири: «Узу багарихъди эвлемиш духънамиза ва гьаддиз гъюз шулдарзухъан» кІуру. ²¹ Хъа хъадакнугъафи гьадму лукІру чан агъайиз гьамрар вари ктитну. Гьадмуган хъял кубчІву хулан эйсийи чан лукІраз гьапну: «Гъарах, шагърин кючйиригъян дагну, тяди мина аьжузар, шикастдар, ликудар ва курдар хъади гъач». ²² ЛукІрура, душну гьаци дапІну, кІуру: «Агъа, яв буйругъ тамам гьапІунза, вушра саб хъана йишв ими». ²³ Агъайи лукІраз гьапну: «Душну, кючйириан хъана хъади гъач, йиз хулан суфра хъабцІруси апІин. ²⁴ КІуразавуз: гьадму улихъна дих дапІнайидарикан сарикъан йиз хураг ипІидар».

Исайин ученик хъувалин шартІар

²⁵ Сабан Исайихъди хайлин халкъ гъюради гьабхъну ва Дугъу, дурарихъинди илдицну, гьапи:

²⁶ — Эгер сар кас Узухъна, чан адашна дада, хпирна веледар, чвйирна чйир, гьацира чан хусуси уьмур нигъ дапІну дарфиш, дугъкан Йиз ученик хьидар. ²⁷ Чан хач къял'ин алдрурихъан, ва Узухъди дяргъюрихъан Йиз ученик хъуз хьибдар. ²⁸ Учвкан фунури, хулар дивуз ккунди, сифте деъну, дидиз удучІвру харжар гьисаб дарапІди, думу дивну ккудубкІбан бадали фйир лазим вуш гьисабназ гьададагъиш, ²⁹ ва шибритІар ирчну, хулар ккудукІуз дархъиш, мици гъяркъдар вари дугъ'ин гьамци кІури аьлхьидарин: ³⁰ «Гъаму касдихъан, хулар дивуз хьюгъну, ккудуркІуз гьабхъундар?»

³¹ Ясана фуну паччагъди, чахъ йицІуд агъзур эскер хъади, жара паччагъдиина дяви апІуз гъягъруган, чаина гъюрайи къад агъзур эскер айи кьушмихъди дяви апІуз удукъидиш, улихъмиди деъну,

везирарихъди мясляаѣт дарапІди гъитур? ³² Ясана, гъадму къушум ярхлаѣ имиди, дугъу дяви дарапІбан бадали йикърар апІуз вакилар гъаидарин? ³³ Гъамци учвкан гъарурихъан, чаз вари айибдихъан гъудудучІвиш, Йиз ученик хъуз хъидар.

Къилан къилзивал

³⁴ Къил ужуб мутму ву; хъа эгер къилан къилзишин гъудубгиш, думу фти къилзи апІиди? ³⁵ Думу я ругдиз, я пейиндиз ярамиш дар; думу тина гатІабхъур. Шлин ибариз ебхъураш, гъит ебхъри!

*Дудубгну гъибихъу агълижикан
тахалус*

15 ¹ Исайихъна, Дугъахъ хъпехъбан бадали, вари налук гъюдюбхрудар ва гунагъкрар гъюри гъахъну. ² Фарисйирина аьлимари, Дугъу гунагъкрар къабул апІура ва дурарихъди уьл ипІури шула кІури, наразивал улупури гъахъну. ³ Гъадмуган Исайи дурариз гъамциб тахалус ктибтуру:

⁴ – Учвкан, чаз варж марчч ади, дурарикан саб гъудубгиган, урчІвцІурна урчІвуб чюлиѣ гъитну, гъудубгуб бихъайизкъан дарабгрур фуж шул? ⁵ Хъа дибихъну, думу гъюнариина шадди за апІидарин? ⁶ Ва хулаз дүфну, дустарна гъуншйир уч дапІну, дурариз «Узухъди шадвал апІинай, гъудубгу чарва гъибихъунзуз», – пидарин? ⁷ КІуразачвузки, гъамци аьршариѣра чан тахсрар гардандиѣ гъидису гунагъкрискан, урчІвцІурна урчІвур гунгъар ктарзук кІурайи марцци касарикантІан, артухъ шад хъиди.

*Гъудубгу арсран кепкикан
тахалус*

⁸ Ясана фуну дишагълийи, чаз йицІуб арсран кепек ади, дурарикан саб гъудубгиган, чирагъ кабхъну, хал ичІибкури, думу бихъайизкъан дарабгди гъибтур? ⁹ Хъа му гъибихъган, чан дуст хпар ва гъуншйир уч дапІну, дугъу: «Узухъди шад йихъай, узуз гъудубгу арсран кепек гъибихъунзуз» дарпиди гъитрин? ¹⁰ Гъамци Аллагъдин малайикарра чан тахсрар гардандиѣ гъидису сар гунагъкрисканра шад хъиди.

*Чиру рьякьюъ ади дудургну,
хъасин швумал духъну гъафи балкан*

¹¹ Исайи хъана кІуру:

— Сар касдиз кьюр бай ади гъахъну. ¹² Дурарикан бицІинури адашдиз гъапну: «Я адаш! Ихъ девлетнан узуз рубкьру пай ча». Адашдира баяриз девлет пай апІуру. ¹³ Сакьюдар йигъарилан бицІину чве, чаз ккубкьуб вари уч дапІну, ярхла юрдариз гъягьюру ва, душвариъ кефниинди яшамиш шули, чаз айи девлет вари хътипІуру. ¹⁴ Хъа вари хътипІган, гъадму юрдариз зурбади гаш абхъру, ва думу дарвалиъ ахъру. ¹⁵ Думу гъадму юрднан сар агъалийихъ яшамиш хъпакк ккуркьру. Эйсийира думу чан силар уърхюз чюллериз гъаъру. ¹⁶ Думу силари ипІурайи бужвам дипІнура чан фун абцІуз рази вуди шуйи, амма гъадмура дугъаз туври шулдайи. ¹⁷ Чан фагъмихъна гъафиган, дугъу гъамци гъапну: «Йиз адашдин хул’ин лихурайидариз фукъан булди уъл ади шуйи, хъа узу мушваъ гашу йикІури азу! ¹⁸ Душну йиз адашдиз пидиза: „Я адаш, узу, аършариз ва увуз кършу духъну, гунагъвалар гъапІунза. ¹⁹ Ва сарун яв бай ву пуз лайикълур дарза. Узу увухъ лихурайидарин жергейиз къабул апІин“».

²⁰ Гъамци дупну, думу чан адашдихъна хътакуру. Думу ярхлаъ имиди дяркъну, адашдиз дугъан язухъ шулу ва, жаргъну душну, дугъан гардандиъ архъру ва макар апІуру. ²¹ Бали дугъаз кІуруки: «Я адаш! Узу, аършариз ва увуз кършу духъну, гунагъвалар гъапІунза ва сарун яв бай ву пуз лайикълу дарза». ²² Хъа адашди чан лукІариз кІуру: «Ужубсиб палат дубхну дугъахъ хъабхъай, хилихъ тІубланра хъапІай ва ликариинра алахъай. ²³ Хъасин гваназ дюбхнайи кІари дубхну, убккай. ИпІури ва убхъури шадвал апІидихъа. ²⁴ Фицики му йиз бай дукІну айи ва чІиви гъахъну, дудургну айи ва гъидихъну». Гъамци вари шадвал апІуз хъюгъну.

²⁵ Ахъюну бай думуган хутІлиъ ади гъахъну. ХутІлиан гъюрайириз, хуларихъна багахъ гъашиган, ялхъвнин мукъмар ерхъуру. ²⁶ Дугъу гъаравшарикан сарихъан гьерхру: «Му фу хабар ву?» ²⁷ Дугъура мугъаз: «Яв чве дуфна; яв адашди, думу сагъ-саламатди хътакбан сагълугънаан ганаз дюбхнайи кІари дубккна» кІуру.

²⁸ Ахъюну чве, хъял дуфну, хулаъ учІвуз даккунди гъахъну. Адашди, удучІвну, дугъаз хулаз дих апІуру.

²⁹ Хъа дугъу адашдиз жаваб вуди кІуру: «Магъа швнуд йисан увуз гъуллугъ апІури аза ва сабанра яв гаф ликрикк квивундарза. Хъа уву узуз йиз дустарихъди шадвал апІуз мегъел саб муркъан тувундарва. ³⁰ Хъа чан пай улдугнайидарихъди дипІну, яв гъамуну бай гъафиган, уву дугъаз дюбхнайи кІари гъубккунва». ³¹ Адашди дугъаз кІуру: «Я жан бай! Уву гъарган узухъди хъава ва вари йизуб явуб ву, ³² хъа яв му чве дукІну айи ва чІиви гъахъну, дудургну айи, гъидихъну, ва гъаддин шад хъуб ва гешт хъапІуб лазим вуйи».

*Дугъривал ктру идарачийикан
тахалус*

16 ¹ Хъа Исайи Чан ученикариз кІуруки: – Сар девлетлуйиз чан мяишат идара апІру сар кас ади гъахъну. Гъадгъу эйсийин мяишат зяя апІура кІури, аьрза гъюру. ² Эйсийи дугъаз дих дапІну гъапи: «Увкан узуз ерхъурайи аьрзйир гъапІрудар ву? Яв идара апІбан ляхнарин гъякъ-гъисаб ча, фицики сарун увхъан мяишат идара апІуз шулдарвухъан».

³ Гъадмуган мяишатдин идарачийи чав-чакна кІуру: «Узу гъапІну ккун? Йиз агъайи хулан мяишат идара апІувал узхъан тадабгъиди: жил йибккуз узхъан удубкъидар, шликанкІа пул тІалаб апІуз начди вузуз. ⁴ Йиз ляхнихъан гъадаиган, узу жарадарин хуларий къабул апІру ужуб аьмал аьгъязуз». ⁵ Хъа чан агъайин буржар кайидариз жа-жаради чахъна дих апІури, дугъу сарпирихъан гъерхну: «Уву йиз агъайиз фукъан буржлу вува?» ⁶ Дугъу: «Варж бети ччимдин» кІуру. Хъа дугъаз идарачийи: «Ма яв расписка» ва тядиди «хъуцІур бети бикІ» кІуру. ⁷ Хъасин тмунурихъан гъерхру: «Хъа уву фукъан буржлу вува?» Дугъу: «Варж шишал дяхнин» кІуру. Дугъазра кІуру: «Ма яв распискара ва „миржцІур шишал“ бикІ». ⁸ Хъасин эйсийи, чан нягъякъ идарачийи аькъюллу ляхин гъапІну кІури, дугъан тяриф апІуру. Фицики гъамусдин деврин адмийир аквнахъна чалишмиш шулайидартІан чпин хайирнан гъаврикк ккайидар ву.

⁹ Хъа гъаддиз Узу кІуразащувуз: учвуз жил'ин тувнайи девлетниинди жарадариз хайир тувай. Фицики му дюн'айин девлетар тІанкъ гъапиган, учву Агъайин гъаргандин хуларий къабул апІидичву. ¹⁰ ЦІиб вуйибдиъ дугъри кас – аьхюбдиъра дугъри ву, хъа

цѢиб вуйибдиѣ угъри – аѣхюбдиѣра угъри ву. ¹¹Гѣаци вуйиган, эгер учв'ина жилариин али девлет аманат апІуз шулдарш, хѣа аѣршариин али хазна шли учв'инна аманат апІиди? ¹²Ва эгер учву жарарин девлетнаѣ угъри гѣахънуш, учвуз ичвуб шли тувди? ¹³Гъич сар гѣуллугъчийихъанра кѣюр агъайиз гѣуллугъ сабси апІуз шулдар, фицики дугъаз санур даккун, хѣа тмунур ккун хъиди, вая сариз ужуди гѣуллугъ апІиди, хѣа тмунуриз – чІуруди. Аллагъдизра девлетназра сатІиди гѣуллугъ апІуз хъибдарчвухъан.

Къанун
ва Аллагъдин Паччагълугъ

¹⁴Пул ккуни фарисйир, гѣаму гафарихъ хъпехъури, Исайиин аѣлхъюри гѣаши.

¹⁵Дугъу дурариз гѣапи:

– Учву инсанарин улихъ гѣякълудар вуди улупурачва, хѣа Аллагъдиз ичв юкІвар аѣгъя, фицики инсанариз фу заан вуш, Аллагъдиз думу алчагъвал ву. ¹⁶Ягъ'я гѣяйизкъан къанун ва пайгъамбрар ади гѣахъну. Хѣа Ягъ'я гѣафихъанмина Аллагъдин Паччагълугъдикан Ужувлан хабар рабгъура ва гѣарсар дидиѣ гужниинди учІвуз чалишмиш шула. ¹⁷Амма къанундин саб цІаркъанра дубгайиз, заварна жилар ухди дармадагъин шул.

¹⁸Чан хпир гѣадаурайири ва жарар хурайири къяппавал апІура. Хѣа гѣарсар жилирихъан гѣудучІву хпир хурайирира къяппавал апІура.

Девлетлуйинна Лазарин гештваликан
ва аѣзабнакк хъуваликан

¹⁹Сар кас девлетлу вуди, багъа вуйи палтар алахъури, гѣар йигъан гешт хѣапІри гѣахъну. ²⁰Хѣа гѣацира Лазар кІуру, чан хамриин хац алабхънайи, дугъан урнарехъ дахъри шлу касибра гѣахъну. ²¹Думу девлетлуйин суфрайихъан хѣтахъру къацІар вушра итІуз рази вуйи, ва хуйири, дуфну, дугъан хацариз мелз йивури гѣахъну. ²²Касиб гѣачІиган, малайикари думу Ибрагъимдин багахъна гѣахуру. Девлетлур а йикІуру, ва думура кивру.

²³Жегъеннемдиѣ аѣзабар зигури ади, дугъу улар за гѣапІиган, дугъаз ярхлаѣ Ибрагъимна дугъан гѣвалахъ деънайи Лазар

рякъюру. ²⁴ Ва дугъ'ан гъарай утГубчвурю: «Я Ибрагъим аба! Йиз язухъ апІин; Лазар узухъна гъаь. Дугъу чан тГубан кІакІ штук кубснү, йиз мелз къяши апІри, узу му жегъеннемдин цІин аьзабнакк кказа». ²⁵ Хъа Ибрагъимди дугъаз кІуру: «Йиз бай! КІваин апІинки, сарун увуз яв уьмриь рубкъру уж'вал гъурубкъунвуз, хъа Лазариз писвалтІан фукІа гъябкъюндар. Гъамус дугъаз мушваь гешт ккабхъна, хъа уву аьзабнакк ккава. ²⁶ Хъа дитІланра гъайри, явна ич арайиь гъациб зурба деринар айихъки, милин увухъна гъюз ккунидарихъан ва дилин гъамина гъюз ккунидарихъан дилан улдучІвуз хъибдар». ²⁷ Гъадмуган девлетлуйи гъапи: «Я аба! Увкан Лазар йиз адашдин хулаз гъауб ккун апІурза. ²⁸ Узухъ хъур чве хъазухъ: гъит Лазари, гъадму йиз чвера гъаму аьзабнан йишваз дяргъруси, гъадрарихъ чаз гъябкъюбдикан шагъидвал апІри». ²⁹ Ибрагъимди дугъаз гъапи: «Дурариз Мусайин ва жара пайгъамбрарин китабар а; гъит гъадрарихъ хъебехъри». ³⁰ Хъа девлетлуйи кІуру: «Ваь, Ибрагъим аба! Белки, магъа гъачІидарикан сар, дурарихъна дүфну, ктибтиш, дурари гунгъар гардандиь дисиди ва тахсрар апІидар». ³¹ Гъадмуган Ибрагъимди дугъаз кІуру: «Эгер дурар Мусайихъ ва пайгъамбрарихъ хъпехъурадаш, дурар, фуж гъачІидаригъян чІиви гъахъишра, хътругъур».

*Гунагъ ляхникан, швумал хъубкан
ва хил алдабгъбакан*

17 ¹ Исайи чан ученикариз кІуру:
– Инсан гунагъвалиь тІаьру тямягъяр чарасуз гъиди. Амаки тямягъяр шлиланмина гъюруш, гъадгъан гъял пис хъибди. ² Думу касдиз, тямягъвал кипну, зяифдарикан саркъан рякъ'ан адаайиз, чан гардандиь рягънин ахал ипну, учв гъюлиз гатІахънийиш, ужу шлийи. ³ Уягъди гъузай. Эгерки яв чвуччу увуз къаршу гунагъвал апІураш, мапІан йип дугъаз, ва эгер тахсир гардандиь гъибисиш, дугълан хил алдабгъ. ⁴ Сад йигъан увуз къаршу вуди ургуб ражари гунагъ ляхин дапІну, ва ургубан швумал вуза гъапиш, дугълан хил алдабгъ.

⁵ Ученикари Исайиз кІуру:

– Ич хъугърувал артухъ апІина, Агъа!

⁶ Агъайи дурариз кІуру:

– Эгер учвуь бицІи дилсибкѣан хъгъувал аш ва учву инжирин гъариз: «КудубчІвну гъюлиѣ убс» гъапнийиш, думу учвухъ хъпехъидийи.

Ужудар лукІар йихъай

⁷ Чаз хутІил хъапІру вая маларихъ гъягъру лукІ ади, думу чюлиан гъафиган, дугъаз: «Гъяракат апІин, суфраийихъ деъ» шли кІуру? ⁸ Дугъаз аьксина вуди: «Узуз хябяхъдин хураг гъазур апІин ва, юкъв’ан идибтІну, узу ипІури ва убхъури имиди, узуз гъуллугъ апІин, хъасин уву ипІин ва убхъ», пидаринхъа? ⁹ Му лукІру чан буйругъ тамам гъапІну пну, дугъаз аферин пидинхъа? Пидар пну, фикир апІураза. ¹⁰ Гъаци учвур, учвуз буйругъ дапІнайи ляхнар тамам гъапІиган, йипай: «Учу фтинкІа ккадру лукІар вуча, гъаз гъапиш учу буржлу вуйиб гъапІунча».

Хамран аьзар кайидар сагъ апІуб

¹¹ Ерусалимдиз гъюрайи Иса Самария уьлкейинна Галилей уьлкейин арайиѣ айи ¹² саб гъулаѣ учІврайиган, Дугъаз цІиб ярхласи дийигъну, хамран аьзар кайи йицІур кас алахъуру. ¹³ Дурари аьхю сесниинди кІуру:

– Я Мялим Иса! Ич язухъ апІинава!

¹⁴ Дурар дяркъну, Исайи дурариз кІуру:

– Душну учву маллийириз улупай.

Дурар, гъягъюри имиди, уьзрихъан марщ шулу.

¹⁵ Дурарикан сар, учв сагъ гъашиб дябкъну, Аллагъдин ад за апІури, къяляхъ хътакуру ¹⁶ ва, Исайин ликарикк дахъну, дугъу Исайиз чухсагъул кІуру. Му Самария уьлкейин агъали вуйи. ¹⁷ Гъадмуган Исайи гъерхру:

– Учву йицІридра сагъ гъахъундаинхъа? Имбуну урчІвур нашиди? ¹⁸ Дурарра гъаз, сар гъураба самариялу ктарди, Аллагъдиз чухсагъул пуз къяляхъ хътакундар?

¹⁹ Хъа мугъаз гъапи:

– Гъудужвну гъарах, яв хъгъували уву гъюрхну.

*Аллагъдин Паччагълугъ
улубкьуваликан*

²⁰ Фарисйири, Аллагъдин Паччагълугъ фила улубкьиди, кІури, гьерхиган, Исайи дурариз жаваб тувру:

– Аллагъдин Паччагълугъ рябкъруси гьибдар. ²¹ Ва сарира пидарки: «думу думу магъа гьамшваъ а», вая «магъа гьатшваъ а», фицики Аллагъдин Паччагълугъ ичв арайиъ а.

²² Гьацира Исайи ученикаризра кІуру:

– Гьацдар йигъар гьидики, сад йигъанкъан Инсаниятдин Бай учуз рякьюз ккунийкІан пидичва, амма рякьидарчвуз. ²³ Ва учвуз «гьатмагъа гьатушвахъ», вая «магъа, гьамушвахъ хъа» гьапишра, мягъянай ва мехъерганай: ²⁴ фицики кьюркълин цІаси, завун саб кІулихъ кривчубди фици завун тмуну кІулиз нур тувруш, гьаци хьиди Инсаниятдин Байра Чан йигъан. ²⁵ Хъа гьидуму гизаф аьзабар ккюргъбакк ва гьамусдин наслари нигъ апІбакк ккуркъди. ²⁶ Нюгъдин йигъари фици гьабхънуш, Инсаниятдин Балин вахтарира гьаци хьибди: ²⁷ Нюгъ гимийиъ эу йигъ'ина гьайииз, вари халкъ ипІури-убхъури, швушвар хури, швуваз гьагъюри гьахъну, хъа вари дюн'яйиин шид улубчІивиган, дурар вари пуч шулу. ²⁸ Лутдин вахтарира гьаци гьабхънийи: вари халкъ, гьайгъусузди, ипІури-убхъури, ариш-вериш апІури, тум убзури, хулар тикмиш апІури гьахъну; ²⁹ хъа Лут Содомдиан удучІву йигъан завариан цІинна гугуртин мархъ гьубгънийи ва вари тІанкъ гьапІнийи. ³⁰ Инсаниятдин Бай гьафи йигъанра гьаци хьибди.

³¹ Думу йигъан фуж гьваин алди гьашиш, хъа мутму – хулаъ, дурар гьадагъуз хулаз дурушри, фуж хутІлиъ ади гьашиш, думура дурушри. ³² Лутдин хпир кІваин апІинай. ³³ Фуж чан уьмур уьбхюз хьюгъиш, думу дугъу пуч апІиди, хъа шли думу пуч гьапиш, гьадгъу думу чІиви апІиди. ³⁴ КІуразачвуз: думу йишван саб аьхникк кьюр хьиди, дурарикан сар гьадагъиди, хъа тмунур гьитди. ³⁵ Кьюр хпир ахларихъ хъаш, дурарикан сар гьадагъиди, тмунур гьитди. [³⁶]*

* 17:36 Грекарин саспи БикІбарихъ кІура: «Кьюр кас хутІлиъ хьиди, дурарикан сар гьадагъиди, тмунур гьитди».

³⁷ Хъа гъадмуган ученикари Исайихъан гъерхру:

– Мици наан хъибди, Агъа?

Дугъу дуариз гъапи:

– Майит наан аш, гъаина люкъярра уч хъиди.

*АчІни дишагълийикан
ва диванбегийикан тахалус*

18 ¹ Хъасин Исайи ученикариз, чпи гъарган ккарагури ва юкІв дар дарапІди духъну ккун кІури, дуариз саб тахалус ктибтуру:

² – Саб шагъриъ Аллагъдихъан гучІ ва инсанарихъан нач адру диванбеги ади гъахъну. ³ Гъадму шагъриъ сар ачІни дишагъли ади ва дугъу, диванбегийихъна гъюри, учв душмнихъан уърх, кІури гъахъну. ⁴ Амма диванбегийи хайлин вахтна дугъаз иб дириври гъахъну. Хъа абхирки дугъу чав-чакди кІуру: узуз я Аллагъдихъан гучІударшра, я адмийирихъан нач кадаршра, ⁵ гъаму ачІни дишагълийи узу сикинди гъидритди хъпаз лигну, гъарган гъюри, узу инжик дарапІбан бадали, думу уърхидиза.

⁶ Агъайи хъа кІуру:

– Ебхъуранчвуз, гъякъсуз диванбегийи фу кІураш? ⁷ Аллагъди уърхидаринхъа, Чаз йигъ-йишвди ккарагурайи, Чав ктагъдар, гъеле дуар уърхюз къан апІурушра? ⁸ КІуразачвузки, Дугъу дишлади дуар уърхюз кюмек тувди. Амма Инсаниятдин Бализ, жил’ина гъафиган, хъугъувал бихъуйкІан яраб?

*Фарисейиканна
налука уч апІурикан тахалус*

⁹ Исайи гъацира чпин дугъривалиин шак алдарди, имбудар аскан апІурайидаризра гъамциб тахалус хуру:

¹⁰ – Къюр кас Аллагъдин хулаъ ккарагуз учІвну: сар – фарисей, тмунурра – налукар гъадагъур. ¹¹ Фарисейи, ккарагруган, чакна гъамци кІуру: «Я Аллагъ! Увуз чухсагъул кІураза, узу миди вуйи пис инсанарсир, тІарашчйирсир, алдатмиш апІрударсир, къяппйирсир вая гъаму налукар уч апІурсир дарапІбаз. ¹² Гъяфтайиъ къюб ражари ушв бисури шулза, вари гъазанмиш гъапІубдин йицІубпи пай тувраза». ¹³ Налукар гъадагъурихъан, ярхласи дийигъну, завузди улар за апІузкъана гъабхундайи,

хъа чан мухур убччвурѝ, кѝури гъахъну: «Я Аллагъ! Язухъ апѝна йиз, гунагъкрин!» ¹⁴ Кѝуразачвуз, думу чан хулаз фарисейтѝан артухъди марщц духъну гъушну, фицики чав учв заан апѝурайѝ гъарсар кас асккан апѝиди ва чав учв аскканди дисурайѝр заан хъиди.

Исана бицѝидар

¹⁵ Исайихъна, дурарилан хил алдатри кѝури, набалугъ бицѝидарра хури шуйѝ; ученикари, кѝуруш, му гъябкъѝиган, гъадагъа апѝуру. ¹⁶ Хъа Исайѝ, бицѝидариз чахъна дѝх дапѝну, кѝуру:

– Бицѝидар узухъна гъюз гъѝитай, гъадагъа мапѝанай, Аллагъдин Паччагълугъ гъацдаринуб ву. ¹⁷ Гъякъ кѝуразачвуз, Аллагъдин Паччагълугъ бицѝириси къабул дарапѝур дидѝѝ учѝвѝидар.

¹⁸ Гъюкумдрарикан сари Исайихъан гъерхру:

– Я гъяни Мялим! Ккъудудубкѝуру уьмур рубкъбан бадали, узу фу дапѝну ккунду?

¹⁹ Исайѝ дугъаз гъапи:

– Гъаз Узуз гъянир кѝурава? Сар Аллагъдилан гъайри саркъбан гъянир дар. ²⁰ Хъа гъамцдар Аллагъдин табшуругъар аьгъявузки: «къяппавал мапѝан», «адми миликѝан», «мигъѝѝибкѝан», «кучѝлин шагъѝдвал мапѝан», «адашдизна дадайѝз гъюрмат апѝин».

²¹ Дугъу жаваб туву:

– Вари гъамрар йѝз жигъѝил вахтарѝхъанмина тамам апѝураза.

²² Гъаму деебхъну, Исайѝ дугъаз гъапи:

– Сабсан увуз гъубкѝѝрадѝар: увуз айѝ-адру девлет масу тувну, касибариз пай апѝин, гъадмуган аьршарѝѝ увуз девлет хъѝбѝѝдѝѝвуз. Хъасин Узухъди гъач. ²³ Му гафар гъеерхъѝиган, му кас пашман шулу, гъаз гъапиш думу гѝзаф девлетлу вуйѝ.

²⁴ Дугъан пашманвал гъябкъю Исайѝ кѝуру:

– Девлетлуйѝрирѝз фукъан читин дарин Аллагъдин Паччагълугъдѝѝѝ учѝвуз! ²⁵ Девлетлуйѝз Аьршарѝн Паччагълугъдѝѝѝ учѝвубтѝан, девейѝз рубѝдин гъюн'ан удубчѝвуб рягъят ву.

²⁶ Му гафар гъеерхъдари гъерхру:

– Шилхъан учв уьрхюз хъиди?

²⁷ Исайѝ кѝуру:

– Инсанарѝхъан даршлѝуб Аллагъдѝѝхъан шулу.

²⁸ Петри Дугъаз кѝуруки:

– Магъа учу, вари учуз айиб гьибтну, Увухъди хъачаки.

²⁹ Исайи дурариз кІуру:

– Дугъриди кІуразачвуз: Аллагъдин Паччагълугъ бадали чан хал вая шив, ваяки чвйирна чйир, ясана абйир-бабар ва веледар дирчну, фуж Узухъди гъафиш, ³⁰ гъадгъаз му вахтари мурартІан швнубсабан артухъ хьибди ва гъюзимбу вахтарира ккудудубкІру уьмур хьибди.

³¹ Хъа йицІикъюр Чан ученикар гъирагъдиз гъадаъну, дурариз кІуру:

– Магъа ухъу Ерусалимдиз гъягъюрахъа ва Инсаниятдин Балкан пайгъамбарилантина дибикІнайиб вари тамам хьибди:

³² «Ав, Думу аллагъсузарин хилиз тувди, Дугъ’ина аьрвалар хиди, Думу алчагъ апІиди, Дугъ’ин тутйир алатІиди. ³³ Думу гъирмажарихъди урччвиди ва, аьхирки, йикІиди, хъа шубудпи йи-гъан Думу чІиви хьиди».

³⁴ Амма ученикар фтинкІа гъаври ахъундаи; му гафарин сир дурарихъна гъурубкъундаи ва дурарихъан Исайи гъапиб аннамиш апІуз шуладаи.

³⁵ Иса Ерихон шагърихъна гъюрайиган, сар кур кас, садакъа ккун апІури, рякъюхъ деънайи. ³⁶ Дугъу, чан гъвалхъантина халкъ гъягъюрайиб деебхъну, гъерхру:

– Му фу хабар ву?

³⁷ Дугъаз: «Назаретдиан вуйи Иса гъюра», – гъапнийи. ³⁸ Гъадмуган дугъу чІигъ апІуру:

– Я Давудгъарин Бай Иса! Йиз язухъ апІина!

³⁹ Улихъди гъягъюрайидари куриз ккебехъ кІуйи, амма дугъу айибтІан артухъ чІигъ гъапІу:

– Давудгъарин Бай! Йиз язухъ апІин!

⁴⁰ Исайи, хъугъужвну, думу Чахъна хуз амур апІуру. Ва думу гъафиган, дугъхъан гъерхру:

⁴¹ – Узкан фу ккундувуз?

Дугъу кІуру:

– Агъа! Узуз рякъкъюз ккундувуз.

⁴² Исайи дугъаз гъапи: «Рябкъ! Яв хъугъвали уву гъюрхну».

⁴³ Дугъаз дишлади рякъкъюри шулу, ва думу, Аллагъдин ад за апІури, Исайихъди гъушу. Вари халкъди, му дябкъну, Аллагъдин тяриф апІури гъаши.

Заккай

19 ¹Хъасин Иса, Ерихондиъ учІвну, шагъриантина гъягъюри гъахъну. ²Душваъ налук гъюдюбхрударин ахъюр вуйи Заккай кІуру сар девлетлу кас айи. ³Дугъаз Иса рякъюз ва фицир вуш лигуз ккун гъабхъи, амма халкъдигъян рякъюз шуладайи, фицики Заккай жандкин исчІлир вуйи. ⁴Хъа улихъинди жаргъну, Иса рякъбан бадали, Заккай инжирин гъаригъ гъючІвру, гъаз гъапиш Иса гъадушвхъантина душну ккунди айи. ⁵Исайиз, душвахъна гъафиган, Заккай рякъюру ва кІуру:

– Заккай! Чикиди гъюдучІв, фицики гъи Узу яв хулаъ хялижв духъну ккунду.

⁶Дугъу, дишлади гъюдучІвну, Иса чан хулаъ шадвалиинди къабул апІуру. ⁷Му гъябкъю халкъдик гъал кабхъру ва, Иса гунагъкар касдихъ дергну кІури, наразиди улхури гъахъну. ⁸Заккайи Агъайиз кІуруки:

– Агъа! Йиз девлетнан гъацІ узу касибариз тувдиза ва, эгер узу шлихъан артухъ гъадабгънуш, юкъуб ражари артухъ тувдиза.

⁹Исайи дугъаз гъапи:

– Гъи му хулазра уърхювал гъафну, фицики мура Ибрагъимдин насликан ву. ¹⁰Инсаниятдин Бай пуч шулайидар агуз ва ккадагъуз дуфнайир ву.

¹¹Гъамдихъ хъпехъурайидариз Исайи сабсана тахалус ктибтуру, фицики, Думу Ерусалимдиз багахъ духънайиган, гизафдари, лап багарихъди Аллагъдин Паччагълугъ улубкъиди пну, фикир апІурайи. ¹²Гъаци вуйиган Исайи кІуру:

– Заан тухмиан вуйи сар кас, учв паччагъвализ тѣйин апІбан къяляхъ хътакуз кІури, ярхла уълкейиз гъягъюру. ¹³Рякъюъ учІвайиз, дугъу чан йицІур гъуллугъчийиз дих дапІну, гъардихъна йицІуб гъизилин манат тувру ва кІуру: «Узу хътакайиз, му пул ляхник кипай». ¹⁴Хъа му юрднан агъалйириз думу ккунир дайи, ва дугъан къяляхъди учв гъягърушваз адмиийр гъаъру: «Дугъу ич паччагъвал дапІну ккундарчуз» пуз. ¹⁵Мидизра дилигди, паччагъди тѣйин дапІну хътакиган, чав пул туву гъуллугъчийириз, шли фу гъазанмиш гъапІнуш агъюъ апІбахъди, чахъна дих апІуру. ¹⁶Сарпири дуфну кІуру:

– Агъа, яв саб гъзилин манатди йицІуб гъзилин манат гъзанж гъабхну.

¹⁷ Агъайи дугъаз гъапну:

– Аферин увуз, ужур гьуллугъчи! Уву бицІи ляхниъ дугъри хьувализ яв хилиз йицІуб шагъур гъадагъ.

¹⁸ Къюрпири дуфну кІуру:

– Агъа, яв саб гъзилин пули хьуб гъзилин манат гъазанж гъабхну. ¹⁹ Мугъазра кІуру:

– Увухънара идара апІуз хьуб шагъур тувраза.

²⁰ Шубурпири дуфну кІуру:

– Агъа, магъа яв гъзилин манат: ягълухъигъ гъивну гъюбхюнза. ²¹ Фицики узуз увхъан гучІ гъабхънийзуз, гъаз гъапиш уву инсафсуз адми вува: жвуву дидривуб гъадабгърур ва жвуву дурубзуб ккадабцІрур.

²² Паччагъди дугъаз гъапну:

– Узу яв гафариинди яв диван апІидиза, аьмалдар лукІ! Увуз узу инсафсуз адми вуйиб, жвуву дидривуб гъадабгърур ва жвуву дурубзуб ккадабцІрур вуйиб аьгъяди, ²³ уву йиз пул, узуз гъазанж гъюруганси, гъаз ишлетмиш гъапІундарва?

²⁴ Ва чан улихъ дийигънайидариз кІуру:

– Дугъахъ хъайи пул дибисну, йицІуб гъзилин пул хъайириз тувай.

²⁵ Хъа дурари паччагъдиз кІуру:

– Я агъа, дугъахъ йицІуб гъзилин манат гъацира хъа.

²⁶ – КІуразачвуз, гъарсар айириз хъана тувну хъибди, хъа адрурихъан айибра тадабгъиди. ²⁷ Хъа узу чпин паччагъ духъну даккни, йиз душмнар гъамина аькъинай ва йиз улихъ урччвай.

²⁸ Гъамци дупну, рякъ давам апІури, Иса Ерусалимдиз багахъ шулайи. ²⁹ Елион дагъдихъ, Вифагия ва Вифания гьуларихъна багахъ шулайиган, Дугъу Чан къюр ученик, гъамци дупну, дина гъаъру:

³⁰ – Гъатму гъаншариъ айи гьулаз гъарахай, душваъ учІвиган, мегъел сар каскъан элелеу, дибтІнайи гъудугъ бихъидичвуз. Думу тудубчну гъамина аьбкъинай. ³¹ Нагагъ шликІа: «Му гъаз тудубчурачва?» пну, гъерхиш, дугъаз гъамци йипай: «Думу Агъайиз бакарди ву».

³² Гъаъдар гъушу ва, Исайи гъаписи, дурариз гъудугъ бихъуру.

³³ Дурари гъудугъ тудубчурайиган, дидин эйсийи дурарихъан гъерхру:

– Гъдугъ гъаз тудубчурачва?

³⁴Дурари жаваб тувру:

– Думу Агъайиз бакарди ву.

³⁵Думу Исайихъна хуру. Даждиин чпин палтар илирчну, хъасин Иса дид’ин илитуру. ³⁶Иса гъягъруган, халкъди рякъюкк чпин палтар ккирчуйи.

³⁷Хъа Думу Елион дагъдин канчІлихъна гъурукъиган, вари Дугъан ученикари шадвалиан, чпиз гъяркъю вари аьламатарин сагълугънаан, зарб сесниинди Аллагъдин тяриф апІуз хъюгъру:

³⁸ – Агъайин ччвурнахъди гъюрайи

Паччагъдиз уж’вал ишри!

Завариин мясляаьт, аьршариъ ад ибшри!

³⁹Халкъдин арайигъян бязи фарисйири Исайиз кІуру:

– Мялим! Яв ученикариз гъадагъа апІин.

⁴⁰Хъа Дугъу дурариз жаваб вуди кІуру:

– КІуразачвузки, нагагъ дурар ккебехъиш, гъванар улхиди.

⁴¹Хъа Ерусалимдиз багахъ гъашиган, дидиз лигури, Иса гъишу. ⁴²Хъа кІуру:

– Хуб ужу шлийи, эгер увуз мясляаьт шли хураш, гъамус аьгъю гъабхънийиш! Амма му яв уларихъан гъамусяаьт гъебкна.

⁴³Ув’ин гъацдар йигъар улуркъидики, яв душмнари увлан барйир илтІикІиди, къялаъ тІапІди ва варишварихъанди ув’ина гъюжум апІиди. ⁴⁴Ва яв веледарихъди уву ккидипиди, яв гъван гъвандиин гъибтидар, фицики увухъна Аллагъ гъафи йигъ аьгъю гъабхъундарвуз.

⁴⁵Хъасин Аллагъдин хулаъ учІвну, Дугъу душаваъ шей’ар масу туврайидарна гъадагъурайидар, гъамци кІури, утІурккуру:

⁴⁶– Гирами китабариъ дибикІна: «Йиз хал ккарагру хал хъибди», хъа учву дидкан тІарашчйирин мугъара дапІначва.

⁴⁷Хъа гъаддихъантина Исайи Аллагъдин хулаъ гъар йигъан аьгъювалар улупури гъахъну. Жугъдарин аьхюну маллйирина, аьлимарина халкъдин улихъ хъайидари Думу йикІуз чара абгури шулу. ⁴⁸Хъа бихъури гъабхундар, гъаз гъапиш халкъ, Дугъхъан гъудудучІври, Дугъахъ хъпехъури шуийи.

ТумутІчйирикан тахалус

20 ¹Гьадму сад йигъан, Исайи Аллагъдин хулан гьаятдиъ Ужув-лан хабарнакан агъювалар улупурайи вахтна, агъсакълар-ра хъади Дугъахъна жугъдарин ахъюну маллйирна аьлимар дуф-ну, ²Дугъаз кІуру:

– Учуз, Уву му ляхнар фициб гьюкмиинди апІураш, Увуз ми-циб гьюкум шли тувнаш, йип.

³Исайи дурариз жаваб вуди кІуру:

– Узура учвуз саб суал тувдиза, йипай Узуз: ⁴Ягъ’яйин штуан апІувал аьршариан вуйин, даршиш инсанарихъан?

⁵Дурари, фикрарикк ккахъну, чиб-чпикди гьамци пуз хьюгъру:

– Эгер ухъу «аьршариан» гьапиш, Дугъу пиди: «Учву дугъахъ гьаз хьугъундарчва?» ⁶Хъа эгер «инсанарихъан» гьапиш, гьадму-ган вари халкъди ухъ’ина гъван улюбхиди, гьаз гьапиш халкъ, Ягъ’я пайгъамбар ву кІури, хьугъна.

⁷Гьаддиз дурари: «Наънан вуш аьгъдарчуз» гьапнийи. ⁸Исайи дураризра гьапи:

– Узура пидарзачвуз, фициб гьюкмиинди му апІураш.

⁹Хъасин халкъдихъинди илдицну, Дугъу гьамциб тахалус ктибтуру:

– Сар касди тІумтІин багъ ибтру, ва тІумутІчйирихъна арен-дайиз тувру ва учв хайлин вахтназ удучІвну гьягъюру. ¹⁰Вахт гьаб-хьиган, дугъу тІумутІчйирихъна чан пай тІумтІар хуз лукІ гьаъру, амма дурари лукІ дурччвну, фукІара тутрувди утІуккуру. ¹¹Хъа-на жара лукІ гьаъру, ва думура дурччвну, сюгмиш дапІну, фу-кІа хътарди хътауру. ¹²Хъана шубурпирра гьаъру, дурари думу-ра дурччвну, зийнар дапІну, хътІурккуру. ¹³Гьадмуган тІумтІин багъдин эйсийи гьапну: «Узу гьапІну ккунду? Йиз масан бай гьаъдиза, белки, думу дяркъну, дурариз нач шул».

¹⁴Хъа думу гьяркъиган, тІумутІчйири чпин арайиъ гьамци фи-кир апІуру: «Му эйсийин ирсчи ву, гъчай думу йивну йикІухъа, ирс ухъуз гьубзди». ¹⁵Думу, багъдиан адаъну, йикІуру. Багъдин эйсийи дурарикан гьапІди? ¹⁶Учв дуфну, му тІумутІчйир йихиди ва багъ жарадарихъна тувди.

Му гьеебхъдари кІуруки:

– Дициб ляхин саб вахтнара дарибшири!

¹⁷ Хъа Исайи, дуарилан ул илбицну, гьерху:

– Хъа му дибикІнайибдин мяна фу ву: «Устйири гатІабхъу гъван мурчвануб гъабхъну?» ¹⁸ Гъадму гъвандиина ахъу гьарсар парчйир хьиди, хъа думу гъван шил’ина абхъиш, чархьиди.

¹⁹ Жугьдарин ахъюну маллйирна аьлимар Исайи ктибту тахалус чпикан вуйибдин гъаври ахъру. Дуарари гъадмуган, Иса йикІбан бадали, саб багъна абгури гъахъну, хъа халкъдихъан гучІуйи.

*Паччагъдинуб паччагъдиз,
Аллагъдинуб Аллагъдиз*

²⁰ Хъасин Дугъ’ин ул алди гъитру, Дугъахъ футнакрар хъитру. Дуарари, чпи зиълан дугъриди улупури, Дугъу гъапи гафарикан багъна дапІну, хъасин Иса гъюкумдарин хилиз тувбан бадали, чарйир агуз хъюгъру.

²¹ Сабан дуарари Исайихъан гьерхру:

– Мялим! Учуз Уву гъякъ кІурайиб ва аьгъювалар улупурайиб, гъич сарин машназ дилигди инсанар Аллагъдин дугъри рякъюъ тІаърайиб аьгъячуз. ²² Учуз йип: Учү Римдин паччагъдиз налук тувуз хай шулин, дарш шулдарин?

²³ Исайи дуарарин аьмалдарвалин гъаври ахъну, гъапи:

²⁴ – Узуз пул улупай: мидик шлин шикилна ччвур ка?

Дуарари: «Рим паччагъдин» – пну, жаваб тувру. ²⁵ Дугъу дуариз кІуру:

– Гъаци вуйиган, паччагъдинуб паччагъдиз, хъа Аллагъдинуб Аллагъдиз тувай.

²⁶ Гъамци халкъдин улихъ, Исайин гафариъ гъякъсузвал абгуз даршиди, Дугъан жавабниин мюгътал духъну, дуарар ккебехъу.

*Ургур чвуччвуз гъушу
сар хпирикан*

²⁷ Гъадму вахтна гъачІидар чІиви шлуб дар кІурайи саддукйи-рикан сакъюдари дуфну гьерхру:

²⁸ – Мялим! Мусайи учуз, эгер хпир айи чве веледар даршиди гъачІиш, гъадгъан хпир тмуну чвуччву гъадагъну, чан чвуччвун тум арайиз дубхъну ккунду, кІури дибикІна. ²⁹ Ургур чве гъахъну: сарпир, хпир духну, велед даршиди гъакІну. ³⁰ Гъадму хпир

кьюрпи чвуччву чаз дитну, хъа гъадмура велед даршиди гъакІну.
³¹ Думу хпир шубурпири, хъасин – вари ургрид чвйирира чпиз дитри, велед даршиди, вари чвйир гъийихну. ³² Аьхирки гъадму дишагълира гъакІну. ³³ Гъаци вуйиган, гъиямат йигъан вари чІиви шлуган, думу шлин хпир хъиди? Ургрид чвйиризра думу швуваз гъушнийи аьхир!

³⁴ Исайи дуариз жаваб вуди гъапи:

– Гъамус яшамиш шулайи гъаму аьсрин веледари швушвар хура ва швуваз гъягъюра. ³⁵ Хъа ккудудубкІру уьмриз гъачІихъан чІиви хъуз лайикъ вуйидари душваъ я швушвар хурдар, я швуваз гъягъюрдар. ³⁶ Дуарихъан сарун йикІузра хъидар, фицики дуарар малайикарси ву. Хъа дуарар чІиви хъувалиинди Аллагъдин веледар ву.

³⁷ Хъа гъийихдар чІиви хъуб дугъридан гъякъ вуйивал Мусайи-ра улупураки: учв зазран рукнахъ хъайиган Агъайиз «Ибрагъимдин Аллагъ, Исакъдин Аллагъ ва Якъубдин Аллагъ» гъапнийики. ³⁸ Аллагъ дийихнайидарин ваъ, хъа чІивидарин Аллагъ ву, фицики дугъндар вари чІивидар ву.

³⁹ Мидиз аьлимарикан бязидари гъапну:

– Мялим! Уву дуариз ужуди гъапунва.

⁴⁰ Сарун сарира Исайихъан гъич сабдиканра гъерхуз кІубанвал гъапІундар.

Месигъ шлин Бай ву?

⁴¹ Хъа Исайи дуариз кІуру:

– Гъаз Месигъ Давудгъярин Бай ву кІура? ⁴²⁻⁴³ Чав Давудри Мяълийирин китабдиъ кІура:

«Аллагъди йиз Агъайиз гъапну:

Узу Яв душмнар, духну,

Яв ликарикк дахъайизкъан,

Йиз арччул гъвалахъ деъ».

⁴⁴ Давудри Дугъаз Агъа кІура, гъаци вуйиган Думу дугъан Бай фици хъидихъа?

Аьлимарихъан ихтият хъуб

⁴⁵ Вари халкъ хъпехъурайиган, Исайи Чан ученикариз кІуру:

⁴⁶⁻⁴⁷ – Ярхи палтар алди лицру къанунчйирихъан ихтият йихъай. Дуариз чпин тяриф апІури, халкъар уч шлушвариъ чпи тебрик

апІури ккунду, мистариѣ ва ипІру-убхърушвариѣ варитІан гъюр-матлу йишвариин деуз ккунидар ву. Дурари ачІни хпарин хулар тадагъну хътитІуру, къюб маш гъяди гъудгнар апІуру. Дурариз варитІан яман жаза хъибди.

АчІни дишагълийин садакъа

21 ¹Къяляхъ илдициган, Исайиз Аллагъдин хулан хазнайиѣ садакъийр иврайи девлетлуйир рякъюру. ²Дугъаз гъацира къюб шигъи дирчу сар касиб ачІни хпирра рякъюру. ³Гъадмуган Исайи кІуру:

– Гъякъди кІуразачвуз, гъаму ачІни дишагълийи вардаритІан гизаф дивну, ⁴Фицики миди вуйидари садакъийр уълдюгънайи-валиан артухъ вуйибдикан дивну, хъа дугъу чан касибвалиан чаз айи-адруб вари дивну.

Аллагъдин хал дабгъуб

⁵Ученикарикан сакъюдари: «Аллагъдин хал фукъан уччу гъварихъди ва багъишарихъди фукъан ужуди дабалгнадаринхъа!» гъапиган, Исайи гъамци кІуру:

⁶– Гъацдар йигъар гъидики, учвуз рябкъюрайишваѣ гъван гъвандиин гъубзидар, вари даргъиди.

⁷Хъа Дугъхъан гъерхру:

– Я Мялим! Дици фила хъибди? Мици шлу вахт фициб лиш-ниинди аьгъю хъибди?

⁸Исайи гъапи:

– Уччу алдатмиш апІуз мигъитанай, фицики гизафдар Йиз ччвурнакди, «Месигъ вуза» кІури, вая «Месигъ гъюру вахт улубкъна» кІури, гъиди. Вара-вара дурарихъди мягъянай. ⁹Учвуз дявйириканна гъалабулугъарикан гъеебхъиган, гучІ мапІанай, фицики дурар вари улихъ хъуз ккайи ляхнар ву, хъа му сабан аьхир дар.

¹⁰Хъана Исайи ученикариз гъапи:

– Халкъ халкъдиин ва паччагълугъ паччагълугъдиин алархъиди. ¹¹Жюрбежюр йишвариѣ зурбади жилар тІурччвиди, гаш'вал ва уьзрар ахъди, завариан гучІ шлу гъядисйир хъиди ва зурба аьламатнан лишнар гъиди. ¹²Вари гъамрар хъайиз, уччу дисбан бадали, ичв къяляхъ хъергди. Узу сеbeb духъну, мажлисариѣ ичв

диван апІиди, учву дустгъарий итди, паччгъаринна гьюкумдра-рин улихъ учвухъ жаваб тувуз гъитди. ¹³Учву Йиз шагъидар хьидичва. ¹⁴Гъаци вуйиган, Узхъанди учву фициб жаваб тувруш, дидкан улихъмиди фикир мапІанай, ¹⁵фицики учвуз къаршу дийигъуз вая учву батІул апІуз гъич сарихъанра даршлуси гафар ва акъюллувал Узу тувдизачвуз. ¹⁶Гъацира абйир-бабари, чвйиринна мирасари ва дустари учву масу тувди, учвкан саспидар йивну йихиди. ¹⁷Йиз ученикар хъпаз лигну, учву варидариз даккун хъиди. ¹⁸Хъа ичв кІуллан гъич саб чІаркъан алдабхъидар. ¹⁹Ичв сабур апІувалиинди ичв рюгъ-юкІв уърхидичва.

Ерусалим дабгъуб

²⁰Ерусалим къушмари къялаъ тІапІну гъябкъиган, аьгью йибхъайки, думу ккадабхъуз багахъ дубхъна. ²¹Гъадмуган Ягъудия уълкеийъ айидар дагълариз гьергри, фуж шагърий ади гъашиш, дид'ан удучІври, хъа фуж шагърин аьтрафарихъ хъади гъашиш, дидиъ удручІври. ²²Гъаз гъапиш му йигъар жаза гъадабтІру йигъар хъиди ва вари дибикІнайиб гъадмуган тамам хъибди. ²³Гъагъдиъ айидаринна нанайихъ бицІидар хъайидарин гъадму йигъари гъял пис хъибди! Аллагъдин хъял гъаму халкъдиин алабхъиди. ²⁴Гизафдар ханжлин мурзнахъан йихиди ва гизафдар жара халкъарин йисирвалиъ хъиди. Хъа Ерусалим жара халкъари, чпин деврар ккудукІайиз, ликриккан апІури хъибди.

²⁵Хъа ригъдиин, вазлиин ва хядариин аьлааматнан лишнар хъиди. Жилиин гюлерин сесерихъан ва ирикъуваларихъан халкъариз аьжузвал ва гъалабулугъ хъибди. ²⁶Инсанар гучІбаан ва дюн'яйиина гъюз ккайи бедбахтвалариз ккилигувалиан зяйиф хъиди, гъаз гъапиш завар ккадаршвиди. ²⁷Хъа гъадмуган дурариз къувват ва зурба гъяйбат хъади дифриинди гъюрайи Инсаниятдин Бай рьякъиди.

²⁸Гъамрар вари кІулиз удучІвуз хъюгъиган, гучІ мапІанай ва ичв кІулар за апІинай, фицики гъадмуган учву азад апІру вахт хъубкъра.

²⁹Хъасин Исайи дурариз тахалус ктибтуру:

– Инжирин ва миди вуйи вари гъарариз лигай: ³⁰дурари кІаж адабшврайиган, учвуз, му дябкъну, хъад багахъ шулайиб аьгью шулучвуз. ³¹Гъаци учвузра, гъамрар гъяркъган, Аллагъдин

Паччагьлугъ багахъ дубхънайивал аьгью апІнай. ³² Гьякъ кІура-зачвуз: му вари улубкъайиз гьамусдин насил гьубзди. ³³ Заварна жилар ккадахьиди, хъа Йиз гафар дургидар.

³⁴ Учв'ин гьадму йигъ хабарсузди улулубкъбан бадали, убхъ-биинди, ичкивалиинди ва яшайишдин гьайгъушнариинди ичв юкІвар тмягъвалиъ адрахъбаз ихтият йихъай, ³⁵ фицики му жи-лиин яшамиш шулайи вардариин якъинди улубкъиди. ³⁶ Гъаци вуйиган гьарсаб вахтна уягъди гьузай, гьюзимбу вари завалари-ккан ккадархъруси, ккарагури йихъай ва Инсаниятдин Балин улихъ дийигъуз шлуганси гьузай.

³⁷ Йигъар Исайи Аллагъдин хулаъ аьгьювалар улупури, хъа йишвар, кІуруш, дилин удучІвур, Елион дагъдиин адауйи. ³⁸ Вари халкъ гвачІнин Аллагъдин хулаз Исайихъ хъпехъуз гью-ри гьахъну.

Пасхайин хураг

22 ¹ ЛичІван лавшар итІру Пасха кІуру машквар багахъ шу-лайи. ² Ахью маллйирина къанунчйири Иса йикІуз чарйир агурайи, аммаки дурариз халкъдихъан гучІурайи. ³ Хъа Исайин йицІикъюр ученикдикан сарий, Искарот лакІам хъайи Ягьуда-йиъ, иблис убчІвру. ⁴ Думу ахью маллйирихъна ва гьаравларин ахьударихъна, Иса фици дурарин хилиз тувруш, йикърар апІуз гьягъюру. ⁵ Дурар, шад духъну, дугъаз пул тувуз рази шулу. ⁶ Ягьуда-дайи гаф тувру: халкъ алдру йишваъ Иса дурарин хилиз тувуз гьу-лай вахт абгури шулу.

⁷ Лавшарин йигъ улубкъуру, ва гьадмуган Пасхайин ччил, гьур-бан дапІну, дубккн ккундийи.

⁸ Исайи Петрна Югъан: «Душну ухъуз пасхайин хураг гьязур апІнай», – дупну, гьаъру. ⁹ Дурари Дугъхъан гьерхру:

– Учү наан гьязур дапІну ккундувүз?

¹⁰ Дугъу дурариз кІуру:

– Учвү шагрьиъ учІвиган, шид айи гажин гьабхурайи сар кас гьахъдичвүз. Гьадгъан къяляхъди душну, гьадму учІвү хулаъ учІвай, ¹¹ ва хулан эйсийиз йипай: «Мялимди гьерхра: „Узу уче-никарихъди пасхайин хураг ипІру хал набши?“» ¹² Дугъу, учвүз ккабалгнайи заан ахью хал улупиди; хураг гьадушваъ гьязур апІнай.

¹³Дурар гъушу, ва чпиз гъаписи дибихъну, пасхайин хураг гъазур гъапу.

¹⁴Хъа вахт гъабшиган, Чан вакиларра хъади, Иса, гъюн йивну, суфраийхъ деънийи. ¹⁵Исайи дурариз кІуру:

– Узу аъзабнакк ккуркъайиз, учвухъди гъаму пасхайин хураг ипІуз гизаф юкІв хъайиз. ¹⁶КІуразагчвузки, сарун му пасхайин хураг, Аллагъдин Паччагълугъдиъ гъазур дархъикъбан гагъди, ипІидарза.

¹⁷Зах гъадабгъну, Аллагъдиз чухсагъл дупну, Исайи кІуру:

– Гъаму бисай ва ичв арайиъ пай апІинай, ¹⁸кІуразагчвуз: Узу сарун тІумтІарин му чяхир убхъидарза. Узу цІийи чяхир Аллагъдин Паччагълугъдиъ убхъидиза.

¹⁹Хъасин уъл гъадабгъну, Аллагъдиз чухсагъл дупну, думу гъудубтІуру ва, дурарихъна тувну, кІуру:

– Му учвхъанди туврайи Йиз жан ву. Узу кІваин алаури, гъамци апІинай.

²⁰Ари гъамци, хъяхъдин хураг ипІбахъан, Исайи хъанара, зах дибисну, кІуру:

– Му зах учвхъанди удубзурайи Йиз ифдиинди йитІурайи цІийи йикърар вуйиз. ²¹Хъа магъа Узу масу тувуз ккайир Узухъди саб суфраийхъ деъна. ²²Инсаниятдин Бай Чаз улупнайиганси гъягъюра, вушра Думу масу туврайи касдин гъял пис хъибди!

²³Ученикари чиб-чпихъан, гъамци апІуз ккайир ухъкан фуж ву, кІури, гьерхру.

²⁴Дурарин арайиъ, чпикан фуж ахъюр вуш, гъюжатра абхънийи. ²⁵Исайи дурариз гъапи:

– Паччгъари чпин халкъариин агъавал апІура, хъа халкъди, чпи хилиъ дючІюркънайидариз: «халкъдиз уж’вал апІрудар» кІура. ²⁶Учву дицдар дарчва: учвкан фуж ахъюр вуш, варитІан бицІи гъллугъчиси йихъ ва, гъюкумдарвал апІурр гъаравашси йихъ. ²⁷Фицики, фуж зиина ву: суфраийхъ гъюн йивну дахънайир, дарш дугъаз гъллугъ апІурайир? Суфраийхъ дахънайир зиина даринхъа? Хъа Узу ичв арайиъ суфраийхъ гъллугъ апІурайирси аза.

²⁸Учву гъарган Йиз вари дарвалариъ Узухъди гъахъунчва. ²⁹Узуз Йиз Адашди Паччагълвал фици табшурмиш гъапІнуш, гъаци Узура учвуз Паччагълвал табшурмиш апІураза. ³⁰Йиз Паччагълугъдиъ

Йиз суфраийхъ ипІури-убхъидичва ва, тахтнийн деъну, Израилин йицІикъюб тухмин суд апІидичва.

³¹Симон, я Симон! Магъа иблисдиз учву, сифккан дапІнайи дяхинна харукси, ужур-харжир жара дапІну ккунди а. ³²Хъа Узу, яв хъугъвал дурубгри пну, ккарагунза. Узухъна хътакиган, уву яв чвйирин хъугъвал мюгъкам апІин.

³³Дугъу Исайиз жаваб туву:

– Я Агъа! Увухъди узу дустагъдизра, аьжалназра гъягъюз гъязур вуза.

³⁴Хъа Исайи дугъаз гъапи:

– КІуразавуз, Петр, гъи даттли уьйир дапІну ккудубкІайиз, Узу шубубан аьгъюр дарзуз пидива.

³⁵Исайи давам апІуру:

– Узу учву я пул, я тавра, я шаламар хъадарди гъаьруган, учвуз фукІа гъудрубкІуб гъабхъунчвуз?

Дурари: «Ваъ» пну, жаваб тувру. ³⁶Исайи дурариз гъапи:

– Хъа гъамус, шлиз пул аш, гъадму гъадабгъри, гъаци – таврара, хъа шлиз адарш, чан палтар масу тувну, ханжал гъадабгъри.

³⁷КІуразачвузки, Уз’ин гъамци дибикІнайибра улубкъиди: «къанунсузарикан вуди гъисаб апІиди». Гъацира Узкан фу дибикІнаш, дурар вари тамам хъиди, ва магъа аьхирихънара гъюра.

³⁸Дурари гъапи:

– Я Агъа! Лиг, магъа мушваъ къюб ханжал а.

Исайи дурариз: «ЧІяаьн ву» кІуру.

³⁹Хъа хул’ан удучІвну, Иса, Чан аьдат вуйиганси, Елион дагъдиина гъягъюру. Дугъан къяляхъди ученикара гъушнийи.

⁴⁰Йишв’ина гъафиган, Исайи дурариз гъапи:

– Тямягъвалариъ адрахъбан бадали ккарагай.

⁴¹Хъа Учвра, душвхъан хил хъапІну гатІабхъру кІекІлин манзилиъ къамкъариина ис духъну, гъамци ккарагуз хъюгъру:

⁴²⁻⁴⁴– Адаш! Эгер Увуз ккундуш, Узхъан гъаму аьзабнан зах гъадабгъ! Вушра Йиз ният ваъ, хъа Явуб гъит ибшри.

⁴⁵Ккарагбахъан ученикарихъна гъафиган, Исайиз дурар хажалатнаан даахнади рякъюру. ⁴⁶Ва дурариз кІуру:

– Гъаз даахначва? Гъудужвну, тямягъвалариъ адрахъбан бадали ккарагай.

Иса дисуб

⁴⁷ Дугъу гьамци кІури имиди, адмийирин саб ахю гьварч гьюру. Дурарин улихъ йицІикьюр ученикдикан сар Ягьуда хьади шулу. Думу Исайиз мак апІуз Дугъаз багахъ гьахъи. ⁴⁸ Исайи дугъаз кІуру:

– Ягьуда! Мак апІбиинди Инсаниятдин Бай масу тувранахъа?

⁴⁹ Исайихъ хъайдариз, му гьял наанди илтІибкІураш дябкъну, Дугъаз кІуру:

– Агъа! Ханжал йивидикІан?

⁵⁰ Дурарикан сари жугьдарин ахю маллайн гьаравшиз йивну, арччул иб ктабтІуру. ⁵¹ Гьадмуган Исайи гьапи: «Гьибтай, чІяаьн ву!» ва лукІран ибак хил кучну, думу сагъ апІуру.

⁵² Учв дисуз дуфнайи жугьдарин ахюну маллийриз, Аллагъдин хулан гьаравларин ахюдариз ва агъсакълариз Исайи гьапи:

– Узу дисбан бадали, учву, гьачгьиинаси, ханжларна маргьар хьади удучІвначва! ⁵³ Узу учвухъди гьар йигъан Аллагъдин хулаь шуйза, учву Уз’ина хил за гьапІундайчва. Хъа гьамус, мучІушну гьюкум апІурайи вахт ичв вахт ву.

Петр инкар хуб

⁵⁴ Иса, дидисну, жугьдарин ахюну маллайн хулаз хуру. Петр ярхла-ярхлади дугъан къяляхъди гьягьюру. ⁵⁵ Гьяятдиъ уч духьнайидар, цІа алапІну, вари сатІиди деиган, Петрра дурарин арайиъ деъру. ⁵⁶ Сар гьараваш дишагълийи, думу цІихъ деънади дяркъну, дугъаз уччвуйи дилигну, гьапи:

– Гьамура Исайихъ хъайдарикан ву.

⁵⁷ Амма Петри: «Узуз Думу аьгьюр дарзуз» дупну, кІул ккадабгьюру. ⁵⁸ Саб бицІи арайилан, Петр дяркъну, дугъаз сар жарарира: «Увур гьадрарикан вува», – кІуру. Петр, му касдизра: «Ваъ, дарза» пну, инкар шулу.

⁵⁹ Саб сьаьткъан вахт улдубчІивиган, хъана сари ижмишнаан кІуру:

– Якъин гьамура Исайихъ хъайир ву, фицики му Галилей уълкейиан ву.

⁶⁰ Хъа Петри думу касдиз кІуру:

– Уву фу кІурашра, аьгьдарзуз.

Дугъу му гафар кІури имиди, даттли уьйир гьапІу. ⁶¹ Гьадмуган Агъа, илдишну, Петрихинди гъилигу, ва Петрин Агъайи чаз гъапи гьаму гафар кІваина гъюру: «Гъи даттли уьйир дапІну ккудубкІайиз, шубубан Узу агъюр дарзуз пидива!» ⁶² Гьадмуган Петр, гъяятдиан удучІвну, дердлуди гъишу.

⁶³ Иса дидиснайи адмийир, Дугъ'ин аьлхъюри, Дугъаз йивури гъахъну. ⁶⁴ Дугъан улар гьеркри: «Увуз шли гъивнуш, йипа, эгер Уву пайгъамбар вуш!» кІури, йивури гъахъну. ⁶⁵ Гъацира Исайиз хъанара жара аьрвалар апІури гъахъну.

⁶⁶ Хъайигъан гвачІинган агъсакълар, жугъдарин ахю малл-йир ва къанунчйир уч духъну, Иса заан диванханайиз гъахуру. ⁶⁷ Дугъхъан гьерхру:

– Эгер Уву Месигъ вуш, йип учуз?

Дугъу дурариз кІуру:

– Узу учвуз гъапишра, хъугъидарчва; ⁶⁸ Хъа Узу учвуз суал тувишра, Узуз жаваб тувидарчва; ⁶⁹ Гъамусдихъантина Инсаниятдин Бай кьудратлу Аллагъдин арччул гъвалахъ деъди.

⁷⁰ Хъа вардари Дугъаз кІуру:

– Яна Уву Аллагъдин Бай вува, сарун?

Исайи дурариз жаваб тувру:

– Учву кІурайиси ву.

⁷¹ Дурари кІуруки:

– Ухъуз сарун фициб шагъидвал лазим вухъа, фицики му гафар ухъуз Мугъан Чан мелзналан гъеерхъунхъуз!

Иса Пилатдин улихъ

23 ¹ Хъасин дурари, гъудужвну, Иса Пилатдихъна гъуху ² ва Дугъак гъамцдар тахсарар кирчуз хъюгъю:

– Мугъу, Чаз Месигъ, паччагъ кІури, халкъ рякъ'ан адаура, Римдин паччагъдиз налук тувуб дюз дар кІури, гъисаб апІура.

³ Пилатди Исайихъан гьерхру:

– Уву «жугъдарин Паччагъ» вуна?

Исайи жаваб вуди дугъаз кІуру:

– Уву гъаци ву кІурава.

⁴ Пилатди жугъдарин ахюну маллйириз ва халкъдиз гъапи:

– Узуз Гъаму Касдик саб тахсирра бихъурадарзуз.

⁵ Амма дурари гужниинди алаурайи:

– Дугъу Галилей улкейилан ккебгъну гьамина гъййиз, вари Ягъудия улке вуйибси, аьгъювалар улупури, халкъарин арайиь наразивал ипра.

⁶ Галилейикан деебхъну, Пилатди гьерху:

– Му Галилейин агъали вуйинхъа?

⁷ Хъа Иса Гъироддин виляятдиан вуйиб аьгъю гъабшиган, Пилатди Иса гъадму йигъари Ерусалимдиь айи Гъироддихъна гъаьру.

⁸ Иса гъяркъиган, Гъирод гизаф шад шулу. Дугъаз ухдитІан Думу рякъюз ккунди айи, гъаз гъапиш дугъаз Исайикан гизаф-дар деерхънайи ва Дугъкан саб аьламат рякъюз миж кади айир вуйи. ⁹ Гъиродди Исайиз гизаф суалар туври гъахъну, амма Дугъу саб жавабра тувундар. ¹⁰ Жугъдарин аьхюну маллйирина аьлима-ри, гъудужвну, гужниинди Иса тахсиркар апІурайи. ¹¹ Гъиродна чан эскрар, Дугъ’ина аьрвалар хури, кялхъру. Исайиин пачч-гъаринсдар палтар алахъну, Пилатдихъна кяляхъ гъаьру. ¹² Ва гъадму йигъан Гъиродна Пилат дустар шулу; улихъди дурар чиб-чпихъди душманвалиь ади гъахънийи.

¹³ Пилатди, аьхюну маллйиризна гъюкумдрариз ва халкъдиз дих дапІну, ¹⁴ гъапи:

– Учву гъаму Кас, халкъ рякъ’ан адаурайирси гъисаб дапІну, узухъна гъахунчва. Хъа магъа, ичв улихъ ахтармиш дапІну, узуз гъаму Касдик учву кІуру саб тахсирра гъибихъундарзуз. ¹⁵ Ва Гъироддизра гъибихъундар, узу Му дугъахъна гъаунза ва Мугъак йикІбаз лайикълу вуйи саб тахсирра дибихънадар. ¹⁶ Гъаддиз, жа-за тувну, Му деетидиза. [¹⁷]*

¹⁸ Гъадмуган вардари сабси чІигъар апІуз хъюгъру:

– Дугъаз аьжал, хъа учухъна Варава деет.

¹⁹ Варава, шагъриь гъалабулугъ ипбаз ва адми йивну йикІбаз лигну, дустагъдиь итнайир вуйи.

²⁰ Пилатди хъанара, Иса деетуз ккунди, чан сес за апІуру, ²¹ хъа дурари: «Хачрак карс, хачрак карс Думу!» – кІури, чІи-гъар апІуйи.

* 23:17 Грекарин саспи БикІбариь кІура: «Гъюкумдин аьхюрин, гъар йисан Пасхайин машквраз дидиснайидарикан сар халкъдин тІалабниинди деетру аьдат айи».

²² Пилатди шубубпи ражари гьерхру:

– Исайи фу чІурувал дапІнахъа? Узуз Мугъак йикІбаз лайикъ-лу вуйи саб тахсирра гъябкъюндарзуз, гъаци вуйиган, Мугъаз саб бицІи жаза тувну, деетидиза.

²³ Амма мушв’ин уч духънайидари зарбди чІигъар апІури, Иса хачрак карсуб ккун апІурайи, ва дурарин чІигъар гъалиб шулу.

²⁴ Пилатди гъадрари кІуруси апІуз гъял апІуру: ²⁵ Шагъриъ гъалабулугъ ипбазна адми йикІбаз лигну дустагъдиъ итнайи Варав де-етуру, хъа Иса дурарин ихтиярназ тувру.

²⁶ Иса гъахуз хъюгъиган, рякъюъ чан хугІлиан гъюрайи сар Симон кІуру Киринаейин агъали гъахъру. Дурари, Иса карсру хач дугъан къял’ин иливну, думу гъабхуз гъитру.

²⁷ Исайин къяляхъди гизаф адмийир ва Дугъахъ зарбди ишура-йи дишагълийир гъягъюру.

²⁸ Исайи, дурарихъинди илтІикІну, гъапи:

– Ерусалимдин дишагълийир! Узухъ мишанай, хъа учвухъ ва ичв веледарихъ ишай. ²⁹ Гъамци кІуру йигъар гъюра: «велед даршлудар, бицІир дархъидар ва нана тутрувдар хушбахтаврар ву!» ³⁰ Гъадмуган дагълариз: «уч’ина ахъай», хъа тепйириз: «учу элеркай» пуз хъюгъдичва, ³¹ адмийири ужур касдиз гъамцдар чІуру ляхнар апІурайган, дурари чІуру касариз фицдар ляхнар апІуйкІан?

³² Исайихъди сатІиди дариз зигбан бадали, кюр гъачагъра ху-райи. ³³ «Келле» кІурушв’ина гъафиган, Иса ва гъачгъар, сар Исайин арччул, тмунур – гагул терефназди хачарик карсру. ³⁴ Хъа му арайиъ эскрари, тупут ипри, Дугъан палтар пай апІу-райи. ³⁵ Халкъ лигури дийигънайи. Дурарин гъякимдрар Дугъ’ин аълхъюрайи:

– Жарадар уърхюри гъахъну, гъит Чав Учв уърхри, эгер Думу Аллагъди кадагънайи Месигъ вуш.

³⁶ Эскрарира, Исайиз люкънар апІури, Дугъан багахъна гъюри, кІвантІарихъна сирке хуйи ³⁷ ва гъамци кІуйи: «Эгер Уву жугъда-рин паччагъ вуш, Яв Уву уърх». ³⁸ Дугъан кІулихъ «Му жугъдарин паччагъ ву» дибикІнайиб кебхнийи.

³⁹ Исайихъди дариз дизигнайи гъачгъарикан сари Дугъаз чІуру гафар апІурайи:

– Эгер Уву Месигъ вуш, Увур, учура уърх.

⁴⁰Тмунури чан юлдшиз кІуру:

– Увуз Аллагьдихьан гучІ шуладарнуз, увузра гьациб жаза тувнайиган? ⁴¹Ухьуз гьякъди жаза тувна, гьаз гьапиш ухьуз ихь тахсариз лайикь вуйиб гьурубкъунхьуз, хьа Мугъу саб чІуру ля-хинра гьаПундар.

⁴²Хьа Исайиз кІуру:

– Уву Яв Паччагьлугьдиз гьафиган, узу кІваин апІина, Иса!

⁴³Исайи дугъаз гьапи:

– Гьякъди кІуразавуз, гьи Узухьди женнетдиъ хьидива.

⁴⁴Лисундин вахт вуйи. Сабпну вари улкейиин сьаьт шубуб-дизкъан мучІушин улубчІвнийи. ⁴⁵Ригьдин акв хьтабтІу ва Аллагьдин хулаъ Гирамишвахь гьибхнайи чарч гьацІкъял’ансина гьачІябгью.

⁴⁶Исайи зарбди гьарай гьаПу:

– Адаш! Йиз рюгь Яв ихтиярназ тувраза.

Ва гьамци дупну, Дугъан нефес хьгубтІу.

⁴⁷Гьаму гьябкъю эскрарин юзбашийи, Аллагьдин ад за даП-ну, гьапи:

– Дугьриданна, гьаму Кас марцир вуйиштІан!

⁴⁸Гьаму тамашайиз лигуз уч духьнайидар, душвахь гьабшиб дябкъну, чпин мухрар убччвур, алдагьуру.

⁴⁹Иса аьгьюкъандар вари ва Дугъахьди гьахьи Галилей улкейианмина гьафи дишагьлийир, ярхлаанси дийигьну, мидиз лигурайи.

⁵⁰Гьадму арайиь Юсуф кІуру сар гьяни ва гьякълу вуйи, заан диванханайин иштиракчи, ⁵¹дидин кьарарихьди рази дарши кас гьюру. Думу Аллагьдин Паччагьвализ ккилигурайи Ягьудия улкейин Аримафей кІуру шагьриан вуйи. ⁵²Пилатдихьна душну, дугъу Исайин беден чахьна тувуб тІалаб гьаПинийи. ⁵³Дугъу Исайин беден хачракан кадабгьну, иригьян гьибиржну, гьарзуъ даП-найи ва гьелелиг фужкІа кивнадру накьвдиъ ивру.

⁵⁴Жвуми йигь вуйи, султ йигь улубкъуз багахь шулайи. ⁵⁵Исайихьди Галилей улкейиан гьафи дишагьлийирра, накьвдихьна дуфну, Исайин беден фици ивнаш, лигуру. ⁵⁶Хьасин хулариз хьтаку, дулари ищи ниъ хьайи абтрарна ягьар гьязур гьаПу, хьа султ йигьан, Кьанундиъ улупнайиганси, дулар фаракъат гьахьи.

24 ¹Чпи гъязур дапІнайи аьтрин ниь хъайи ягъарра хъади, элгъет йигъан, ахсрарихъди, гъадму дишагълийир хъана накъвдихъна гъягъюру. ²Хъа дурариз майит айи хъарахъ гъипнайи гъван гъидипнади рябкъюру, ³накъвдизди учІвиган, дурариз Агъа Исайин беден гъибихъундар. ⁴Дурари, мид'ин мюгътал духъну, фикрар апІури имиди, сабпну дурарин улихъна вацІрацІар апІру палтар али къюр жви ачмиш шулу. ⁵Дурари гучІбаан ис алахъдариз кІуру:

– Учву чІвир гъачІидарин арайиь гъаз агурачва? ⁶Думу мушваь адар. Думу чІиви гъахъну. Дугъу, гъеле Галилей уьлкейиь имиди фици гъапнийиш, кІваин апІнай: ⁷«Инсаниятдин Бай гунагъкрарин хилиз тувди, дариз зигиди, хъа шубудпи йигъан чІиви хъиди». ⁸Гъадмуган Исайин му гафар дурарин кІваина гъафи.

⁹⁻¹⁰Къяляхъ хътаку дишагълийири (мурарин арайиь Магдалайиан вуйи Мар'ям, Югъанна, Якъубдин дада Мар'ям ва дурарихъди хъади гъаши жарадарра айи) мидкан йицІисар ученикдиз ва миди вуйидариз хабар дебккру. ¹¹Ученикари, му гафар ичІидарси гъисаб дапІну, дурарихъ хъугъундайи. ¹²Хъа Петр гъуджвну, жаргъну накъвдихъна гъушу ва душваь ис алахъну гъилигуриз кафнартІан гъяркъюндар ва, мид'ин мюгътал духъну, къяляхъ хътаку.

¹³Гъадму йигъан ученикарикан къюр Ерусалимдихъан къюб сьаьтнан рякъюн манзилнаь айи Эммаус кІуру гъулаз гъягъюрайи. ¹⁴Дурарра Исайиин улукъу гъядисйирикан улхурайи. ¹⁵Чиб-чпихъди улхури фикрар апІурайи вахтна, багахъ духъну, Исара дурарихъди гъягъюз хъюгъю. ¹⁶Чпин улар йитІнайиси, дурариз Иса аьгъю гъахъундар.

¹⁷Дугъу дурарихъан гъерху:

– Учву, рякъди фтикан улхурачва?

Дурар пашманди дийигъу. ¹⁸Дурарикан Клеоп кІуру сари Дугъаз жаваб туву:

– Му йигъари Ерусалимдиь гъабшиб душваз гъафидарикан сар Уву вува аьгъдрур, дарин!

¹⁹Исайи дурариз гъапи:

– Фтикан?

Дурари Исайиз кІуру:

– Аллагъдин ва вари халкъдин улихъ, ляхнариъ ва гафнаъ къувватлу пайгъамбар вуйи Назаретдин Исайикан. ²⁰ Думу жугъ-дарин маллийрина гьюкумдрари тахсиркар дапІну, хачрак карсну дариз зигуз гъитну. ²¹ Хъа учу, Думу Израилин халкъ азад АпІрур ву кІури, умуд апІурайча, хъа гъамус, магъа шубуд йигъ ву гъамциб гъядиса дубхъну. ²² Хъа гъи ич дишагълийирикан сакъюдари учу мюгътал гъапІну: дураар гъачІнин ухди Исайин накъвдихъна гъушиган, ²³ дураариз Дугъан беден гъибихъундар ва хъадакнугъа-фидари, Думу чІиви гъахъну кІури, хабар дебккрайи, гъаина гъафи малайикарра гъяркъюнчуз кІури, ктибтура. ²⁴ Ичдарикан сакъюдар накъвдихъна гъушиган, дурааризра гъадму дишагълийири-риз гъяркъдар гъяркъну, амма Дугъан беден гъябкъюндар.

²⁵ Гъадмуган Исайи дураариз гъапи:

– Агъ, пайгъамбарари гъапидарихъ хътругъру ахмакъар ва кІван кагъалсузар! ²⁶ Месигъди гъацдар аъабар гъизигъантІан, Думу Чан гъяйбатнаъ учІвидар, дупнадаринхъа?

²⁷ Хъасин Исайи, Мусайилан ккебгъну, вари пайгъамбарари Чакан Гирами китабарихъ дидикІнайидарин гъякънаан дураар гъаври тІаъру.

²⁸ Дураар чпи гъягъюрайи гъулаз багахъ гъашиган, Исайи Чаз дилинтина гъягъюз ккунди айиганси улупури гъахъну. ²⁹ Хъа ду-рари Дугъаз гъапи:

– Учухъди дерг, йигъ хябяхъ шула.

Исара гъадму гъулаъ дураарихъди гъузру.

³⁰ Дураарихъди суфрайихъ гъюн йивну деънайиган, Исайи, уъл гъадабгъну, Аллагъдиз баркаллагъ дупну, гъудубтІуру ва дураариз пай апІуру. ³¹ Гъадмуган дураарин улар ачмиш шулу ва дураариз Думу Иса вуйиб агъю шулу, хъа Думу дураарин улариккан дургру.

³² Хъа дураари чпи-чпиз кІуру:

– Дугъу рякъюъди ухухъди улхруган ва Гирами китабарихъ дибикІнайибдин гъаврикк ккаъруган, ихъ юкІвар ургури гъа-хъундаинхъа?

³³ Гъадму саят гъудужвну, дураар Ерусалимдиз хътакуру ва йи-цІисар вакиларна имбудар сатІиди ади дихъуру. ³⁴ Дураари: «Агъа дугъриданра чІиви гъахъну ва Симондиз ачмиш гъахъну», кІурайи. ³⁵ Хъа мурарира, рякъюъ чпиин улуркъдар ва, уъл гъудубтІруган, чпиз Думу фици агъю гъахънуш, ктитуру.

³⁶ Мурар мидкан улхури имиди, Иса Учв дурарин арайиъ ачмиш шулу ва Дугъу: «Учвуз мясляаѣт ибшри!» кІуру. ³⁷ Дурари, аѣжайиб духъну ва гучІ кабхъну, чпиз рюгъ рябкъюра пну, хиял гъапу. ³⁸ Хъа Исайи дурариз гъапи:

– Гъаз аѣжайиб духъначва ва дицдар хиялар ичв юкІвариъ гъаз учІвра? ³⁹ Йиз хиларизна ликариз лигай: Му Узу вуза, хил кучри ва лигури Узу ахтармиш апІнайн, рюгъ жан хъайиб ва кІурбар айиб шулдар.

⁴⁰ Гъамци дупну, Исайи дурариз чан хилар ва ликар улупуру. ⁴¹ Хъа дурар шадвалиан мегъел хътругъри ва мюгътал шули айиган, Дугъу дурариз гъапи:

– Мушваѣ фициб-вушра ипІруб аничв?

⁴² Дурари Исайихъна гъубжу балугъин пай гъачІабккуру. ⁴³ Исайи, дурариз рябкъюри, ипІуру ⁴⁴ ва кІуру:

– Узу учвухъди хъимиди, учвуз гъаписи, Узкан Мусайин къанундиъ, Пайгъамбрарин китабдиъ ва гъацира Мяълийирин китабдиъ дибикІнайиси, Йиз кІул’ина гъюз ккайидар вари тамам духъну ккундийи.

⁴⁵ Гъадмуган Дугъу Гирами китабаридиъ дибикІнайибдин гъаври ахъбан бадали, дурарин фагъум ачмиш апІуру. ⁴⁶ Хъасин дурариз гъапи:

– Гирами китабаридиъ дибикІнаки, Месигъ аѣзбарикк ккуркъди ва, дукІну, шубудпи йигъан чІиви хъиди ⁴⁷ ва, вардари чпин гунгъар гардандиъ дисруси, Аллагъди чпилан хил алдабгъруси, Ерусалимдилан ккебгъну варишвариъ Йиз ччвурнахъан Ужувлан хабар рабгъиди. ⁴⁸ Магъа гъаци хъузра гъабшибдин учву шагъидар вучва. ⁴⁹ Хъа Узу Йиз Адашди учвуз тувурза дупнайиб гъамус тувдизачвуз. Учву, аършариан учвухъна къувват рубкъайиз, Ерусалим шагъриъ гъузай.

⁵⁰ Хъасин Исайи дурар шагъриан адаъну, Вифанияйихънакъан хъади гъюру ва, Чан хилар за дапІну, дурариз ужувлар ккун апІуру. ⁵¹ Дурариз ужувлар ккун апІури айи арайиъ, Иса, ученикарихъан гъудучІури, завуз за шулу. ⁵² Дурари, жилиина ахъну, Дугъаз икрам апІуру, хъасин зурба шадвалиинди Ерусалимдиз хътакуру ⁵³ ва, гъаммишан Аллагъдин ад за апІури, Аллагъдин хулаѣ гъузру.